

Orman ve Av

Yıl: 2009 | Mayıs - Haziran | Sayı: 3

ISSN 1302-040X



İÇİNDEKİLER

1	Editörden - Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN Başyazı	
	Ezber Bozmak ya da Yangın Aforizmaları Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ	3
7	Gözlerindeki Alev* Kenan ALPACAR - Orm. Yük. Mühendisi	
	Denetimli Yakma Uygulamaları Halil SARIBAŞAK-Tuncay NEYİŞÇİ-Gürel ŞİRİN	9
14	AKP Orman Talanına Devam Ediyor	
	...Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Yapılan Değişiklikler... - Ferruh ATBAŞOĞLU	15
19	Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Yapılan Değişiklik Üzerine... Doç Dr. Aynur Aydın COŞKUN	
	Artvin Çoruh Üniversitesi'nin Teknik Gezisi Ferit DEHŞET - Orman Mühendisi	23
24	Ağaçlandırma Yönetmeliği Hakkında Danıştaya Dava Açıldı	
	Yorumsuz	28
29	Cumhuriyet'in İlk Yıllarından, Dülük Baba Ağaçlandırmasına - Mecit Orhan TÜTER	
	Seneler Sonra Ormancılığımız İsmet TEZCAN	35
39	Işık Dağı - İrfan AKALP	
	Yedigöllerdeyiz	40
41	Bolu Aladağlar - Yalçın YILMAZ	
	Sessiz Kuğu - Dr. Nuri Kaan ÖZKAZANÇ	42
44	Terkos Kumul Ağaçlandırma Sahası... Hakan KÖRBALTA - Orman Mühendisi	
	Haber	47
48	Muhterem OKUTRU'ya T.B.M.M. Üstün Hizmet Ödülü Mesleğimizin Ulu Çınarları - M.Yaşar İNAN - Orm. Yük. Müh.	

Orman ve AV

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
İKTİSADİ İŞLETMESİ TARAFINDAN
İKİ AYDA BİR YAYIMLANIR
Yıl: 2009 | Mayıs - Haziran | Sayı: 3 | Cilt: 85 |
ISSN 1302-040X

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA

SAHİBİ
GENEL BAŞKAN
MUSTAFA YUMURTACI

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Dr. MURAT ALAN

EDİTÖR
Doç. Dr. SEZGİN ÖZDEN
ozden@karatekin.edu.tr

YAYIN KURULU
Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR
Doç. Dr. Erdoğan ATMIŞ
Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN
Doç. Dr. Oktay YILDIZ
Dr. Mehmet Ali BAŞARAN
Serkan AYKUT
Hakan KÖRBALTA

Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize
ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ:
TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TUNA CAD. NO: 5 96410 KIZILAY/ANKARA
TEL&FAX
0312 433 84 13

www.tod-tr.org
tod@tod-tr.org
ormancilar@ttmail.com

YAYIN KURULU E-POSTA
ormanveav@tod-tr.org

BASKI
KAYIKÇI OFSET
Cumh. Mh. Park Sk. Atakoç Apt.
No: 16 18100 / ÇANKIRI

Tel: 0 376 212 50 70
Fax: 0 376 213 19 88
e-posta: karatekin18@hotmail.com

GRAFİK TASARIM
Hadi CANBAZ
e-posta: okyanus-02@hotmail.com

KAPAK FOTOĞRAFLARI
Aykut İNCE



EDİTÖRDEN

Geçen yıl bu zamanlar büyük Serik yangını gündemdedi.

Bu sene henüz büyük bir yangınla karşılaşmadık. Malum ülkemizin birçok yerinde, yağışlar Temmuz ayının sonuna yaklaşmamıza rağmen devam ediyor. Bu durum orman yangınları açısından olumlu bir atmosfer yaratsa da Ağustos ayında çok dikkatli olmamız gerekiyor. Çünkü ortalamanın üzerindeki yağışlar nedeniyle her yer diz boyunu aşan otlarla doldu. Bugünlerde bu otlar kurumaya başladı ve barut gibi bir Ağustos ayı bizi bekliyor. Bu nedenle bu sayımızın büyük bölümünü orman yangınlarına ilişkin yazılara ayırdık. Prof. Dr. Tuncay Neyişçi'nin yıllar önce ortaya attığı ve farklı tepkilere neden olan "orman yangınlarının ekosistemin bir parçası olduğu" teorisi çerçevesinde hazırladığı "ezber bozan" makalesi bu sayının ilk yazısı. Ayrıca Sayın Halil Sarıbaşak ve arkadaşları tarafından kaleme alınan "denetimli yakma" konusundaki makalenin de ilgi çekeceğini düşünüyoruz. Sayın Kenan Alpacar'ın "Gözlerindeki Alev" başlıklı yazısı orman yangınlarına farklı açıdan yaklaşan çok ilginç bir yazı.

Orman ve Av'ın bu sayısının ikinci teması Ağaçlandırma Yönetmeliğinde yapılan değişiklik olarak belirlendi. Bu konuda Sayın Ferruh Atbaşoğlu ve Doç. Dr. Aynur Aydın Çoşkun tarafından hazırlanan iki makale dergimizde yer alıyor. Ormanları sürdürülebilir bir doğal kaynak olmaktan öte sadece ekonomik bir varlık olarak gören zihniyetin son ürünü olan Yönetmelik değişikliği bu sayıda enine boyuna masaya yatırıldı.

Mesleğimizin yaşayan çınarlarından Mecit Orhan Tüter ile arkadaşlarımız Dr. Murat Alan ve Filiz Sönmez'in yaptığı röportaj yakın ormancılık tarihimize ışık tutacak nitelikte. Yazılarını ilgiyle okuduğumuz İsmet Tezcan ağabeyimiz de bu sayıda da ilginç bir yazıyla dergimize konuk oluyor. Orman ve Av'ın "Av" kısmına büyük katkı yapan Dr. Kaan Özkazanç bu sayıda "Sessiz Kuğu"yu bizlerle tanıştıyor.

Tüm meslek camiamıza yangınsız bir sezon diliyoruz...

BAŞYAZI

Genel Kuruldan sonra sizlere sunduğumuz Program çerçevesinde çalışmalara başlamış bulunuyoruz. Bu kapsamda ilk olarak internet sitemizi ve site adresini (www.ormancilardernegi.org) yeniledik. Genel olarak bakıldığında sitemizde içerik olarak başlıklar belirlenmiş durumdadır. Ancak bu konuda üyelerden sitenin içeriği ve düzenlenmesine ilişkin eleştiri ve önerileri bekliyoruz. Yönetim kurulumuz, günümüzün iletişim araçlarını etkin olarak kullanarak, üyelerimiz ve kamuoyu ile daha hızlı, daha katılımcı iletişim kurmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda yönetim kurulu üyelerimize doğrudan ulaşılabilmesi ve iletişim kurulabilmesi için sitemizin iletişim sayfasında yönetim kurulu üyelerinin e-posta adresleri eklenmiştir. Ayrıca; her konuda bilgi@ormancilardernegi.org adresine de e-posta atılabilecektir. Böylece hem yönetim kurulu üyelerine hem de derneğe istenildiği zaman öneri ve isteklerinizi iletebileceksiniz. Bu uygulamadan beklentimiz, üyelerin derneğe sahip çıkmaları ve yönetim kuruluna çalışmalarında yol gösterici olabilmeleridir.

Dergimizin elinize geçtiği günlerde, orman yangınları ile ilgili oldukça riskli ve zor bir dönemde olacağız. Orman yangınları özellikle büyük yangınlardan sonra ülke gündemine giren, o dönem geçtikten sonra ise pek konuşulmayan, üzerinde analiz yapılmayan ve irdelenmeyen bir konu olmaktadır. Öyle olduğu için de aynı konular tekrar tekrar konuşulmaktadır. Oysa orman yangınları ile önemli mücadeleler yapılmakta, tüm görevliler büyük riskler olarak bu çalışmaları yapmakta, hatta yaşamlarını bu uğurda kaybetmektedirler. Buna karşın ilgililer "geçmişte şu kadar orman yanmıştı, biz daha az yanmasını sağladık" gibi karşılaştırmalarla sorunun özüne inmek yerine, günü kurtarma alışkanlığını sürdürmektedirler. Oysa orman yangınlarının çıkış nedenleri, söndürme çalışmaları, yangın sonrası yapılacaklar konusunda ciddi bir şekilde analizler yapılmalı ve soruna doğru yaklaşımlar getirilmelidir.

OGM'nin internet sitesinden aldığımız, bir istatistiği temel olarak bir yaklaşım getirelim isterseniz. Bu istatistikte; orman yangınlarının %59'unun ihmaldikkatsizlik-kaza, %20'sinin nedeni bilimeyen, %12'sinin kasıt ve %9'u yıldırım nedeniyle çıktığı

belirtilmektedir. Bu durumda yıldırımdan kaynaklanan %9 için yapacak bir şey bulunmamaktadır. Orman yangınlarının 1/5'inin niçin çıktığı ise bilinmemektedir. Orman yangınlarının %71 oranında önemli bir kısmı kasıt, ihmal, dikkatsizlik ve kazadan kaynaklanmaktadır. Bu durumda orman yangınlarının çıkmasına yol açan temel nedenleri ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yapılmamış ve çözümler üretilmemiş olmaktadır. Sorunların kaynağı çözülmeden, basın-yayın organlarında her orman yangını sonrası başarılı olduğunuzu savunan demeçler verilmesi, bu konuda gerekli tüm araç ve gereçlere sahip olduğumuzun söylenmesi sorunun kaynağını ortadan kaldırmamaktadır. Orman yangınları konusunda soruna bütüncül bakmak yerine günü kurtarma düşüncesi ile yaklaşılması yanlışlıkların sürmesine yol açmaktadır.

Politikasızlığın bir başka örneği OGM internet sitesinden aldığımız bir sunumdur. Çevre ve Orman Bakanı Sayın Veysel EROĞLU'nun orman yangınları konusunda yaptığı bu sunumda çeşitli sorunlar sayılmaktadır. Bu sorunlardan birisi "Yaş ortalaması 55 olan yangın işçilerimizden her yıl yaklaşık 850 kişi emekliliği hak etmektedir. Bu nedenle emekli olan işçilerin yerine genç ve dinamik işçi alınmasına ihtiyaç bulunmaktadır." şeklindeki yaklaşımdır. Oysa bu sorun yeni ortaya çıkmış değildir, yani işçiler birden bire 55 yaşına gelmemişlerdir. Bir plan dahilinde bu yaş ortalamasının aşağı çekilmesi sağlanabilirdi. Yine sayın Bakanın aynı sunumunda çıkan orman yangınlarının ülke orman alanına oranı verilmekte ve Türkiye'nin Akdeniz ülkeleri içinde yanan orman alanı oranı açısından en başarılı ülke olduğu belirtilmektedir. Oysa OGM internet sitesinde 2008 yılında çıkan Antalya-Taşagıl-Serik yangının 15795 ha olduğu belirtilmektedir. OGM dışında hemen her kesimce, gerçek rakamın OGM tarafından söylenenin oldukça üzerinde olduğu belirtilmektedir. Bu durumda Türkiye'nin orman yangınları konusunda en başarılı ülke olması da OGM istatistiğinin doğruluğu kadar inandırıcı olacaktır.

Türkiye ormanlarının %60'ı, I ve II. derecede yangına hassas özellik taşımaktadır. Bu durumda orman yangınlarının önlenmesi, söndürülmesi ve yangın sonrasının planlanması açısından kapsamlı çalışmalar gerekmektedir. Bu bakımdan orman yangınlarının yangın sezonu dışında, serinkanlı bir biçimde uzmanlar, araştırmacılarla tartışılıp, ormancılık ve ülke kamuoyunun benimseyeceği

politikalar üretilmelidir. Aksi takdirde bu konu daha çok konuşulacaktır. İşin kötüsü de hep aynı sorunlar çerçevesinde... Dolayısıyla; günü kurtarma yaklaşımlarının sürdürülmesi, orman yangınlarında uzman olan, yangınların önlenmesinde canı pahasına görev yapan tüm görevlilerin, çabalarının ve çalışmalarının etkisizleşmesine yol açacaktır.

Bilindiği üzere 30.04.2009 tarihli ve 27215 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" yürürlüğe girmiştir. Bu konuyu Türkiye Ormancılar Derneği olarak meslektaşlarımıza ve hukukçulara incelettik. Bunun sonucunda; öncelikle yürütmenin durdurulması ve Yönetmelik değişikliğinin iptali için Danıştaya dava açtık. Bu konuda ayrıntıları ve dava dilekçemizi dergimizden ve internet sitemizden okuyabilirsiniz. Dava dilekçesi ve diğer yazılardan anlayacağınız gibi Yönetmelik hem ormancılığa bakış hem de hukuk açısından yanlışlar içermektedir.

Bugüne kadar pek çok iktidar gibi AKP iktidarı da ormanı ticari bir varlık olarak değerlendirmekte ve yaptığı uygulamalarda da bu bakış açısının izleri bulunmaktadır. Ormanı bir ticari varlık, orman arazilerine de tatil köyü, sanayi sitesi kurulacak alanlar olarak bakarsanız, geleceğiniz yer kaçınılmaz olarak ağaçlandırma yönetmeliği hazırlayan anlayışa benzer bir anlayış olacaktır. Oysa; ormana ilişkin alacağınız bir karar en kısa idare süreli (ekonomik ömür, biyolojik değil) kızılcam türü için bile 60 yılı etkileyecektir. Bu sadece ağaç türü olarak baktığınızda böyledir. Ekosistem, su kaynakları, ormanda yaşayan diğer canlı ve cansız varlıklar açısından baktığınızda ise alacağınız kararlar hiç kimsenin kolay kolay altından kalkamayacağı sonuçlara yol açabilecektir. Alacağınız kararların yaratacağı durumu kavrar ve anlarsanız, ormanları kendi kendini yenileyen enerji kaynağı, temiz su kaynağı olarak görürseniz, ticari bir varlık olarak düşünmeyi aklınızdan bile geçirmezseniz. Bu çerçevede bu yönetmeliklere, daha da önemlisi böyle anlayışlara katkı koyan veya bu tür eylemlerin içinde olanlara tekrar anımsatmak gerekiyor: **"ormanlar kamu malıdır ve kamuya hizmet etmelidir!"**

Yukarıda iki konuda ortaya çıkan sonuç şudur: orman ve ormancılık konusunda iktidarlara göre değişmeyen politikalar üretilmemektedir. Oysa ormanlar stratejik doğal varlıklardır. Sadece kendini sürekli yenileyebilen bir enerji kaynağı olması ve temiz su kaynaklarının güvencesi olması bile bu önemin görülmesi açısından yeterlidir.

EZBER BOZMAK YA DA YANGIN AFORİZMALARI

Prof. Dr. Tuncay Neyişçi - Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Ezber bozmak hoş karşılanan bir iş değil. Bunu yaşayarak ve bedelini ödeyerek öğrendim. Bu alandaki örneklerle geçmeden önce bir temel ezber bozmanın altını çizmekte yarar var.

Doğal bir değer olan orman ekosistemlerini ön yargısız ve derinlemesine anlamadan, anlamaya çalışmadan onları yönetmenin imkânı yoktur. Hangi biçim ve büyüklükte olurlarsa olsunlar Ekosistemleri anlamak sanıldığı kadar kolay bir iş değildir. Bunu başarabilmek için katıksız bir "ekosentrik", bir başka ifade ile "doğa merkezli" yaklaşıma gerek vardır. Bu, doğayı anlayabilmek için, insanın insana ait, insanın bizatihi kendisinin tanımladığı, güzel-çirkin,

ekosistemlerin işlevlerini anlayabilmek ve anlaşılamayan ekosistemleri insan merkezli değerler için yönetebilmek mümkün değildir. Sadece orman yangınları yönetiminde değil, her tür ve her ölçekte ekosistem yönetiminde yaşadığımız ve yaşayacağımız tüm sorunların kökeninde bu gerçek yatmaktadır. Orman yangınları ile orman ekosistemleri arasındaki ilişkileri ön yargısız anlamadan orman ekosistemlerini yönetmeye kalkışmak yönetim amaçlarının tam tersi sonuçlar üretebilir. Bu anlaşılması zor kavramı bir örnekle somutlaştırmaya çalışalım.

1960'lı yıllarda Antalya / Düzlerçamı'nda sayıları ciddi biçimde azalan alageyikleri koruma altına alıp sayılarını artırmak



Büyük yangından bir yıl sonra Manavgat-Taşağıl yangın sahası 2009 ilkbaharı (Foto: Aykut İnce)

faydalı-zararlı, siyah-kırmızı, iyi-kötü, vb. tüm değerlerden, sıfatlardan soyutlanması anlamına gelir. "Orman yangını zararlıdır", "yaprak yeşildir", "bozuk orman" gibi insan merkezli değerlendirmelerle doğal sistemleri anlayabilmek olası değildir. Çünkü kızılçamın, sandalın, toprak pH'sının, vb, yangın konusundaki değerleri bizimkilerden çok farklı olabilir. Bizim yeşil olarak gördüğümüz yaprağı bir baykuş bir başka renkte, kırmızı (bizim kırmızı dediğimiz) olarak algılayabilir. Bizim bozuk olarak tanımladığımız orman başka canlılar için mükemmel olabilir. Bozulması en zor ezberlerden biri budur. İnsan merkezli değerlerden tümüyle izole olmadan

amacıyla bir üretme çiftliği kuruldu. Belirli bir alan tel örgüyle çevrildi. 1990'lı yılların sonlarına doğru koruma alanındaki alageyiklerin sindirim sisteminde bazı anormallikler gözle görünür hale gelmeye başladı. Düşük yapma oranında da olağan dışı yükselmeler gözlemlendi. Çalışmalar; nedenler arasına, alanın yangınlarından uzak tutulmuş olmasını da dahil etti. "Felaket" olarak kabul ettiğimiz yangını tümüyle sistem dışında tutma koruma alanındaki alt tabaka bitkilerinin yaşlanmasına ve dolayısıyla odunlaşmasına yol açmış alageyiklerin doğal besin kaynakları olan taze ve besleyici sürgünlere ulaşabilme şansları tümüyle ortadan kalkmıştı. Beslenme alışkanlığının

değişmesi alageyiklerde ciddi beslenme ve üreme sorunlarına neden olmuştur.

Yapılan araştırma çalışmaları bölge ormanlarının ortalama olarak 9-25 yılda bir yangına maruz kaldığını ortaya koyuyor. Bu yangın aralığının uzamış olması alt tabaka bitkilerinin yaşlanmasının temel nedenlerinden biridir. 9-25 yılda bir tekrarlanan yangınlar bu bitkileri etkileyerek taze ve besleyici sürgünler vermelerini sağlarlar, alageyikler de bunları iştahla yerler. Yani, bizim değerlerimize göre "kötü" olan yangın alageyiğe göre "iyi" olabiliyor. Bu sistemi yönetmeye kalktığımızda, alageyikleri korumak amacıyla kötüyü dışarıda bırakıyoruz, sonuç hem bizim için hem de alageyikler için kötü. Alageyikler açlıktan ölüyor!

Yinelenen bu yangınlar sadece bitkilerin taze sürgünler vermesini sağlamakla kalmıyor sistem içindeki mantar, bakteri, kene, vb. canlıların popülasyonlarını da denetim altında tutar. Bu denetimin ortadan kalkması bunların alageyikler için ciddi sağlık sorunları yaratacak popülasyonlara ulaşmasına da yol açabilir. Düzlerçamı koruma alanındaki alageyiklerin yaşadığı sağlık sorunlarında bunun da payı olmalı.

Kendi değerlerimizi merkez alarak Alageyikleri korumak amacıyla bir dizi önlemler aldık ancak sonuçta amacımızın çok uzağında bir noktaya geldik. Oysa sistemi kendi değer yargılarımızdan soyutlanarak anlamaya çalışıp yönetim kararlarımızı bu temel üzerine oturtsaydık sonuçtan hem alageyiklerin ve hem de bizim mutlu olma şansımız daha yüksek olabilirdi. Burada kritik nokta sistemi anlayabilmektedir.

Yangını yönetim amaçlarımız için uygun bulmadığımız durumda onun yerine getirdiği işlevi bir başka araçla da, örneğin kesme ve ilaçlama, sağlayabiliriz. Yangın ya da yakma şart değil. Özet olarak ve bir ezber bozma anlamında şu söylenebilir. Ormancılık silvikültür merkezli değil, ekoloji merkezli bir meslektir. Burada ekoloji sistemi anlamının silvikültür yönetiminin aracıdır.

Şimdi ezber bozma örneklerine geçebiliriz. İşte önsöz yerine geçecek örnek;

Burada kritik nokta sistemi anlayabilmektedir. Yangını yönetim amaçlarımız için uygun bulmadığımız durumda onun yerine getirdiği işlevi bir başka araçla da, örneğin kesme ve ilaçlama, sağlayabiliriz. Yangın ya da yakma şart değil.

2009 yılı için orman yangınlarının yoğunlaşacağı bir döneme giriyoruz. Ormanlarımızın yönetiminden sorumlu olan kurum ve yetkililerinin yapmaları gereken ilk iş bu yıl, istesek de istemesek de, yaklaşık 10 bin hektar büyüklüğünde orman alanının orman yangınlarından etkilenmesinin beklendiğini, bunun altındaki büyüklüklerin kazanç sayılması gerektiğini kamuoyuna duyurmak olmalıdır. Yangınsız bir yılın mümkün olamayacağı, alınan tüm tedbirlerin bu ortalama rakamın 9 bin, 7 bin, 3 bin hektara çekilmesine yönelik olduğu, yangınların

%95'inin insan kaynaklı olduğu ülkemizde bu hedefe ulaşabilmenin orman bakanlığından çok bu ülkede yaşayan insanların elinde olduğu açık ve net bir biçimde vurgulanmalıdır. Tıpkı depremlerle olduğu gibi, orman yangınlarıyla yaşamak zorunda olduğumuzu kabul etmeli ve ettirmeliyiz. Bu mühendis olmanın olmazsa olmaz koşuludur.

Ezber bozmada ilk deneyimi seksenli yılların sonlarına doğru doktora tezimi tamamladığımda yaşadım. Çalışmalarım orman yangınlarının, ezberin aksine, orman

ekosistemlerinin yapı ve işlevlerini belirleyip biçimlendiren önemli ve bütünüleyici bir ekolojik bileşeni olduğunu gösteriyordu. Yani "ekolojik denge"yi altüst eden bir felaket olarak görmeye koşullandığımız orman yangınlarının sistemin sağlığı ve devamını sağlayan bazı olumlu yönleri de vardı. Orman yangını ne tahrip ediyor ve ne de geliştiriyordu. O sadece değiştiriyordu. Bu ciddi bir ezber bozumuydu ve ciddi tepkilere yol açtı. Aradan geçen onca yıla karşın bu konuda hala kuşkuların olması anlamlı.

Bitkilerin bir ekolojik girdi (sorun) olan kuraklıkla baş edebilmek için derine giden kazık kök, derine gömülmüş stoma, kutikula ile sarılıp sarmalanmış yaprak gibi adaptasyon özellikleri geliştirmelerini anlayabilmemize karşın, aynı bitkilerin benzeri bir ekolojik girdi olan yangınla baş edebilmek için de adaptasyon özellikleri geliştirmiş olabileceklerini anlamamada ısrarcı olmak ezber bozmanın bir başka örneğini oluşturmaktadır. Maki ve kızılçam ormanlarının, en azından belirli dönemlerde, yangını davet eden bir yapı oluşturmaları, yanmayı kolaylaştırıcı özellikler geliştirmeleri ve yangın sonrası koşullarında daha kolay ve daha başarılı bir biçimde kendilerini yineleyebilmeleri bu ezberi bozan tipik özelliklerdir. Binlerce hektarlık kızılçam doğal gençleştirme alanının, orman mühendisleri eliyle yabanlaşmaya terk edilmesi yangın ile orman arasındaki yaşamsal ilişkinin ezbere uymuyor diye görmemezlikten gelinmesiyle ilgilidir.

İkinci deneyimi 1994 Gelibolu Yarımadası yangınından sonra "ülkemizde yangın uzmanı yok!" söylemimle yaşadım ve neredeyse meslekten aforoz edildim. Bırakın denetimimiz dışı parametre bolluğu nedeniyle orman yangınları alanında uzmanlaşabilmenin küresel ve bilimsel güçlüklerini, gerçekleştirilmiş ve yayınlanmış, araştırma, bilgi ve eğitim eksikliğini bile dikkate almadan, yangın söndürme çalışmalarına katılım sayısı üzerinden yapılan yerel ve duygusal uzmanlık tanımına karşı çıkılması bile affedilebilecek bir cüret olarak

görüldü. Gereği de yapıldı. Bu ülkede orman yangınları konusunda bilimsel çalışma yapanların sayısı bugün bile iki elin parmaklarını dolduramadığı gibi, yaşanan yangınlardan edinilmiş yararlanılabilir deneyim ve çıkarılmış dersler de hemen hemen yok gibidir.

Yangını salt bir felaket olarak gören "Yangınla mücadele" anlayışından, yangını bir araç olarak da değerlendiren "yangın yönetimi" anlayışına geçmek, yangıcı yönetimi uygulamalarını yaygınlaştırmadan, çıkan yangınları, ne pahasına olursa olsun, en kısa sürede söndürmeyi temel hedef alan yangınla mücadele stratejisinin, kaçınılmaz olarak, büyük yangınların sayısını artıracak gibi söylemler de bir ezber bozmaydı ve beklendiği gibi, meslek kamuoyundan hak ettiği (!) yanıtları aldı. Ülkemizin yaşadığı en büyük orman yangını olan Manavgat-Taşağıl yangını her şeyden çok bu strateji ezberinin bozulamamasının bir dışı vurumudur.

Bir başka sevimsiz ezber bozma, yangın sayısı, yanan alan büyüklüğü, yangın başına düşen yanan alan miktarı gibi istatistikleri temel alan karşılamalara dayanarak, orman yangınlarıyla mücadelede Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa ülkelerini geride bıraktığımız, onlardan çok daha başarılı olduğumuz iddiasının anlamsızlığının ileri sürülmesiyle ilgilidir. Bu durumda aynı istatistiklerin Muğla Orman Bölge Müdürlüğü'nün Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nden daha geride kaldığını ve ondan başarılı olma şansının bulunmadığını da belgelediği kolaylıkla gözden kaçabiliyor. Oysa bilimsel veri, yayınlanmış araştırma sonucu, yangın raporu, konu üzerinde çalışan kurum ve bilim insanı sayısı gibi, daha nesnel konularda karşılaştırmalara girişmek çok daha anlamlı ve gerçekçi sonuçlar verebilir. Bu alan boş duruyor.

Bozulacak daha çok ezberimiz var. Yangınların ekosistem dengesini alt-üst ettiği, biyolojik çeşitliliği yok ettiği söylemi de öyle. Eğer ormanlar yangının sürekli var olduğu bir ortamda evrimleşmiş ise, yangının tümüyle

Yıkıcı bir etken olması beklenemez. Aksine sistem ile yangın arasındaki ilişkinin koparılması yangının kendinden daha büyük ekolojik sorunlara neden olur. "Yangınla mücadele" anlayışından "yangın yönetimi" anlayışına geçiş önerisi bu ekolojik saptamanın bir uzantısıdır. Bunun kamuoyu tarafından nasıl anlaşılacağı ayrı bir tartışma konusudur ve kamuoyuna anlatılabilme yollarının mutlaka bulunması yönündeki çalışmaları zorunlu kılar. Kamuoyu yanlış anlar düşüncesiyle atıl kalmak ya da gerçeklere bilime aykırı beyanlarda bulunmak kırılması gereken ezberlerden biridir. Oluşumunda %95 pay sahibi olan bir kitlenin doğru ve anlaşılabilir bilgilerle donatılması temel yaklaşım olmalıdır.

Ülkemizde çıkmış büyük yangınların hemen hepsini gezmiş ve incelemiş bir bilim adamı olarak, yanan alanlarda yangın etkisiyle yaşamını yitirmiş hemen hiçbir hayvan izine rastlamadım. Her noktasında ayak izim olan 1994 Gelibolu Yarımadası yangın alanında bir tek yanmış kaplumbağa gördüm. O da meşhur oldu, dergilere kapak yapıldı. Daha küllerin yeni soğuduğu günlerde karıncaların toprak altından toprak üstüne taşınmaya başladıklarını gözledim. İki ya da üç hafta sonra bunu simsiyah kül tabakasını yırtarak güne ve yeniden yaşama merhaba diyen sürgünler izledi. Yangın sonrası ilk ilkbaharda alan farklı kuş cıvıltıları ve uçuşan kelebekler eşliğinde rengârenk bir Anadolu halısına dönüşmüştü. Tıpkı 1988'de dünyanın ilk milli parkı Yellowstone'da yaşanmış olduğu gibi. Yangın aslında sadece biyolojik çeşitlilik bakımından son derecede fakir sayılabilecek yaşlı ve saf kızılçam ormanını engelleri ortadan kaldırarak biyolojik çeşitlilik bakımından çok daha zengin bir orman başlangıcına değiştirmişti. Ezberimiz aksini söylese de, yangın sonrası düşen ilk tohumun çimlenmesi ve ilk sürgünün boy vermesiyle yeni bir orman oluşur. Sonrası ormanın kendine özgü değişimi ile ilgili süreçtir. Başarılılar devam ederken başarısızlar birkaç yıl içinde alanı terk etmek zorunda kalır. Hikâye bu ve hikâyeye sansür koymanın bir gereği var mı?

Her noktasında ayak izim olan 1994 Gelibolu Yarımadası yangın alanında bir tek yanmış kaplumbağa gördüm. O da meşhur oldu, dergilere kapak yapıldı. Daha küllerin yeni soğuduğu günlerde karıncaların toprak altından toprak üstüne taşınmaya başladıklarını gözledim.

Hepsi bu değil. Daha birçok ezber var tartışmaya açılması gereken. Ancak bu kadar kafa karışıklığı yeter.

Son söz.

Türkiye'nin Cumhuriyet ile yaşıt ilk sivil toplum derneğini ormancılar kurdu. 1955 doğumlu ilk çevre derneğinin, "Türkiye Tabiatını Koruma Derneği", kurucuları da ormancılar. Bu meslekten Cumhurbaşkanlığı mertebesine çıkanlar oldu. Yani hem resmi ve hem de sivil yaşamın önündeydi ormancılar. Bu gün herhangi bir ilin herhangi bir caddesinde önünüze çıkacak ilk 10 kişiye "bu ülke ve bu çevre için yapacağınız en iyi şey nedir?" diye sorsanız en azından sekizi "bir fidan dikmek" yanıtını verir. Yani, duygusal anlamda da olsa, hala iyi bir noktadayız. Bu meslek toplumun önderi olma potansiyelini hiç kaybetmedi. Eğer bu potansiyelden yararlanamıyorsak suç bizde olmalı.

Ezber okuyarak önder olunamaz!

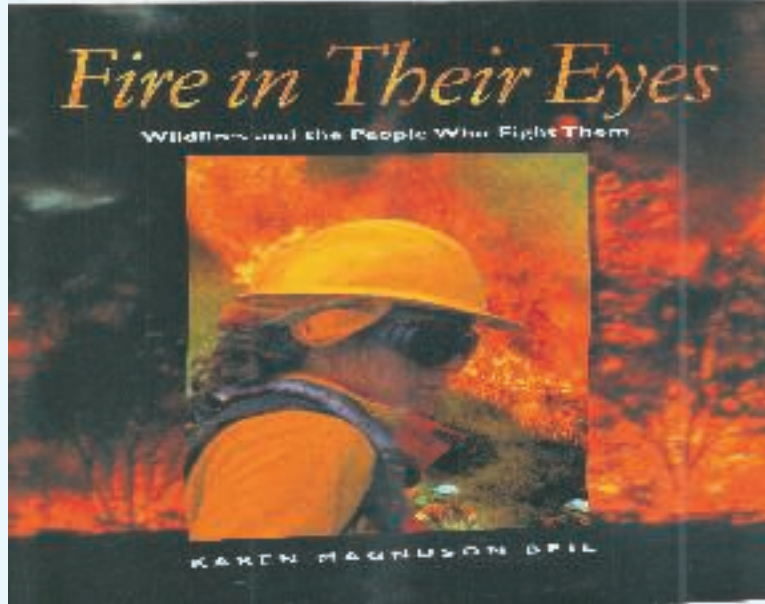
GÖZLERİNDEKİ ALEV*

Kenan ALPACAR
Orman Yük. Müh.

2001 yılında Amerika Birleşik Devletleri Newyork eyaletine yaptığımız gezide eşimle birlikte ormancılık teşkilatını ziyaret ettik. Bu ziyaretimiz esnasında yukarıda yazı başlığında belirttiğim "Fire in Their Eyes" isimli kitabı Md. Yardımcısı Jim Beil hediye etti. Kitabın yazarı; Jim Beil'in eşi Karen Magnuson Beil. Kendisi yazar, gazeteci, fotoğrafçı, öğretmen ve anne. Kitap 12-17 yaşlarındaki gençler için yazılmış. Ancak kitabı okuduğumda Orman yangınları ile savaşan insanların nitelikleri, orman yangınları ile savaşmada kullandıkları aletler, becerileri ve yangın ile savaşmada karşılaştıkları güçlükleri anlatan teknik bir kitap olarak değerlendirdim. Bunu kitabın yazarına söylediğimde o da birçok okuyucunun bunu belirttiklerini ifade etti. "Juvenile literature " yani gençlik için yazılmış bir kitap olarak anılıyor. Kitap, yetenek beceri ve teknik bilgilere sahip mevsimlik ya da daimi işçiler ile yapılan orman yangını savaşını anlatıyor. Karen M.Beil kitabı yazabilmek için iki yangın mevsiminde Amerika'nın en büyük orman yangınlarında yangın savaşçıları ile birlikte olmuş ve bir çok röportaj gerçekleştirmiş. Bu kitap mevsimlik yangın işçilerinin seçiminden eğitimine kadar ne kadar önemli olduğu, bu işin mevsimlik para kazanmanın ötesinde içinde doğa sevgisi olan insanlar ile başarılabileceğini göstermiştir. Bu kitabın kısa bir özetini vererek bu işle uğraşanlara bir nebze olsun yararı olabileceğini umuyorum.

Sevgili dostum "Yücel Çağların defalarca belirttiği "Ormanlarımız "Dün" Yandı, "Bugün" de Yanıyor, "Yarın" da Yanacak !> çünkü yangınlar sürerken yapılan son derece yüzeysel ve bir o denli de yanıltıcı açıklamalar ve tartışmalar bitsin, sorun olabildiğince serinkanlı biçimde tartışılın istemişti. Söylemeye çalıştıklarım ve yazdıklarım hiçbir işe yaramadı; orman yangınlarının temel nedenleri ve söndürme çalışmalarının etkinlik düzeyleri hemen hemen hiç sorgulanmadı ve tartışılmadı. Ormanlarımız 2007 yılında da yandı."

"Yangın mevsimi dışında orman yangınlarından bahsedilmez. Çağların yangın mevsimi dışında bu işin konuşulması ile orman yangınlarını serinkanlı düşünebilecek birileri belki çıkabilir, umudunu dile getirdi"



Yangınsız bir mevsimi yangın sorunları ve çözüm yolları ile ilgili değerlendirdiğimiz bir süreç geçirdiğimizi sanmıyorum. Dileğimiz mevsimlik orman yangını ilgisi yerine uzun vadeli orman yangınları mücadele programlarının yapılması.

Gelelim kitaba**;

Orman yangını karşısında bir saniye içinde insan derisinde kabarcıklar meydana gelir, aynı anda göz kirpikleri yanar, saçlar kırılğan hale dönerek siyah küle dönüşür. Dört saniye sonra derideki kabarcıklar kömüre döner ve elbiseler alev almaya başlar ve sonra yangın ulaşır. 1427 derece sıcaklığa yükselen alevin yalazı önündeki her şeyi mahveder. Bu sıcaklık demiri çeliğe döndüren fırın sıcaklığından fazladır.

Bir insan orman yangınında sağ kalabilir mi? Rüzgâr çok yönlü esmiş olsa bile yangın içinden kurtulma imkânı var mıdır? Evet, yangın içinde çok iyi eğitilmiş bir takım, teçhizatı ile yangın içinde sağ kalabilir."Yaklaşık dört yıl önce Antalya 'Gündoğmuş'ta 7 yangın işçisi yangın içinde kalarak şehit olmuştu. Bu kişilerin yeterli eğitilmiş ve teçhizatlı olup olmadığı hakkında sorumlu kişilere hesap sorulup sorulmadığını bilmiyoruz."

Yangının üç şeye ihtiyacı vardır. Ateşleyecek kıvılcım, oksijen ve yanacak materyel. Yanacak Bir şey olmazsa ateş söner. Bu yüzden plan yangın hattını

yangın yakıtından temizlemek başka bir deyişle yangının bir malzemesini çalmaktır. Bu nedenle yangına giden ekip önce kendilerine temizlenmiş bir zon hazırlarlar. Rüzgârın yön değiştirmesi ile bu temizlenmiş zonda sırtlarındaki ilk yardım çantasını çıkarırlar ve içindeki kuru bandaj ile ağızlarını kapatırlar ve torbadaki yangın koruyucu alüminyum tenteyi çıkarırlar, ince alüminyum tenteyi üzerlerine örterek bir timsah gibi sürünerek içine girerler. Tentenin altındaki sıcaklık 71 dereceye kadar çıkabilir. Orman yangıncılarının giydikleri koruyucu elbise şehir itfaiyecilerinden farklıdır. Çünkü orman yangıncıları bir kaç gün yangında kaldıklarından elbiselerinin hafif olması gerekir. İnsan derisi alev önünde bir saniyede etkilenir. Hafif yangın elbisesi yangına dayanıklılığı 5-30 saniyedir. Bu zaman yangıncıya tentesini açıp içine girebileceği zamanı verir. Yangın koruyucu tente ısıyı ayna gibi geri verir. Çok az bir kısmını absorbe eder. Alüminyum tente 649 derecede okside olmaya başlar. Parlak "alüminyum koruyucu" ısının %95 ini geri yansıtır. İçindeki sıcaklık 60-93 derece arasındadır. Tente birkaç saniye alevin direk temasına dayanır. Fakat alev tente içindeki insana gerçek tehlike değildir. Gerçek tehlike sıcak ve toksik hava teneffüs etmektir. Çok ısınmış zehirli gazdan sadece bir nefes almakla ciğerler kavrulur. Yangıncıların çoğu böyle havayı soluyarak ölürler. Bu ciğerleri korumak açısından çok önemlidir. Yangıncılar bu durumda yüzükoyun yere yatar burun ve ağızını içine alacak kadar bir çukur kazar. 15 cm.lik bir tabakada taze ve daha serin hava bulunur. Yangıncı solumayı ağızına takılı kuru bandajdan yapar. Nemli bandaj rutubeti artırır ve nefes almayı zorlaştırır. Ciğerlere daha çabuk zarar verir.

Yangıncılar hayatlarını ortaya koyan böyle bir görevi neye seçer? Bazıları heyecan ve macera için bazıları da doğayı keşfetmek için bir şans olarak görür. Birçokları da bu mevsimlik işe iyi para ödendiği için seçer. Bu cesur gözü pek insanlar kimdir ve kendilerini tahmin edilemez doğa güçlerine nasıl hazırlarlar. Yeni yangıncılar ülkenin dört bir yanından gelir. Bazıları kayak öğretmeni, mühendis, doktor, öğretmen, sinema yönetmenleri gibi çeşitli mesleklerden üniversite mezunu kişiler.

Amerika'daki mevsimlik yangın söndürme ekiplerinin gerek yapısal gerekse teknik bilgi, fiziksel güç, beceri, kullanılan aletler bakımından bizden ne kadar farklı olduğunu kitaptan öğreniyoruz. Amerika'da yangın söndürme ekibi işçileri bizdeki gibi geçici mevsimlik işçiler. Ancak bu kişiler sıradan insanlar olmayıp fiziksel becerileri ve belirli kültür düzeyleri olan insanlar. İşe alınırken teste tabi tutuluyorlar. Örneklersek 11 dakikada 1,5 mil (2,414 km.) koşmaları gerekiyor. Ayrıca dayanıklılık testleri yapılıyor. Bu testler okulda gördüklerinden çok daha

zordur. Bunlar; 45 kez oturup kalkma, 25 kez itip kaldırma, 7 kez barfiks çekme, 15 m. boyunda çam ağacına teçhizatı ile çıkmayı öğrenirler. İki kişi çapraz dişli testere ile ağaç devirirler. GPS aletini kullanarak yerlerini tespit ederler. Acemiler paraşüt kullanmayı ve paraşütle atlamayı eğitimlerinde öğrenirler. 12 m. uzunluğunda ipe tırmanır. Başlarını koruyarak yüksekten atlamayı öğrenirler. "Türkiye'de Orman yangın işçileri orman yangının da nasıl savaşırlar, kullandıkları aletler nedir? Nasıl eğitilirler veya işçi seçimi nasıl yapılır, yangının özellikleri ve korunma metotları nedir? Bu konuların yazılıp, konuşulduklarına pek rastlamayız. Aradabir meslek dergilerinde yazılsa da pek dikkate alınmaz. Yangınlar bizde daha çok sonuçları ile anılır. Kaç hektar ormanın yandığı ilgi konusudur."

Kitapta bahsedilen diğer bir ilginç konuda "kontrollü orman yangınları" ya da reçeteli orman yangınları. Kitaptan kontrollü orman yangınlarının ne kadar önemli ve gerekli olduğunu öğreniyoruz. Doğal ormanlarda bazı işgalci türlerin orman ekosistemlerinde biyolojik zenginliği nasıl yok ettiğini ve bazı türlerin yok olmasına neden olduğunu bu nedenle kontrollü yangınlar ile biyolojik zenginliğin korunduğunu öğreniyoruz. Yangınlarla kaybolan bazı türlerin tekrar doğaya kazandırılabilirdiğini öğreniyoruz. Bazı türlerin tohumlarında çimlenme engeli olması nedeni ile 400-600 yıl toprakta uykuda kalabildiği, bu tohumların yangınlardaki yüksek ısı nedeni ile çimlenme engelini giderildiği ve böylece kaybolduğunu ya da yok olduğunu düşündüğümüz bazı türlerin yeniden doğaya kazandırıldıklarını Beil kitabında anlatıyor.

"Gençler için yazılmış bu kitabı tüm ormancıların okumasının yangın ile mücadelede nerede olduğumuzu ve kontrollü yangınların gerekliliği konusundaki bilgilerimizin hatırlanması ve yangınları aslında ne kadar ciddiye aldığımızı yeniden değerlendirme açısından meslektaşlarıma yararlı olacağı kanısındayım.

Yangın içinde yaşamış ormancı olmayan bir kişinin gözlemlerini, yangını yaşayanların psikolojisini titiz çalışması ile ve çok güzel fotoğraflarla süslenmiş bu kitabın okunmasını öneririm. Kitabı temin etmek isteyenler internetin www.amazon.com adresinden temin edebilirler. Bilinçli orman yangınları tekniklerinin geliştirilmesi ve reçeteli orman yangınlarının orman ekosistemlerindeki öneminin kavranmasını dilerim".

*Orman Mühendisliği dergisi Haziran 2001 sayısında Kenan Alpacar tarafından yazılan yazının yeniden düzenlenmiş ve genişletilmiş şekli

**Fire in their eyes. Wildfires and the people who fight them, Karen Magnuson Beil

ANTALYA ORMANLARINDA YANGIN TEHLİKESİNİN AZALTILMASI AMAÇLI DENETİMLİ YAKMA UYGULAMALARI*

Halil Sarıbaşak¹, Tuncay Neyişçi², Gürel Şirin³

1 Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü

2 Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi

3 Orman Yük. Müh.

ÖZET

Ülkemizde, çeşitli nedenlerle çıkan, yılda 2000 civarındaki orman yangınında ortalama 22 bin hektar orman alanı etkilenmektedir. Bu yangın sayısının fazla olması ve yanan alan büyüklüğü, Akdeniz bitki örtüsü tiplerinin, aralarında farklılıklara karşın, kolay yanabilirliğine de işaret etmektedir. Bu nedenle bölge bitki örtüsü tipi “yangın tipi” olarak tanımlanmaktadır.

Ekonomik, sosyal, estetik, vb. pek çok gereksinimimizi karşılayan ormanların, yangınlarla kısa bir sürede yanıp kül olması yangınların, ne pahasına olursa olsun önlenerek orman dışında tutulması gereken bir olgu olarak algılanmasına neden olmaktadır. Ormanları yangınlardan uzak tutma odaklı yaklaşım, yangınların sağlayabildiği ekolojik işlevleri engellemenin yanında, orman tabanında biriken ve yangın tehlikesini yükselten ince yanıcıların artarak, olası yangınların büyümesine yol açmaktadır. Gerek orman ekosistemleri ile yangınlar arasındaki ekolojik ilişkinin sürdürülebilmesi ve gerekse insan etkisiyle sıklıkları artan orman yangınlarının olumsuz etkilerinin en aza indirilebilmesi, yangını bir araç olarak kullanabilen, “yangın yönetimi” uygulamasına geçişi zorunlu kılmıştır. Bu da önceden belirlenen amaçlara ulaşabilmek için, belirli koşullar altında, belirli bir alandaki yanıcı maddelerin bilinçli şekilde yakılması olarak tanımlanan “Denetimli Yakma” (DY) tekniğinin kullanımını ormancılık uygulamalarının gündemine sokmuştur. Bu amaçla da Antalya Orman Bölge Müdürlüğünde 2002 yılında orman yangın tehlikesinin azaltılması amacıyla belirlenen 15 farklı özellikteki orman alanında denetimli yakma uygulaması yapılmış olup uygulama sonucunda % 78’lik bir yanıcı madde tüketimi sağlanmıştır.

1- Giriş

Denetimli yakma uygulamaları 1980’li yıllarda büyük yangınlar yaşayan ABD’den başlayarak, doğal kaynak yöneticisi olmak durumundaki orman mühendisleri tarafından yaygın olarak kullanılan bir tekniğe dönüşmüştür. Günümüzde ormancılık bakımından ileri düzeyde olan Kanada, Yeni Zelanda, Avustralya ve Avrupa ülkelerinde istenilen amaçları gerçekleştirmede kullanılan DY, kimyasal uygulamalardan 10, mekanik alternatiflerden ise 20 kat daha ekonomik olabilmektedir (Wade & Lunsford,

1988). Bazı doğal kaynak yönetim amaçlarını gerçekleştirmek için tek, bazıları içinse kısa süre içinde birbirini izleyen birkaç DY işlemine gerek duyulabilir. Bunların dışında ancak idare süresi içinde sürekli yinelenen (periyodik) yakmalarla ulaşılabilecek amaçlar da vardır. Bu nedenle DY yineme sıklığı bir yıl ile idare süresi arasında değişebilmektedir.

Denetimli Yakma Nedenleri

- Yangın tehlikesini azaltma
- Alanları fidan dikimi ve tohum ekimi için hazırlama
- Üretim artıklarının yok edilmesi
- Yaban hayatı yaşama ortamının geliştirilmesi
- Su ve besin maddesi için yarışan bitki örtüsünün yönetimi
- Zararlı böcek ve hastalıkların denetimi
- Hayvanlar için taze ot ve sürgün gelişiminin sağlanması
- Görüş alanının derinleştirilmesi
- Ulaşımın kolaylaştırılması
- Yangınlara bağımlı türlerin varlıklarının devamının sağlanması

Yangın Tehlikesinin Azaltılması

Akdeniz ikliminin etkisi altında olan ve yangın kuşağı olarak nitelendirilebileceğimiz ülkemizde özellikle kızılçam orman ekosistemlerinde 1-saat kuruma sürelili bir yanıcıların yıllık döküm miktarının 2.3 ton/ha/yıl’a ulaşabildiği ortaya konulmuştur (Çepel vd., 1988). Yıllık ibre dökümünün en yüksek noktasına çıktığı dönem, yangın çıkma olasılığının en yüksek olduğu dönemle örtüşmektedir. Neyişçi vd. (1999) “Yangına Dirençli Orman Kurma İlkeleri” adlı çalışmada, farklı yanıcı tiplerinin yanma özelliklerini ayrıntılı olarak incelemişlerdir. Bu bilgiler ışığında, 8-10 yaş ve 3-4 m boya ulaşmış gençleştirilmiş alan yanıcı tipinde, bu amaçla DY tekniğinin uygulanmaya başlanması önerilebilir.

Daha önceden DY tekniği uygulanarak yanıcı miktarı azaltılmış alanların, denetim dışı orman yangınlarına (DDOY) maruz kalması durumunda, söndürme çalışmalarının kolaylaşması yanında, yangın zararları önemli oranda azalmaktadır. Etkin bir yanıcı azaltma programı, uygun aralıklarla

*Bu makale Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü’nün 50. yıl etkinliklerinde sunulmuştur.

ynelenecek DY'leri gerekli kılar. Uygun aralıkların belirlenmesi yanıcı birikimi hızı, en son DDOY'nin tarihi, yanma riski ve tehdit altındaki değerler gibi etkenlere bağlıdır. Her yıl DY uygulamasını gerektiren alanların bulunmasına karşın, genel olarak 3-4 yılda bir DY uygulaması yeterli görülmektedir. İkinci ve daha sonraki DY'lerin tüm alanda etkili olmaları gerekmez. Burada yakmadan beklenen, yanıcı devamlılığının kesintiye uğratılmasıdır. Genel olarak, yanıcı miktarının %75-80 azalması kabul edilebilir bir sonuçtur.

Özellikle ilk DY uygulamalarında rüzgâr hızı ve yönü, nispi nem ve sıcaklık konularında son derece titiz davranmak zorunluluğu vardır. Rüzgâr hızının yüksek ve sıcaklık derecesinin düşük olması ağaçların kavrulma riskini azaltır. Kavrulma oranının artması, kavrulan yaprak ve ince dalların kısa sürede dökülerek ya da asılı kalarak DY'nin tükettiğinden daha fazla yanıcı üretmesine yol açabilir. Bu durumda yangın tehlikesi azaltılacağına artırılmış olur.

2- MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışma, Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nün sınırları içinde orman yangınlarına en çok maruz kalan Antalya, Serik ve Manavgat Orman İşletme Müdürlüklerinde seçilen 15 deneme alanında gerçekleştirilmiştir. Bu deneme alanlarından 9 tanesi Antalya, 4 tanesi Serik ve 2 tanesi de Manavgat Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içinde kalmaktadır.

2.1 Hava ve Yanıcı Koşulları

Başarılı ve amacına uygun bir DY gerçekleştirebilmek, her şeyden önce, yanıcı ve hava koşulları konusunda bilgili ve deneyimli olmayı gerekli kılar. Yanıcı nemi üzerinde doğrudan etkili olduklarından rüzgâr, nispi nem, sıcaklık ve yağış dikkate alınması gereken parametrelerin en önemlilerini oluşturmaktadır. Çalışmada bu parametreler taşınabilir dijital el termohidrografi ve el anemometresi kullanılarak alanda nispi rutubet, %, sıcaklık, °C ve rüzgâr hızı, m/s olarak ölçülmüştür. Yağışa ilişkin durum, DY işleminin uygulandığı tarihten önceki son yağmurlu gün dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Her yakma işleminden önce yakma gününe ilişkin hava tahminleri Antalya, Serik ve Manavgat Meteoroloji Müdürlüklerinden temin edilmiştir.

DY uygulamalarında rüzgâr yönü ve esiş süresinin uzunluğu da önemli bir etkidir. Sabit yönlü rüzgârlar, yangın denetim güvenliğini riske sokmadıklarından, her koşulda tercih edilmektedir.

DY uygulamaları için tercih edilen nispi nem oranları %30 - % 55 arasındadır, ancak %20-%60 nispi nemde başarılı ve amaca uygun DY uygulamaları gerçekleştirilebilmektedir. Nispi nemin %25-30'un

altına düştüğü durumlarda, kıvılcım atma olasılığı artacağından, denetim güçleşecek ve özel güvenlik tedbirlerinin alınması gerekebilecektir (Countryman, 1971).

Uygulama alanlarında, deneme alanlarının diri örtü durumu incelenmiş ve baskın türler, örtme oranları ve ortalama boyları gibi bilgiler kaydedilmiştir.

2.2 Denetimli Yakmanın Planlanması

Ülkemizde DY konusunda bilgi ve deneyim birikiminin fazla olmaması, yüksek güvenlik standartlarının uygulanmasını gerekli kılmıştır. Deneme alanlarının çoğunluğunun düz ve düze yakın alanlarda ve nispeten küçük (1,0-2,8 ha) seçilmiş olması bu yaklaşımın göstergesidir. İlk uygulamalar için seçilen deneme alanları karayollarından uzakta ancak orman yollarına bitişik alanlarda seçilmiştir. Bu seçim yangın güvenliği bakımından önemli avantajlar sağlarken, yakma sırasında oluşan dumanın herhangi bir olumsuzluğa neden olma olasılığını da önemli ölçüde düşürmüştür.

Deneme alanlarının çevresi yakma işleminden önce en dar yerinde 1 metrenin altına düşmeyecek biçimde yangın emniyet şeridiyle (YEŞ) çevrilmiştir. YEŞ üzerinde ateşin komşu parselde atlamasını kolaylaştırabilecek, kuru ince yanıcı gibi kolaylıkla ateş alabilen, maddelerin uzaklaştırılmasına özellikle dikkat edilmiştir. Doğal engeller, yol ve patikalar, dere, tarım ve açık alanlardan yararlanılmıştır.

Taşınabilir aletlerle ormanda yakma işleminden hemen önce rüzgâr hızı, nispi nem ve sıcaklık ölçümleri gerçekleştirilmiştir. Örnek noktalarda yanıcı yükü ve nem içeriği ölçümleri yapılmıştır.

Yakma işlemleri sırasında gazla doldurulan alev ibrikleri (drip torch) kullanılmıştır. Yangın söndürme aracı olarak, yeteri sayıda tahra, kürek ve tırmık ile bir adet motorlu testere hazır bulundurulmuştur.

2.3 Yakma İşleminin Uygulanması

DY amirinin, alan, meteorolojik veriler, YEŞ'leri, donanım ve personeli denetlemesinden sonra yakma işlemine başlanmıştır. Yamaç meylinin söz konusu olduğu durumlarda yakma işlemine üst kenardan başlanmıştır. Karşı ateş gerek yayılma hızı ve gerekse birim zamanda açığa çıkan ısı bakımından en düşük yoğunluktaki yakma tekniği olduğundan ve rüzgâr hızı değişimlerinden çok az etkilendiğinden tercih edilmiştir. Ayrıca, düşük alev derinliği ve kısa alev boyu olan bir yakma oluşturması nedeniyle, kavrulma yüksekliği bakımından da uygun bir teknik olarak görülmüştür.

Özellikle ağaç tepe çatısı altında yoğun karmaşık yanıcı birikiminin olduğu ve bunların merdiven yanıcılarla tepe çatısına kadar uzanan sürekli bir yapı gösterdiği durumlarda nokta yakma tekniği uygulanmıştır. Bu gibi durumlarda yakma uygulamasına üstten başlanmış ve yanıcının yavaş ve

az enerji açığa çıkaracak biçimde yakılarak tepe kavrulmasının önlenmesine çalışılmıştır (Resim 1).

2.4 Yakma Sonrası Değerlendirme

Yakma işlemi biten alanlara, iki hafta sonra gidilerek alanın durumu incelenmiştir. Yakma işleminin kapladığı alan, yanıcı miktarındaki azalma, diri örtünün durumu, kavrulan ağaçların sayısı ve durumları gözlenmiş ve gerekli ölçümler yapılmıştır. DY uygulaması yapılmış alanlarda yakma işleminden iki hafta sonra gerçekleştirilen gözlemlerde, deneme alanlarının büyük bölümünün tabanının dökülen ibrelerle halı gibi kaplanmış olduğu ve kermes meşesi (*Quercus coccifera* L.), saçlı meşe (*Quercus cerris* L.), mersin (*Myrtilus communis*) ve sandalların (*Arbutus andrachne* L.) sürgün vermeye başladıkları gözlenmiştir. Funda (*Erica* sp.) türlerinin sürgün vermediği dikkat çekmiştir.

Deneme alanlarında, bazı ağaçların sadece alt dalları kavrulurken, azda olsa bazılarının tepe çatılarının kavrulduğu görülmüştür. Tepe çatısı tamamen ve 1/2 oranında kavrulan bireyler işaretlenmiş ve izlenmeye alınmışlardır. Sonraki

olabileceğinin olumlu işaretlerini vermiştir. Ülkemizde, orman tepe çatısı altında gerçekleştirilen ilk DY deneyimi olmasına karşın, uygulama yapılan 15 alanın hiçbirinde yakmanın denetim dışına kaçırılmaması, hatta böyle bir riskin yaşanmamış olması bu düşüncüyü desteklemektedir. Uygulamanın yapıldığı deneme alanlarındaki ağaçların sayıca % 1'ini oluşturan kurumaların, genellikle alt tabakadaki ince çaplı, meşcere bakımında alınması gereken bireylerden ibaret olduğu görülmüştür.

Deneme alanlarında 25 ton/ha'ya ulaşan yanıcı yükü ölçülmüş olsa da ortalama 14,8 ton/ha olarak hesaplanmıştır. Bu denli yoğun yanıcı içeren deneme alanlarında elde edilen sonuçlar gerçekten umut verici olarak değerlendirilmelidir. DY işlemleri sonucunda yanıcı madde yükü ortalama olarak % 78,6 oranında bir azalmayla 3,1 ton/ha'ya düşürülmüştür. Genel bir ilke olarak, %75-80 oranındaki yanıcı yükü azalması yanıcı tehlikesini azaltmak amacıyla uygulanan DY'ler için yeterli ve tatmin edici olarak kabul edilmektedir (Wade & Lunsford, 1988).

DY uygulamaları sırasında, kolay ateş alabilen ve sıcaklık, nispi rutubet, rüzgâr gibi çevre koşullarından



Resim 1. Denetimli yakma uygulaması ve sonrası

gözlemlerde, böcek ve kuraklık gibi başka nedenler olmadıkça, tepe çatısı tümüyle kavrulmuş kızılçam ağaçlarının zamanla yeniden yeşerdikleri görülmüştür.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan çalışmalar tepe çatısının 1/3'nün kavrulması durumunda, yangından sonraki ilk yıl içinde ihmal edilebilir, oranın 2/3'e yükselmesiyle % 40 ve oranının %67-100 oranında gerçekleşmesi durumunda ise büyüme kaybının üç yıla yayılmış bir yıllık büyüme oranına kadar çıkabileceği ileri sürülmektedir (Johansen & Wade, 1987; Lilieholm & Hu, 1987).

İki ay sonra yapılan gözlemlere ait değerlendirmeler ve ölçüm sonuçları dikkate alınmıştır.

3. BULGULAR

Çalışmamız DY tekniğinin kızılçam orman ekosistemlerinde, yangın tehlikesinin azaltılması amacıyla güvenle kullanılabilecek bir teknik

hemen etkilenen 1-saat kuruma süreli yanıcıların büyük bir bölümü tamamen tüketilmiştir. Bu durum yangın tehlikesinin düşürülmesinde çok önemlidir. Ateş almaları için düşük sıcaklık dereceleri yeterli olan bu yanıcılar ateş alıp enerji açığa çıkarmaya başlamadan, daha kalın 10-saat kuruma süreli yanıcıların tutuşabilmesi mümkün değildir. En şiddetli yangınlar bile 1-saat kuruma süreli yanıcıların ateş almasıyla başlar. DY uygulamaları sonunda, ortalama olarak 5mm çapa kadar olan yanıcılar (1-saat kuruma süreli yanıcılar) tümüyle tüketilebilmiş, bunun üzerindeki yanıcılar alanda kalmışlardır. Daha kalın yanıcıların da bu çapa kadar olan uç kısımları tüketilmiş, gerisi ya orman tabanında serili ya da ağaç gövdelerinde asılı olarak kalmışlardır.

Diri örtü yaprakları, meşe ve funda türlerinde olduğu gibi ya tümüyle tüketilmiş ya da sandal'da olduğu gibi kavrularak gövde üzerinde asılı kalmıştır. Deneme alanlarında, 1-saat kuruma süreli yanıcı miktarı nerede ise tümüyle tüketilmiş olduğundan,

yangın tehlikesi önemli ölçüde azalmıştır. Ancak, DY uygulamasından hemen sonra başlayan yoğun ibre dökümü yangın tehlikesini yeniden yükselmesine neden olmuştur. DY uygulamasından iki hafta sonra deneme alanlarında gerçekleştirilen gözlemlerde, orman tabanının, kavrukları için kuruyarak dökülmüş ibrelerle tümüyle kaplandığı saptanmıştır. Alanlardaki yüksek yanıcı yükü, şiddetli yanma sonucunda daha fazla ibrenin kavrukları dökülmesine yol açmıştır. Çoğunlukla kavrukları ibrelerden oluşan 1 saat kuruma süresi yanıcı miktarının hızla artmaya başladığı bu tür alanlarda bir ya da iki yıl içinde yeni bir DY uygulaması mutlaka uygulanmalıdır. Yanabilecek yanıcı miktarı büyük ölçüde ibrelerle sınırlı kalacağına tepe kavrukları olasılığı azalacak ve böylece daha sonraki yıllarda ibre dökümü bu oranda çok olamayacaktır. Yenilenen her DY uygulamanın etkinliğini artırmakta olup ilk uygulamadan sonra tavsiye edilen DY sıklıkları, yerel koşullara bağlı olarak, 1-4 yıl arasında değişebilmektedir (Teie, 1997).

Deneme alanlarının en genci 20 yaşın üzerindedir ve bu alanların hiçbirinde bugüne kadar DY de dâhil hiçbir yanıcı yükü azaltma tekniği uygulanmamıştır. Ayrıca deneme alanlarının hiçbirinde son 20 yıl içinde çıkmış bir yangın kaydına da rastlanmamıştır. Nitekim ortalama olarak 14,8 ton/ha gibi yüksek yanıcı yükü miktarları bu savı desteklemektedir.

Ülkemizde ilk kez kullanılan "alev ibriği"nin yakma işlemlerinin hızlı biçimde gerçekleştirilebilmesinde katkısı olmuştur. Bu basit ve kullanımı kolay araç ile bir dakikada yaklaşık 50 m uzunluğunda bir alev hattı oluşturmak mümkün olabilmektedir. İki-üç alev ibriğinin birlikte ve artarda kullanılması ile yakma hızı ve etkinliğinin artırılabilir.

DY uygulamasını güçleştiren bir başka etken alanlardaki yoğun diri örtü varlığıdır. Deneme alanlarındaki diri örtü boyu 0,6-3,0m (ortalama 1,4m), katılım oranı ise %15-%60 (ortalama %32) arasındadır. Tepe kavrukları genellikle yoğun ve boylu diri örtü ile kaplı alanlarda görülmüştür. Diri örtü üzerindeki asılı yanıcı miktarına paralel olarak yanmanın olumsuz etkisi artmaktadır. Bu gibi durumlarda, üstten ateşleme şeklindeki nokta yakma

daha az enerji açığa çıkararak yanmaktadır (Teie, 1997).

DY tekniğinin en önemli yararlarından birisi, yangın davranışı konusunda gerçek deneyimlerin kazanılmasına yardımcı olmasıdır. Farklı bitki türlerinin yanma anında izlenebilmesine olanak vermesi, DY tekniğinin çok etkin bir yangın eğitim aracı olarak değerlendirilebilme boyutunu ortaya koymaktadır. DY uygulamalarını izleyen teknik personelin, 2-3 uygulama sonunda sergiledikleri anlayış ve davranış değişimi tekniğin bu konudaki işlevini açıklıkla ortaya koymuştur. DDOY' de böyle bir gözlem olanağı genellikle elde edilememektedir.

DY uygulaması sonucu ağaç kabuklarında oluşan kömürleşmenin neden olduğu olumsuzluk belki de en uzun ömürlü olanıdır. Estetik değeri yüksek bölgelerde uygulanacak DY'lerde gövde yanığı ve tepe kavrukları engel olacak önlemler bu olumsuzlukları en az düzeye indirilebilir.

Yakılacak alan çevresinde 1m genişliğinde bir YEŞ açılması, karşı ateş kullanma koşuluyla yeterli görülmüştür. Güvenlik açısından, deneme alanının rüzgâr yönüne ters kenarında açılan YEŞ boyunca bir karşı ateş hattı oluşturulmuş ve 2-5m genişliğinde yakma gerçekleştirildikten sonra koşut veya nokta ateş uygulamaları yapılmıştır. Deneme alanlarının hiçbirinde ateşin, yakma öncesi açılan bu 1 m genişliğindeki YEŞ'i aşarak karşı tarafa sıçraması durumuyla karşılaşılmamıştır. Yine de tekniğin uygulanışının ilk aşamalarında güvenlik önlemlerini yüksek tutmak doğru bir yaklaşım olarak görülmektedir. Bu aşamada neden olunabilecek bir kaza DY tekniğinin uygulanabilirliği konusuna ciddi kuşku getirebilir. Bu bağlamda, alanda en az 3 ton su kapasiteli bir arazöz güvenlik açısından gerekli ve yeterli görülmüştür.

Tüm DY uygulamaları için ortalama rüzgâr hızı, sıcaklık, nispi rutubet, yanıcı nemi ve çürüntü nemi % 32,9 (min: 22, maks: 55) ortalama değerleri ile tavsiye edilen değerler çizelge-1'de verilmiştir.

Çizelge-1: DY uygulamaları ortalama rüzgâr hızı, sıcaklık, nispi rutubet ve yanıcı nemi değerlerinin tavsiye edilen değerlerle karşılaştırılması.

	Rüzgar Hızı (m/s)	Sıcaklık (°C)	Nispi Nem (%)	Yanıcı Nem (%)
Tavsiye Edilen Değerler (Wade&Lunsford, 1988)	1-3	>12	30-55	10-20
Ölçülen Değerler	1.4	19.2	39.7	19.5

tekniği uygulanarak yavaş yanma sağlanmış ve tepe kavrukları riski önemli ölçüde azaltılmıştır. Aynı alanlarda yenilenecek DY uygulamalarında daha az ağacın olumsuz etkilenmesi güçlü bir olasılıktır. Genç diri örtü, nem içeriği ve canlı/kuru yanıcı oranının yüksekliği nedeniyle, yaşlılara oranla daha güç ve

Deneme alanlarında ölçülen ortalama sıcaklık derecelerinin, kış ayları DY uygulamaları için 12°C olarak tavsiye edilen değerin üzerinde olması, çalışmanın gerçekleştirildiği yılın iklimiyle ilgilidir. Bu nedenle kış aylarında uygulanması gereken DY uygulamaları kış sonu erken ilkbahar aylarına

ertelenmek zorunda kalmıştır. Elde olmayan nedenlerle, yüksek sıcaklık ortalaması, yanma şiddetinin ve kavruan ağaç sayısının artmasına yol açmış olabilir. Ölçülen diğer değerler tavsiye edilenlerle genelde uyumludur. Nispi nem değerlerinin tümü tavsiye edilen değerler sınırları içinde kalırken, ortalama değer olarak tavsiye edilen değerlerin üst sınırına yakın yanıcı nemi değeri, üç deneme alanında tavsiye edilen değerlerin üzerine çıkmıştır. Nispi nem ve yanıcı nemindeki bu durumun yüksek sıcaklıktan kaynaklanan olumsuzluğun bir kısmını dengeleyebilmiş olması mümkün görülmektedir.

DY uygulamasından iki hafta sonra deneme alanlarında yapılan gözlemlerde bazı bitkilerin sürgün vermeye başladıkları gözlenmiştir. Meşe türleriyle, sandal ve mersinde ikinci haftanın sonunda 5cm boyunda sürgünler ölçülmüştür. Buna karşılık funda hiçbir yaşam belirtisi göstermemiştir. Bu durum maki bitki örtüsünün türleri arasındaki fizyolojik farklılıklarla ilgilidir. Bazı türler kuraklığa dayanıklıdır ve kurak dönemlerde metabolik faaliyetlerini minimuma indirirler. Yangın ya da otlatma gibi herhangi bir olumsuz etki sonrasında, ilk yağmurları beklemeden, faaliyete geçerek sürgün verirler. Diğerleri ise kuraklıktan kaçan türlerdir ve kurak dönemlerde faaliyetlerini tümüyle durdururlar. Bu türler maruz kalabilecekleri olumsuzluklara ancak ilk yağmurlardan sonra cevap verebilirler. Türler arasındaki sürgün vermeye ilişkin davranış farklılığı bu özellikten kaynaklanmaktadır (Keeley, 1977).

İkinci ay sonundaki gözlemlerde sürgün boylarının ortalama olarak 25-30 cm'ye ulaştığı saptanmıştır. Oldukça yüksek görünen bu büyüme enerjisi, yanma sonucu birçok besin maddesinin serbest hale geçmesi, toprak asitliliğinin düşmesi,

bakteri faaliyetinin artması gibi değişimlerden kaynaklanmaktadır (Peşmen & Oflas, 1971; Neyişçi, 1989).

4- SONUÇ VE ÖNERİLER

Son 60 yılın ortalama değerleri dikkate alındığında, ülkemizde her yıl 2000 civarında DDOY çıkmakta ve ortalama 22 bin hektar ormanlık alanı etkilemektedir. Büyük çoğunluğu Ege ve Akdeniz kıyılarındaki kızılçam ormanlarında çıkan bu yangınlar, Türkiye'ye, ister istemez, DDOY ülkesi niteliği yüklemektedir.

Bu ekosistemi oluşturan bitki türlerinin kolay yanabilir olması, yinelenen yangınlar ile bitki türleri arasındaki birlikte evrimleşmenin ekolojik bir uzantısıdır (Mutch, 1970).

Kolay yanabilen ekosistemlerde, yangınları tümüyle sistem dışında tutmayı hedefleyen yangınla savaşım yaklaşımı yerine, ondan faydalanılabilen yangın yönetimi anlayışı daha doğru bir yaklaşımdır.

DY uygulaması, yangın konusunda etkili bir eğitim aracı olarak da düşünülmelidir. DY sırasında yanma olayının yakından izlenebilmesi ve önemli bazı parametrelerin belirli ölçülerde denetim altında olması yangın davranışı konusunda gerçeğe yakın bilgi ve deneyim kazanılmasını sağlamaktadır. Ülkemiz açısından DY'nin eğitim işlevi, yangın tehlikesini azaltma işlevi kadar önemlidir. Bu konuda deneyim arttıkça ve DY uygulamaları yaygınlaştıkça DDOY ile savaşım çalışmalarının başarı düzeyi de artacaktır. Yanıcı yükünün azaltılması, kuşkusuz çıkabilecek yangınların daha düşük şiddetli olmasına yol açacak temel nedenlerden biridir. Ancak, denetim altına alma ve söndürme çalışmalarının etkinliğini artırma ve maliyeti düşürme alanında sağlayacağı katkı bunların en önemlisi olacaktır.

5- YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Countryman, C. M., 1971; This Humidity Business: What is all About and its Use in Fire Control? USDA Forest Service, Pacific Southwest Forest and Range Experiment Station
- Çepel, N. Vd., 1987; Kızılçam (Pinus brutia Ten.) Ekosistemlerinde İğne Yaprak Dökümü ve Bu Yolla Toprağa Geri Verilen Besin Maddeleri Miktarı. Ormanlık Araştırma Enstitüsü Yayınları, Teknik Bülten Serisi No: 194
- Johansen, R.W. & Wade, D. D., 1987; Effects of Crown Scorch on Survival and Diameter Growth of Slash Pines. Southern Journal of Applied Forestry, 8/4
- Liliehalm, R.J. & Hu, S. C., 1987; Effect of Crown Scorch on Mortality and Diameter Growth of 19-year-old-loblolly Pine. Southern Journal of Applied Forestry, 11/4
- Keeley, J.E., 1977; Fire Dependent Reproductive Strategies in Arctostaphylos and Ceanothus. Proc. Of Symp. Environmental Consequences of Fire and Fuel Management in Mediterranean Ecosystems. USDA Gen. Tech. Rep. WO-3
- Mutch, R.W., 1970; Wildland Fires And Ecosystems, an Hypothesis. Ecology, 51
- Neyişçi, T., 1999; Yangına Dirençli Orman Kurma İlkeleri. TMMOB Orman Mühendisleri Odası Yayın No: 21
- Neyişçi, T., 1989; Kızılçam Orman Ekosistemlerinde Denetimli Yakmanın Toprak Kimyasal Özellikleri ve Fidan Gelişimi Üzerine Etkileri. Ormanlık Araştırma Enstitüsü, Teknik Bülten No: 205
- Peşmen, H. & Oflas, S., 1971; Ege Bölgesi Tabii Orman Yangın Alanlarında Beliren İlk Vejetasyon Üzerinde Fenolojik Araştırmalar. Ege Üniversitesi Fen Fakültesi İlmî Raporlar No: 112
- Teie, W.C., 1997; Fire Officer's Handbook on Wildland Firefighting. Deer Valley Press, Rescue, California
- Walde, D.D. & Lunsford, J.D., 1988; A Guide for Prescribed Fire in Southern Forests. USDA Forest Service Southern Region

Basına ve Kamuoyuna

AKP ORMAN TALANINA DEVAM EDİYOR

30 Nisan 2009 tarihinde Ağaçlandırma Yönetmeliği değiştirildi.

Yapılan bu değişikliklerle; Ağaçlandırma Yönetmeliği'nden orman kurma amacı çıkarılarak, devlet ormanlarında özel ağaçlandırma ile yapılaşmaya izin verilerek ve orman alanları tarım alanlarına dönüştürülerek, orman alanlarının "orman niteliğini" hukuken kaybetmesine neden olunarak orman bütünlüğünün bozulmasının ve orman alanlarının daraltılmasının yolu açılmıştır.

Yeni Yönetmelikte ağaçlandırma tanımı değişikliğe uğramış; değişen tanımda ağaçlandırma faaliyetlerinin amacı olan ve tanımın ruhunu oluşturan "orman kurma" ifadesi tanımdan çıkarılmıştır. Böylece orman rejimine tabi alanlarda ağaçlandırma çalışmaları adı altında, ancak orman kurma amacı dışında orman alanlarının daraltılmasının önü açılmıştır.

Yönetmelikte göze çarpan en önemli değişikliklerden birisi de, "devlet ormanlarında yapılaşmaya izin verilemez" ifadesinin kaldırılmış olmasıdır. Yapılacak tesislerle ilgili "taşınabilir" ifadesinin kaldırılmış olması da dikkat çekicidir.

Bu Yönetmelik ile orman içerisinde meyve ağaçları dikilerek ve yabancı ağaçlar aşıl原因arak orman alanlarının tarım alanlarına dönüşmesine ve bu alanların "orman niteliğini" hukuken kaybetmesine neden olunacaktır.

Uygulamada orman alanları içindeki açıklıklarda 5 dönüm büyüklüğünde bir alanda ağaçlandırma faaliyeti adı altında depo-hangar adıyla tanımsız bir yapı (konut) ve havuz yapılabilir hale gelmiştir.

Neoliberal politikaların ülkemizdeki uygulayıcısı olan AKP Hükümeti tarafından yapılan bu ve benzeri mevzuat değişiklikleriyle, kamuya yani toplumun

tümüne ait alanlar olan, başta ormanlar olmak üzere, doğal ve yabanıl alanların çeşitli yönlerden önem taşıyan yapısal özelliklerinden ve işlevlerinden kaynaklı kullanım değerlerinin yerine, rantsal değişim değerleri öne çıkarılmaya çalışılmaktadır. Böylece ağaçlandırma adı altında ormanlar içinde "orman niteliğini" kaybettirilmiş yeni 2/B alanları ve kaçak villa kentler yaratılarak orman bütünlüğü zarar görürken, aynı zamanda bu alanlar istatistiklerde genişleyen orman alanları olarak geçirilecektir.

Orman alanlarında özel ağaçlandırma adı altında havuzlu villaların yapımını düzenleyen bu Yönetmelik ile; özel kişilere orman içinde havuzlu villalar ve meyve bahçeleri yaptırılacaktır. Bunun ardından bu alanlar "orman niteliğini" kaybetmiştir gerekçesi ile "ağaçlandırmacı" işgalcilerine hibe edilerek toplumsal kullanım değerleri ile anılma yerine rantsal değişim değerleri ile alınıp satılan alanlara dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

Başta ormanlar olmak üzere doğal ve yabanıl alanlar toplumun tümüne ait kamusal alanlardır. Kamusal alanlar ve varlıklar, kamusal kullanım değerlerine sahiptir, rantsal değişim değerleri ile alınıp satılamaz.

Bu açıklamamızın ardından yeni bir orman talanına yol açacak olan 30 Nisan 2009 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren yeni Ağaçlandırma Yönetmeliği'nin iptali için yasal yollara da başvuracağız. Biz biliyoruz ki TMMOB dışında konuyla ilgili kimi kuruluşlar da bu yönetmeliği yargıya taşıyacaklar. Yeni bir orman talanını önlemek için konuyla ilgili tüm kişi ve kuruluşları konuyla ilgili seslerini yükseltmeye ve yargıya başvurmaya çağırıyoruz.

**ORMANLAR RANT ALANI DEĞİL, GELECEĞİMİZDİR.
AKP ELİNİ GELECEĞİMİZDEN ÇEK.**

TMMOB İSTANBUL İL KOORDİNASYON KURULU

2003 TARİHLİ AĞAÇLANDIRMA YÖNETMELİĞİ'NDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER ANAYASA ve 6831 SAYILI ORMAN YASASINA AYKIRIDIR

Ferruh Atbaşıoğlu - YARGITAY 20. Hukuk Dairesi Onursal Başkanı

1- 2003 tarihli yönetmeliğin (1-2-3-4.) maddeleri teknik tâbirler ve tariflerle ilgili olarak değiştirilmiş, aynı yönetmeliğin üçüncü bölüm başlığı altındaki maddelerde ise esasla ilgili hükümler değiştirilmiştir.

2- Aynı yönetmeliğin (3) maddesinde temel dayanak olarak (6831) sayılı Orman Yasasının (57-63 ve ek 5. maddelerinin) esas alındığı vurgulanmıştır.

3- Hukukta, normlar hiyerarşisi, meşruiyeti, geçerliliği ve uygulanırılığı sağlar. Bu hiyerarşiye uyulmadığı takdirde aykırılık oluşur. Bu durumda Anayasa ve yasalara uymayan bir yönetmelik, geçerlilik ve uygulanırılık özelliğine sahip olamaz. O halde öncelikle Anayasanın ormanla ilgili hükümlerini ve 6831 sayılı Orman Yasasının ilgili (dayanak alınan) hükümleri ile diğer hükümlerini göz önüne almak gerekir.

4- 2003 tarihli yönetmelikte yapılan değişiklikler üstü kapalı biçimde (ORMANI ÖZELLEŞTİREN ve YAĞMAYA KAPI AÇAN DEĞİŞİKLİKLERDİR)

Bazı siyasetçilerde, ormanları özelleştirme fikrinin var olduğu bilinmektedir. Ne var ki Anayasanın ormanla ilgili temel hükümleri var oldukça özelleştirmenin olanaksızlığı da bilinen bir gerçektir. Anayasanın ilgili temel hükümlerini değiştirmenin çok zor olduğu ve toplumun buna karşı olduğu bilindiği için, yönetmelikte yapılan değişikliklerle arkadan ve yandan dolaşarak bu amaca ulaşmak hedefi gözetilmiştir.

Bu bağlamda Anayasanın ve 6831 sayılı Orman Yasasının ilgili hükümlerini ele almak gerekir. 1982 Anayasasının 169 ve 170. Maddeleri şöyledir.

(IV)- ORMANLAR ve ORMAN KÖYLÜSÜ.

a- Ormanların Korunması ve Geliştirilmesi

Madde 169: Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları Kanuna göre Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu edilemez.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip

edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz.

Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacı ile işlenen suçlar, genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan, tarla, bağ, meyvecilik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.

b- Orman Köylüsünün Korunması

Madde 170: Ormanların içindeki veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımından, ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devletle bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerle, 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkarılması; orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için, Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.

Devlet, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri alır. Orman içinden nakledilen köyler halkına ait araziler, Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır.

5- YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİNE DAYANAK OLARAK ALINAN 6831 SAYILI YASANIN 57-63 ve ek 5. MADDELERİ ŞÖYLEDİR;

6831 Sayılı Yasa Md. 57: (Değişik: 05.06.1986-3302/8 md.) Orman sahasını artırmak maksadıyla, orman sınırları içinde yangın ve çeşitli sebeplerle meydana gelmiş açıklıklarda, verimsiz, vasıfları bozulmuş ve amenajman planlarında toprak muhafaza karakteri taşımadığı halde muhafazaya ayrılmış orman alanları ile, Devlete ait olup orman yetiştirme muhiti şartları bakımından elverişli olan yerlerde; köy tüzel kişilikleri ve diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından Orman Gn. Müdürlüğüne uygun görülecek planlara göre ağaçlandırma yapılabilir.

Köy, kasaba ve şehirler civarında Devlete veya diğer kamu tüzel kişilerine ait arazilerde de gerekli şartlar bulunduğu ve ilgili kuruluşların talebi olduğu veya muvafakatleri alındığı takdirde, bu kuruluşlarca tesis edilmek ve bakılmak şartıyla orman idaresince ağaçlandırmalar yapılabilir.

Bu yerler için lüzumlu fidan ile ağaçlandırma planları ve ağaçlandırma ile ilgili yardımlar bedelsiz sağlanabilir.

Ağaçlandırılan sahayı orman halinde koruyup idame ettirmeyenlerden izin hakları geri alınır. İmar ihya çalışması yapılacak bozuk koru, bozuk baltalık ormanlarında bu fıkra hükümleri uygulanır.

Mülkiyeti Hazineye kalmak üzere bu ağaçlandırma sonucu meydana gelecek ormandan faydalanma usulü bu kanunda yer alan hususi ormanlara ait hükümlere göre yürütülür.

Bozuk ormanlardan çıkacak her nevi orman emvali, üretim, taşıma ve diğer giderler kendilerine ait olmak üzere bu sahaları boşaltıp ağaçlandıracaklara tarife bedeli üzerinden pazar satışı olarak verilir. Uygulama usul ve esasları Tarım Orman ve Köyleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte gösterilir.

Madde 63: En ufak parçası yarım hektardan ve parçalar yekûnu bir hektardan aşağı olmamak şartıyla, okaliptüs ve kızıl ağaç dâhil olmak üzere yeni ağaçlandırılan arazinin sahibi, ağaçlandırmadan itibaren elli sene içinde ağaçlandırdığı sahalara ait arazi ve bina vergilerinden muaf tutulur. Bu sahaları orman halinde muhafaza etmeyenlerden vergi muafiyeti kaldırılır.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazide ağaçlandırma yapmak isteyenler vali ve kaymakama müracaat ederler. Bu yerlerin bu durumda olduğu tespit olunduktan sonra orman idaresi tarafından yapılacak ağaçlandırma planına göre, ağaçlandırma işine ziraat vekâletince izin verilir.

Ağaçlandırma planları ve ağaçlama bilgisine ait türlü yardımlar, orman idaresince parasız yapılır. Plana göre ve müddeti içinde ağaçlandırılan sahalarda ağaçlamaya başlanan yıldan itibaren beş yıl sonunda bu ağaçlamayı yapana parasız temlik olunur.

Ağaçlanan sahayı; orman halinde koruyup idame ettirmeyenlerden temlik edilen yer geri alınır. Bu şartlara göre kurulan ve idame ettirilen ormanlar Devlet ormanına katılmak üzere istimlak edilmez.

GEÇİCİ MADDE 5: (23.09.1983 2896 s. Kanun)

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831 sayılı Orman Kanununun 17. ve 115. md. lerine istinaden 99 yıl süreyle verilmiş bulunan izin ve irtifak haklarındaki süreye ilişkin saklı olup, bunlar hakkında bu kanunla değiştirilen 17. md.nin 3. fıkrasındaki 49 yıl sonundaki süre uzatımıyla ilgili hüküm uygulanmaz ve yapılmış her türlü bina ve tesislerin bedelsiz ve

eksiksiz Hazineye devri işlemi bu 99 yıllık süre sonunda yapılır.

Yukarıya metni alınan Anayasanın 169 ve 170. maddelerine göre-

Ormanların MÜLKİYETİ DEVLETE AİTTİR.

Ormanların Korunması-Gözetilmesi-İşletilmesi tamamen Devlete verilmiştir.

Ormanlarda kamu yararı dışında irtifak hakkı kurulamaz.

ORMANLARA ZARAR VEREBİLECEK HİÇBİR EYLEM VE FAALİYETE MÜSAADE EDİLEMEZ.

DEVLET ORMANLARININ MÜLKİYETİ DEVROLUNAMAZ.

ORMANLARDA ZAMAN AŞIMI İLE TOPRAK KAZANILAMAZ.

ORMANLARI YAKMAK YOK ETMEK ve DARALTMAK AMACI İLE İŞLENEN SUÇLAR İÇİN GENEL ve ÖZEL AF ÇIKARILAMAZ.

MÜNHASIRAN ORMAN SUÇLARI İÇİN GENEL ve ÖZEL AF ÇIKARILAMAZ.

31.12.1981 Tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan, tarla-bağ-zeytinlik-meyvelik gibi çeşitli tarım alanlarında kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler ile şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında ORMAN SINIRLARINDA DARALTIMA YAPILAMAZ.

31.12.1981 Tarihinde önce orman niteliğini, bilim ve fen bakımından tamamen kaybetmiş yerlerin tespiti ve değerlendirilmesi orman sınırları dışına çıkarılması bu yerlerin Devlet eliyle İHYASI, halkın YARARINA TAHSİSİ KANUNLA DÜZENLENİR.

ORMAN İÇİNDEN NAKLEDİLEN KÖYLER HALKINA AİT ARAZİLER DEVLET ORMANI OLARAK DERHAL AĞAÇLANDIRILIR.

Bu kadar kesin katı olan ve hemen her konuda Kamu Yararını önde tutan ormanı koruyup, yaşatmayı amaçlayan Anayasa hükümleri ve buna paralel olarak çıkarılmış 6831 S. Yasanın 57-63 ve diğer maddeleri karşısında yönetmelikte yapılan değişikliklerle bu temel ilke ve kavramlar dışlanmıştır.

Söyle ki: Yönetmeliğin 8. maddesinde yapılan değişikliğe göre

b- (İlgili kurumların uygun görmesi halinde; Turizm alan ve merkezleri ile Kültür Turizm Koruma ve Gelişim bölgeleri kapsamında bulunan alanlar, bakanlar kurulu kararıyla muhafazaya alınan ve ilan edilen yerler toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler 2873 s. Milli Parklar Kanunu kapsamındaki yerler ile 2872 S. Çevre Kanununa göre, özel çevre koruma bölgesi ilan edilen yerler, özel AĞAÇLANDIRMA, ÖZEL EROZYON KONTROLÜ ve ÖZEL İMAR İHYA

ÇALIŞMALARINA KONU EDİLEBİLİR.

Ancak turizm alan ve merkezleri ile Kültür Turizm koruma ve gelişim bölgeleri kapsamında bulunan alanlarda kültür ve turizm bakanlığı ile koordinasyon kurulur.)

c- (Maden arama ruhsatı kapsamında bulunan ancak bakanlıkça muvafakat veya izne konu edilmemiş alanlarda özel erozyon kontrolü ve özel imar ihya izni verilebilir.

d- Amenajman planlarında; bozuk orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış olanlar -özel ağaçlandırma özel erozyon kontrolü- ve özel imar ihya çalışmalarına konu edilemez.)

Yukarıya metni alınan b ve c fıkralarında yer alan alanlar Türkiye ormanlarının en önemli en verimli- en gözde ve en çok rant içeren ve ÖNEMLE KORUNMASI gereken alanlardır.

Milli Parklar Kanunu, çevre kanunu bu tür alanları özel koruma kavramı içine almış olmasına rağmen bu can damarı niteliğindeki alanlarda (ÖZEL AĞAÇLANDIRMA ÖZEL EROZYON KONTROLÜ ÖZEL İMAR İHYA) izni verilmesi gerek bu alanlarla ilgili yasaları-gerek Anayasanın koruyucu ve kollayıcı hükümlerini yok saymak anlamındadır.

Zira bu alanlar zaten verimli ve korumaya alınmış ORMAN İÇEREN alanlardır. Bu nitelikteki orman alanlarında özel tüzel kişiler nereyi, neden, nasıl ağaçlandıracak, imar ihya adı altında ne yapacaktır? Bu tür ve tüm ormanların korunması yeniden ağaçlandırılması, erozyon kontrolü DEVLETİN ASLİ GÖREVLERİ İÇİNDEDİR. ANAYASA ve YASALAR BU GÖREVİ DEVLETE VERMİŞTİR. BU İŞLEMLERİ TÜZEL KİŞİLERE ve GERÇEK KİŞİLERE BIRAKMAK ANAYASANIN İLGİLİ HÜKÜMLERİNİ KALDIRMADAN ORMANI ÖZELLEŞTİRMEK ve ÖZEL İŞLETMECİLİĞE TERKETMEKTİR.

b ve c fıkralarında sayılan alanlar gerek orman olarak, gerek tabii ve kültür varlıklarını taşıyan alanlar olarak gözbebeği gibi korunması gereken yerlerdir.

Özel sektör ve kişiler bu alanlara el attığında, tabii orman varlığı ve KÜLTÜR VARLIKLARININ göreceği zararı, oluşacak vahim sonuçları tahmin etmek zor değildir.

Maden arama ruhsatı verilmiş alanlarda aynı konularda aynı izinlerin verilmesi, aynı vahim sonuçları davet edecektir.

8- YÖNETMELİĞİN (15.) MADDESİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİK

(Özel İmar İhya tesisinde uygulanacak esaslar:)

Madde 15: (imar İhya amacıyla talepte bulunanlara; bozuk orman alanlarında Hazine arazilerinde ve sahipli arazide, mevcut kök sistemi itibarıyla yeterli yoğunluk ve dağılışı aranmaksızın

canlandırma kesimi, aşılama boşlukların uygun türlerle ekim veya dikim yoluyla doldurularak verimli hale dönüştürülmesine izin verilebilir.)

İmar İhyaya konu teşkil edecek bir ormanda ve Hazine arazilerinde (KÖK SİSTEMİ İTİBARIYLA YETERLİ YOĞUNLUK ve DAĞILIŞ ARANMAKSIZIN CANLANDIRMA KESİMİ), TRAŞLAMA KESİM ANLAMINI TAŞIR yeterli yoğunluk ve dağılışı aranmadan bu orman tekniğı kuralı dışlanarak traşlama kesim acaba imar-ihyamı sayılmıştır? Boşlukların uygun türlerle ekim ve dikim yolu ile doldurulması muğlak ve her tür uygulamaya açık bir ifadedir.

YÖNETMELİĞİN (17.) MADDESİ AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE DEĞİŞTİRİLMİŞTİR.

“Özel Ağaçlandırma - Özel Erozyon Kontrolü - Özel İmar İhya ve Özel fidanlıklarında inşa edilecek tesisler”

Madde 17: Bu yönetmelik hükümlerine göre tesis edilen sahalarda uygulama projesinde belirtilmek şartıyla,

a- Mülkiyeti Hazineye ait olup imar planı dışında bulunan yerlerde proje sahası yatay alanının %0,1'ine kadar ağaçlandırma, bakım ve koruma amaçlı YAPILAŞMA İZNİ VERİLEBİLİR.

Bu miktar (3000) m² yi geçemez.

b- (Sahipli arazilerde proje sahasının yatay alanının % 6 sına kadar ağaçlandırma, bakım, koruma ve üretim hizmetlerinde kullanılmak amacıyla ve ağaçlandırma faaliyetlerinin özendirilmesine yönelik SOSYAL AMAÇLI yapılaşma izni verilebilir.)

c- (Orman alanlarında tesis edilen özel ağaçlandırma, özel erozyon kontrolü ve özel imar ihya sahalarda; üretim, bakım ve koruma amaçlı konteyner/karavan ile hanger-depo, su deposu sulama ve yangın havuzu, su isale hattı, su kuyusu, elektrik tesisleri ve B tipi tali orman yolu yapılmasına izin verilebilir.)

17. maddenin a-b-c fıkralarında yer alan yapılaşma izni (özel ağaçlandırma - özel erozyon - özel imar ihya) çalışmalarına izin verilen ve aynı yönetmeliğin (8.) maddesinde sayılı hemen tüm ormanlar için geçerli kılınmıştır.

Oysa bu yönetmeliğin dayanağı olarak gösterilen 6831 s. Orman Yasasının (57 ve 63.) maddelerinde hiçbir şekilde yapılaşma İZNİNDEN SÖZ EDİLMEDİĞİ gibi - 6831 S. Yasanın (17.) maddesinde KAMU YARARI esas alınarak DEVLETE AİT olmak üzere resmi kurumlar için hangi bina ve tesislerin yapılacağı belirtilmiştir. Bunların dışında ormanlarda Milli Parklarda YAPILAŞMAYA İZİN VERİLMEMİŞTİR.

Bu madde ile - Anayasanın 169 ve 170. Maddeleri yanında 6831. Sayılı yasanın - (17.57.63.) maddeleri de yine dışlanmış ve yok sayılarak her yerde

YAPILAŞMAYA İZİN VERİLMİŞTİR. Anayasa ve yasalara aykırılık açıkça görülmektedir. Kaldı ki bu tür eylemler suç sayılarak 6831 s. Yasanın (91 ila 114.) maddelerinde gerekli cezai müeyyideler konulmuştur.

Yönetmelikte yapılan değişiklikle cezai müeyyideler dahi dışlanmış.

9- Özel Ağaçlandırma Özel Erozyon Kontrolü ve Özel İmar İhya izinleri ile ilgili olarak yönetmeliğin 11. maddesinde yapılan değişiklikle düzenlenen tahsis sıra ve işlem programı tam bir kaos yaratacak niteliktedir. Tahsisde bu kadar karmaşık bir yol izlenmesi de ayrıca anlaşılması zor bir yöntemdir.

TAHSİSTE ALAN SEÇİMİ

10- Ağaçlandırma için tahsis yapıp izin verilmesi gereken yerler, ülkemizin en verimli, en güzel ORMANLARIMI OLMALIDIR? Türkiye'de bu izinlerin verileceği ORMANLARIN DIŞINDA ARAZİ KALMADI MI? Sorusu akla gelmektedir.

Eğer - özel ve tüzel kişiler - ağaçlandırma yapmak istiyorsa - ağaca yeşile kavuşmayı bekleyen - ülkemizde boş duran binlerce hektar arazi bulunduğu göre bu boş arazileri ağaçlandırmaları gerekir ve ülkeye hizmet bu yolla olur.

En verimli ormanlarda - Milli Parklarda - tabiat ve kültür varlıklarının yer aldığı nadide alanlarda özel ağaçlandırma - özel erozyon kontrolü ve özel imar ihya - yapılaşma izni - kesim izni - bu büyük değerlerin tahribine ve yok olmasına kapı açmaktan başka hiçbir yarar sağlamayacaktır!

10- KONULARIN ÖZEL SÖZCÜĞÜ İLE TANIMLANMASI

2003 Tarihli yönetmelikte değişiklik yapılırken (8.) maddenin (a) fıkrasında (Amenajman planında ve aktüel olarak verimli orman alanları dışındaki orman sayılan yerlerde **ÖZEL AĞAÇLANDIRMA** **ÖZEL EROZYON KONTROLÜ** ve **ÖZEL İMAR İHYA İZİNİ** verilebilir) denilmiştir.

Bu fıkrayı iki yönden ele almak gerekir.

a- (Amenajman planında ve aktüel olarak verimli orman alanları dışındaki orman sayılan yerlerde) şeklindeki anlatım (c) fıkrasındaki tanımlama ile çelişmektedir.

(c) fıkrasında sayılan alanlar zaten verimli orman alanlarıdır.

Ayrıca en önemli en verimli alanlar (b) fıkrasında yer almış ve bunlar özel tahsis ve izne konu yapılmıştır.

Buna rağmen (a) fıkrasında - aktüel olarak verimli orman alanları dışındaki ormandan - cümlesi çelişki teşkil etmektedir. Eğer aktüel olarak verimli orman alanları dışındaki yerler için bu izinler verilecekse, o zaman (b) fıkrasındaki alanlarda bu iznin verilmemesi gerekir.

Şöyle ki (b) fıkrasına bakıldığında Türkiye'nin en

çok korunması ve gözetilmesi gereken değerli yerleri sayılmış ve bu alanda izin verileceği belirtilmiştir. Bu durumda (a) fıkrası bir ŞAŞIRTMA yöntemi niteliğindedir.

b- Ayrıca her izin konusunun başına (ÖZEL) kelimesinin konulması yine yapılacak işler ve yapılaşma konusu göz önüne alındığında Kamu Yararı Kavramı ve Kamu Mefhumu dışlanmaya çalışılmıştır ki buda Anayasanın temel Ormanla ilgili hükümleri ve 6831 s. Yasa ile bağdaşmamaktadır.

Bu durumda yönetmeliğe dayanak gösterilen 6831 S. Yasanın 57. ve 63. Maddelerinde bu kadar kapsamlı ve bu değişikliğe dayanak teşkil edecek anlatım ve hüküm yoktur.

Ayrıca 6831 S. Yasanın ek 5. Maddesinin esas alındığı vurgulanmıştır. Bu maddeye göre 17. maddede yer alan 49 yıllık süre sonunda koşullara göre iznin 99 yıla kadar uzatılabileceği hükmü yerine doğrudan 99 yıl süre verileceği kabul edilmiştir. 99 yıl bir insan ömrünü aşan zaman dilimi olarak göz önüne alındığında bu izin almaktan çıkıp, üstü kapalı bu mülkiyet devrine dönüşmektedir. Bu şekli ile Anayasanın değinilen hükümlerinde, kamu yararı dışında ittifak hakkı verilemeyeceği ve ormanların mülkiyetinin devredilemeyeceği hükümleri dışlanmış olup aykırılık oluşmuştur.

Normlar hiyerarşisine aykırılık oluştuğunda, aykırı hüküm içeren yönetmeliğin uygulanması olanaksızdır.

Bu nedenle 2003 tarihli yönetmeliği değiştiren bu yönetmeliğin uygulanabilirdiğinden söz edilemez, dolayısıyla iptali zorunlu hale gelmiştir.

SONUÇ

Yukarıda açıkladığım çelişkiler ve olumsuzluklar nedeniyle bu yönetmelik uygulandığı takdirde

a- En verimli ORMANLAR

b- MİLLİ PARKLAR

c- KORUMAYA ALINMIŞ ORMANLAR

d- DENİZ GÖL ve IRMAK KİYİLERİNİN YAKIN ÇEVRESİ

e- KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARI

f- KORUNMASI GEREKEN ÇEVRE

Onarılması imkansız zarar görüp, tahrip olacak, yapılaşmada sınırsız bir özgürlük elde edilecek, yeni 2/B alanları oluşacak ve ülkemizin zaten azalmış yeşil örtüsü büyük bir darbe daha yiyecektir.

Bütün bu nedenlerle (2003) tarihli Ağaçlandırma yönetmeliğini değiştiren (30.04.2009) günlü Resmi Gazetede yayınlanan bu yönetmeliğin Yargıya taşınarak İPTALİ YOLUNA GİDİLMESİ ülkesini ve ülkesinin doğasını seven, korumak isteyen herkes için gerekli, hatta zorunlu bir yurttaşlık görevidir. 22.06.2009

Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Yapılan Değişiklik Üzerine...

Doç. Dr. Aynur Aydın COŞKUN

İ.Ü. Orman Fakültesi Çevre ve Orman Hukuku Anabilim Dalı

34473 Bahçeköy İstanbul

Tel : 0 (212) 226 17 99 - 0 (212) 226 11 00/25394

aynur90@istanbul.edu.tr

Giriş

1982 Anayasasının, ormanların korunması ve geliştirilmesini amaçlayan 169. maddesinin ağaçlandırma faaliyetleri açısından somutlaşması, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 57-63. maddeleri ile olmuştur. Orman sahasını artırmak maksadıyla yapılacak ağaçlandırma faaliyetleri hakkındaki hükümlerin uygulama usul ve esaslarını göstermek için de, Ağaçlandırma Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik¹, yürürlüğe girdiği tarihten bu yana değişikliklere uğramış ve konuyla ilgili en son düzenleme geçtiğimiz Nisan ayında gerçekleştirilmiştir. Bu Yönetmelik düzenlemesi ile 2003 tarihli Yönetmeliğin 18 maddesinde değişiklik yapılmış ve metne 1 geçici madde eklenmiştir. Yapılan bu değişikliklerin bazıları, geçen süre içinde yargı kararları ile iptal edilen ve bu nedenle metinden çıkartılması zaruri olan terimlere ilişkindir. Bir kısmı, 5531 sayılı Meslek Yetki Kanunu'nda², orman mühendislerine tanınan hak ve yetkilere uyum sağlamak amaçlı değişikliklerdir. Diğer değişiklikler ise, ağaçlandırma, imar ihya ve erozyon kontrolü faaliyetlerinin³ usul ve esaslarında köklü değişiklikler getiren düzenlemelerdir. Bu çalışmada, 2009 değişikliği, sadece, ağaçlandırmaya konu alanlar ve bu alanlarda yapılacak bina ve tesisler bakımından ele alınmıştır. Amaçlanan, söz konusu değişiklikte getirilen esasların ortaya konulması ve Orman Kanunu ve Anayasa çerçevesinde uyumluluk analizinin yapılmasıdır. Bu şekilde, olası aksaklıkların ve/veya

aykırılıkların belirlenmesi ve gerçekleşmesi muhtemel olumsuzlukların öngörülmesi hedeflenmektedir.

Ağaçlandırma İznine Konu Alanlarda Yapılan Değişiklik

Yönetmeliğin, çalışmaya konu 8.maddesi, özel ağaçlandırma, özel erozyon kontrolü ve özel imar ihya yapılabilecek alanlar ile bunlara ilişkin uygulama usul ve esaslarını ortaya koymaktadır. 2003 tarihli Yönetmeliğin ilk halinde, bu tür çalışmalara konu edilebilecek ve edilemeyecek olan alanları saymak suretiyle 2 fıkra şeklinde düzenlenen madde, 2009 değişikliği ile 5 fıkra haline getirilmiştir.

2003 Yönetmeliğinin ilk şeklinde,

- Turizm alanı olarak ilan edilen yerler,
- Tarihi arkeolojik ve birinci derece doğal sit alanları,
- Deniz kıyı kenar çizgisi içerisinde ve bitişiğinde kalan alanlar,
- Bakanlar Kurulu kararıyla muhafazaya ayrılan ve ilan edilen yerler,
- Toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler,
- 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında ilan edilen yerler,
- Amenajman planlarında; bozuk orman, orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış alanlar,
- Verimli orman bütünlüğü içinde kalan 10 hektardan küçük orman içi açıklıklar ve bozuk orman alanlarının bu faaliyetlere konu edilemeyeceğine hükmolunmuştur.

2009 değişikliği ile ağaçlandırmaya konu edilmeyen pek çok alanın statüsü değiştirilmiş ve izne konu hale getirilmiştir.

- Turizm Alan ve Merkezleri ile Kültür Turizm

¹Türkiye'de ağaçlandırma çalışmaları 27.08.1984 tarih ve 18502 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ağaçlandırma Yönetmeliğinin yürürlüğe girmesi ile başlamıştır. Daha sonra Yönetmelik, 1987, 1989, 1994, 1998, 2002, 2003, 2004, 2005, 2009 yıllarında değişikliklere uğramıştır.

Ağaçlandırma Yönetmeliği 26/6/1994 tarih ve 21972 sayılı Resmi Gazete

Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 22/10/1996 tarihli 22795 sayılı Resmi Gazete

Ağaçlandırma Yönetmeliği 23.02.1998 tarih ve 23267 sayılı Resmi Gazete

Ağaçlandırma Yönetmeliği, 09.10.2003 tarih ve 25254 sayılı Resmi Gazete

Ağaçlandırma Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 7.7.2004 tarih ve 25515 sayılı Resmi Gazete

Ağaçlandırma Yönetmeliğinin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.30.04. 2009 tarih ve 27215 sayılı Resmi Gazete

²Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği Ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun, Kabul Tarihi: 29 Haziran 2006, Resmi Gazete ile Neşir ve İlânı: 8 Temmuz 2006 - Sayı: 26222

³Yönetmelik içinde, ağaçlandırma, imar ihya ve erozyon kontrolü faaliyetleri olarak tanımlanan tüm faaliyetler metin içinde okuma kolaylığı sağlayabilmek adına "ağaçlandırma faaliyetleri" olarak ifade edilmiştir.

Koruma ve Gelişim Bölgeleri kapsamındaki alanlar,
 •Bakanlar Kurulu kararıyla muhafazaya ayrılan ve ilan edilen yerler,
 •Toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler,
 •2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamındaki yerler,
 •2872 sayılı Çevre Kanununa göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen yerler ve
 •Maden arama ruhsatı kapsamında bulunan ancak, Bakanlıkça muvafakat veya izne konu edilmemiş alanların söz konusu faaliyetlere konu edilebileceğine hükümlenmiştir.

Bu önemli değişikliği birarada görmek açısından aşağıdaki tablo kolaylaştırıcı olacaktır.

Başlangıçta da belirtildiği üzere, normlar hiyerarşisine göre, Yönetmeliğin yasal dayanağı 6831 sayılı Orman Kanunu ve üst ölçekte 1982 Anayasasıdır. Kanunun 57. maddesi, ağaçlandırma

faaliyetlerinin amacını, "orman sahasını artırmak" olarak açıklamış ve ağaçlandırma yapılabilecek alanları belirlemiştir. Buna göre; "orman sınırları içinde yangın ve çeşitli sebeplerle meydana gelmiş açıklıklarda, Verimsiz, vasıfları bozulmuş ve amenajman planlarında toprak muhafaza karakteri taşımadığı halde muhafazaya ayrılmış orman alanlarında, Devlete ait olup orman yetişme muhiti şartları bakımından elverişli olan yerlerde" ağaçlandırma yapılabilecektir.

Kanunun düzenlemesi ile Yönetmeliğin 2003 düzenlemesi uyumlu görünmektedir. 2009 değişikliği ile getirilen 8. maddenin b ve c fıkralarında sayılan ve turizm alan ve merkezlerini, korunan alanları, özel çevre koruma bölgelerini ve hatta toprak muhafaza karakteri taşıyan yerleri potansiyel özel ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve imar ihya uygulamalarına konu edilebilir hale getiren değişiklik ise Kanun'un ruhuna ve

2003 Yönetmeliği Alanlar	İzne Konu Olmaları	2009 Yönetmelik Değişikliğinde Alanlar	İzne Konu Olmaları
Turizm alanı olarak ilan edilen yerler	Konu Edilemez	Turizm alanı olarak ilan edilen yerler	<i>Konu Edilebilir</i>
Bakanlar Kurulu kararıyla muhafazaya ayrılan ve ilan edilen yerler	Konu Edilemez	Bakanlar Kurulu kararıyla muhafazaya ayrılan ve ilan edilen yerler	<i>Konu Edilebilir</i>
Toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler	Konu Edilemez	Toprak muhafaza karakteri taşıyan yerler	<i>Konu Edilebilir</i>
2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında ilan edilen yerler	Konu Edilemez	2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında ilan edilen yerler	<i>Konu Edilebilir</i>
Tarihi arkeolojik ve birinci derece doğal sit alanları	Konu Edilemez	HÜKÜM YOK	-----
Deniz kıyı kenar çizgisi içerisinde ve bitişinde kalan alanlar	Konu Edilemez	Deniz kıyı kenar çizgisi içerisinde (bitişinde ifadesi kaldırıldı) kalan alanlar	<i>Konu Edilemez (Farklı Düzenleme)</i>
Amenajman planlarında; bozuk orman, orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış alanlar	Konu Edilemez	Amenajman planlarında; bozuk orman, orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış alanlar	Konu Edilemez
Amenajman Planında Bozuk orman alanı gözüken yerler, ağaçsız orman toprakları	Konu Edilebilir	Amenajman Planında ve aktüel olarak verimli orman alanları dışındaki orman sayılan yerler	Konu Edilebilir
Amenajman planlarında; bozuk orman, orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış alanlar	Konu Edilemez	Amenajman planlarında; bozuk orman, orman toprağı, orman içi açıklık olarak görünmesine rağmen verimli orman niteliğini kazanmış alanlar	Konu Edilemez
Verimli orman bütünlüğü içinde kalan 10 hektardan küçük orman içi açıklıklar ve bozuk orman alanları	Konu Edilemez	AYNI HÜKÜM YOK	-----
		2872 sayılı Çevre Kanunu'na göre "Özel Çevre Koruma Bölgesi" olarak ilan edilen yerler	<i>Konu Edilebilir</i>
		Maden arama ruhsatı kapsamında bulunan ancak, Bakanlıkça muvafakat veya izne konu edilmemiş alanlar	<i>Konu Edilebilir</i>

amacına aykırılık içermektedir. Bu konunun dikkatle ve ciddiyetle Anayasa ve Yasaya aykırılık açısından ele alınması gereklidir.

Ağaçlandırma alanlarında İnşaa Edilebilecek Tesislerde Yapılan Değişiklik

“Özel Ağaçlandırma, Özel Erozyon Kontrolü, Özel İmar-İhya ve Özel Fidanlık Sahalarında İnşaa Edilebilecek Tesisler” başlıklı 17. maddede çeşitli değişikliklere gidilmiştir. Bu maddede orman alanlarında, hazine arazilerinde ve sahipli arazilerdeki yapılaşma izni ele alınmıştır. Göze çarpan ilk ve en önemli değişiklik, “devlet ormanlarında yapılaşmaya izin verilemez” ifadesinin madde metninden çıkartılmış olmasıdır. Yönetmeliğin ilk halinde, 6831 sayılı Orman Kanunu 17. maddesine paralel olarak yapılaşma yasaklanmış, ancak bu yasağın istisnaları altında sayılmıştır. Bu istisnalar; “B tipi ulaşım yolu, koruma ve üretim amaçlı taşınabilir konteyner, karavan ile sulama şartı öngörülen ağaçlandırma sahalarının su ihtiyacının karşılanması amacıyla taşınabilir su deposu veya toprak sulama havuzu, su isale hattı, su kuyusu ve elektrik tesisleridir”. 2009 değişikliğinde, devlet ormanlarında yapılaşmayı engelleyen amir hüküm konulmaksızın, bu sahalarda inşaa edilebilecek tesislerin sayılması yoluna gidilmiştir. Bu tesisler; “üretim, bakım ve koruma amaçlı konteyner/karavan ile hangar-depo, su deposu, sulama ve yangın havuzu, su isale hattı, su kuyusu, elektrik tesisleri ve B tipi tali orman yolu” yapılmasıdır. Bu iki madde karşılaştırıldığında, bu alanlarda yapılacak olan tesislere ekleme yapıldığı ve bazılarının kapsamlarının tehlikeli boyutta genişletildiği görülmektedir. Değişiklikler birarada aşağıdaki tabloda görülebilir:

dikkat çekicidir. Konteyner, karavan ve su deposunun başından “taşınabilir” ifadesi kaldırılınca, bu tesislerin daimi olarak yapılabilmesinin önü açılmıştır. Burada, devlet ormanları içine yerleşme ve bina tesis yapma yasağına aykırı bir durum ortaya çıkmaktadır. Nitekim, geçici yapıların arazinin bütünleyici parçaları olmamaları nedeniyle yapılaşma esasları değişmekte, bu yapıların daimi olarak inşaa ile söz konusu yapılar, orman alanının bütünleyici parçası haline gelmekte ve orman mülkiyetinin maddesel kapsamına dahil olmaktadır.

Yönetmeliğe eklenen ve tam olarak işlevi anlaşılamayan “hangar depo” tesisinin, geçici yapı olarak tanımlandığı ve toprak veya beton zemin üzerine yapılabileceğinin belirtildiği görülmektedir. Burada hem kavramın tanımı, hem de beton zemin üzerine yapılabilecek oluşu tartışmaya açılabilir niteliktedir. Yapının tesis amacı, ağaçlandırma sahalarında elde edilen ürünlerin muhafaza edilmesi, her türlü hava hallerinde çalışanların sığınabilmesi ve malzemelerin saklanması olarak gösterilmiştir. Ancak, Türk Dil Kurumu Sözlüğünde hangar tanımına bakıldığında, bu kelimenin “uçak, araba, tarım aracı vb. nesneleri barındırmaya yarar kapalı yer” olarak açıklandığı ve dilimizdeki hakim kullanım biçimiyle de çok büyük bir alanı ifade ettiği görülmektedir. Çalışanları tüm hava hallerinden koruma amacına yönelik yapılan bir deponun; sağlam, dayanıklı ve her türlü teçhizata sahip olması gerektiği açıktır. Geniş ve subjektif ifadelerle tanımlanan ve büyüklük ve inşaa kriterleri konusunda takdir ve denetim yetkisi İdareye bırakılan bu tesisin, yaratabileceği tahribatlar açısından yapılaşma yasağı kapsamında dikkatle ele

2003 Tarihli Yönetmelikte İzin Verilen Tesisler	2009 tarihli Değişiklikle İzin Verilen Tesisler
B tipi ulaşım yolu	B tipi tali orman yolu
koruma ve üretim amaçlı taşınabilir konteyner, karavan	Koruma, üretim ve bakım amaçlı konteyner/karavan
taşınabilir su deposu	Su deposu
toprak sulama havuzu	Sulama havuzu
su isale hattı	Su ihale hattı
su kuyusu	Su kuyusu
elektrik tesisleri	Elektrik tesisleri
YENİ EKLENEN TESİS	Yangın havuzu
YENİ EKLENEN TESİS	Hangar depo

Bu değişiklikler içinde, özellikle yapılacak tesisin adı aynı kalsa bile, hukuki niteliğini tamamen değiştiren “taşınabilir” ifadelerinin kaldırılmış olması

alınması ve incelenmesi gereklidir. Aynı hassasiyet, daimi olarak yapılabilecek yangın havuzları, sulama havuzları ve su kuyuları için de gösterilmelidir.

8. Maddede söz konusu sahalarda yapılan tesislerin, bu alanların üretim, bakım ve korunması amaçlı olarak gerçekleştirileceği ifade edilmiştir. Yönetmeliğin ilk halinde, tesislerin inşaa amaçları arasında sayılmayan "bakım" amacı, metne 2009 değişikliği ile eklenmiştir. Ancak, bakım faaliyetinin süresini, Yönetmeliğin ilk halinde "biyolojik bağımsızlıklarını kazanma" olarak belirleyen düzenleme, 2009 değişikliğinde "ağaçlandırma" tanımından çıkarılmıştır. Bu konu, üzerinde hassasiyetle durulması ve belirsizliğin giderilmesi gereken bir noktadır.

2009 tarihli düzenleme ile, şüphesiz Ağaçlandırma Yönetmeliğinin pek çok önemli maddesinde değişiklik yapılmıştır. Kanaatimce, Yönetmelik içinde öncelikle ve dikkatle ele alınması gerekenler, ağaçlandırma faaliyetine konu alanları ve inşaa esaslarını belirleme konusunda yapılanlardır. Nitekim ormanlar başta olmak üzere doğal kaynaklardan yararlanma söz konusu olduğunda, yapılaşma usul ve esasları, hep en çok tartışılan ve mutabakata varılmasında güçlük yaşanan konu olmuştur.

Burada da hukuken yaşanması muhtemel bir ihtilaf söz konusudur. Ağaçlandırma sonucu elde edilecek sahalarda 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerinin uygulanacağı açıktır. Nitekim Orman Kanunu'nun 57/3. maddesinde "mülkiyeti hazinede kalmak üzere bu ağaçlandırmalar sonucu meydana gelecek ormanlardan "faydalanma" usulünün, Orman Kanunu'nun özel ormanlara ait hükümlerine göre yürütüleceği" ifade edilmiştir. Burada yer alan "faydalanma" ifadesinin mahiyeti akla, Orman Kanunu'nun orman içi yapılaşmalara izin veren 17 ve 52. maddelerinde yer alan faydalanma usullerinin uygulanabileceğini getirmektedir. Daha açık bir ifade ile özel ormanlarda tanınan %6'lık yapılaşma izninin, ağaçlandırma alanlarında da geçerli olduğu iddiasında bulunulması mümkün müdür? Bu noktada hemen böyle bir ihtimalin kesinlikle düşünülmemesi gerektiği ifade edilmelidir. Kanundaki faydalanma ifadesi, sadece "bu yolla kurulan ormanlardan elde edilen asli ve tali ürünlerin hak sahibi tarafından değerlendirilmesi"⁴ olarak anlaşılmalıdır. Bunun dışındaki yararlanma usullerinde de, Yönetmeliğin üst hukuk normlarına aykırı olmayan hükümleri geçerli olacaktır. Bu yorumun dışına çıkarak, Orman Kanunu'nun yapılaşma konusundaki istisna hükümlerini kullanmak kesinlikle mümkün değildir. Nitekim mülga Yönetmeliklerde aynı endişe sebebiyle

konuyla ilgili açıklama getirilme gereği duyulmuştur. Ağaçlandırılacak sahaların tabi olacağı hükümler açıklanırken, "bu suretle tesis edilen sahalarda 6831 sayılı Orman Kanunu hükümleri uygulanacağı ancak bu yerlerde hiçbir suretle yapılaşmaya izin verilemeyeceği" ve bu sahalarda 681 sayılı Orman Kanunu'nun 17 ve 52. maddelerinin yapılaşmaya ilişkin hükümlerinin uygulanamayacağı" da açıkça belirtilmiştir.

Değerlendirme ve Kanaat

Sonuç olarak, gelişen ve farklılaşan toplumsal talepler, ekonomik ve ekolojik dengeler karşısında mevcut hukuksal düzenlemelerin değişime uğraması kaçınılmazdır. Aksi halde, hukukun kendisinden beklenen toplumsal düzeni sağlama işlevini yerine getirmesi güçtür. Yönetmelikler, soyut üst hukuk normlarının ilgili İdare tarafından somutlaştırıldığı, uygulamaya ışık tutan ve sıklıkla değişime uğrayan hukuk kaynaklarıdır. Hiyerarşik normlar bütünü olan hukuk düzeninde, yönetmelikler yürürlüklerini üst normlardan alırlar ve bu normlara aykırı olmamaları kuraldır. Bu iç denetim, her zaman tam anlamıyla gerçekleşmediği için, yürürlüğü İdarenin takdir yetkisinde bulunan Yönetmeliklerin, sıklıkla üst normlara aykırılığı iddia olunmakta ve konu yargı sürecine taşınmaktadır. Bu süre içinde de hak kayıpları, hatalı uygulamalar ve öngörülemez tahripler yaşanabilmektedir. Söz konusu olan çevre ve doğal kaynaklara yönelik bir düzenleme olduğunda da, bu tahripler ve kayıplar geri dönülemez boyutlara ulaşabilmektedir. Ağaçlandırma faaliyetleri konusunda usul ve esasları belirleyen Yönetmelik hükümlerinin bu çalışmada ele alınan küçük bir bölümü de, bu bakış açısıyla ele alınıp irdelendiğinde özetle şu tespitlere ulaşılabilir:

- Özel ağaçlandırmaya konu edilebilecek alanlar, Özel Çevre Koruma Bölgelerini dahi içine alabilecek şekilde sayıca artırılmıştır.
- Bu alanlarda inşaa edilebilecek tesis sayısında, nicelik ve nitelik olarak artış söz konusudur.
- Yapılmasına izin verilen tesislerin tanımı, büyüklüğü ve inşaa kriterleri belirgin değildir. Bu şekilde yapılan bir düzenleme, subjektif uygulamaları ve İdareye bırakılan geniş takdir yetkisini beraberinde getirmektedir.
- Söz konusu belirsizlikler karşısında, İdarenin gözetim ve denetim sorumluluğunun bir kat daha artması ve mevcut iş yükü zaten ağır olan İdarenin bu konuda zorlanması kaçınılmazdır.

⁴ 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Seferberlik Kanununun 8. maddesinde açıkça ifade edilmiştir

Çalışmanın içinde detaylı olarak açıklandığı ve yukarıda da özetlendiği üzere, yapılan Yönetmelik

değişikliği, başta 1982 Anayasasının koruyucu normları olmak üzere çeşitli açılardan diğer üst hukuk normlarına da aykırılık arz etmektedir. Bu aykırılıkların temelinde, Devlet fonksiyonlarını yerine getirirken, Anayasanın çevre korumayı Devlete bir görev olarak yükleyen amir hükmü karşısında dahi, İdarenin çevresel değerlere karşı takındığı irade yatmaktadır. Anayasanın emredici hükmüne ve orman mevzuatı hükümlerine açık aykırılıklar arz eden, telifisi mümkün olmayan zararlara yol açabilecek olan Yönetmeliğin ivedilikle ve ormancı hassasiyetiyle yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Yönetmelik, hukuki aykırılıklar boyutu bir kenara bırakılıp, salt merak saikiyle ve basit bir mantıkla değerlendirildiğinde de bazı sorular ister istemez akla takılmaktadır.

- Milli Parklar kapsamındaki yerler, Turizm Bölgeleri kapsamındaki alanlar, maden arama ruhsatı kapsamındaki alanlar, hatta Özel Çevre Koruma Bölgelerinde ağaçlandırma yapılması gerekliliğini doğuran ve Yönetmelik değişikliğini zorunlu kılan önemli etken nedir?

- Özel ağaçlandırma faaliyetleri için arazi bulunmasında gerçekten güçlük mü çekilmektedir?

- Ağaçlandırma sahalarında inşaa edilecek tesislerin artırılması gerçekten bir "zaruret" sonucu mudur? Eski düzenlemedeki tesislerin yeterli olmadığı yolunda gelen toplumsal talepler veya yapılmış olan bilimsel çalışmalar var mıdır?

- Bu alanlarda ağaçlandırma ve tesis inşaatı konusunda izinler verilirken, izne konu sahanın mevcut halini sürdürmesi ve ağaçlandırmaya konu olması arasında bir "üstün kamu yararı" kavramı analizi yapılacak mıdır? Yapılacaksa, hangi kriterlerle değerlendirilecektir? Büyük Flamingolar, kırlangıçlar, sakarmekeler, yılan kartalları, su samurları, saz horozları, *Caretta caretta*'lar, kelebekler, çizgili mercanlar, sarıgözler, tarihi ve arkeolojik değerler ve sayamadığım daha pek çok kamusal emanetimiz, kendilerini belki de tek dostları ağaçların arkasındaki tehlikelerden mi korumaya çalışacaklardır? İzin yetkisini haiz İdare, takdir hakkını kullanırken, mutlaka esas alacağı objektif kriterler, bilimsel esaslar ve ortak iradeyi nasıl belirleyecek, bu kaynakların değerini nasıl somut hale dönüştürecek?

Kamusal emanetlerimizin zarar görmemesi ve hep daha iyiye ulaşabilmek adına kafamda Yönetmeliğin bütününe dair daha pek çok soru var... Ancak, sorularımı burada, İdarenin her düzenleyici işlemini mutlak suretle, "**kamu yararı**" esasına dayalı, "**bilimsel veriler ve nesnel kriterler**" ışığında ve "**hukuka aykırılık teşkil etmeyecek biçimde**" yaptığı ve yapması gerektiğine inancımı koruduğumu belirterek bitiriyorum.

Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi'nin Teknik Gezisi

Ferit DEHŞET Orman Mühendisi

Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü son sınıf öğrencileri Ormancılık Uygulamaları dersi kapsamında Sinop Orman Bölge Müdürlüğüne dört gün süren bir teknik gezi gerçekleştirdi. Teknik gezi kapsamında Sinop, Boyabat ve Ayancık Orman İşletme Müdürlüklerinde gerçekleştirilen ormancılık etkinlikleri hakkında müdürlükler çalışanları tarafından bilgi verildi. Boyabat Orman İşletme Müdürlüğünde fidanlık çalışmaları, orman yangınlarıyla mücadele, Thanasimus formicarius üretimi, odun kömürü üretimi, meşe baltalıklarının koruya tahvili, sarıçam doğal gençleştirilmesi, sarıçam gen koruma ormanı, ardıc rehabilitasyonu ve çalı takviyeli teras uygulaması incelendi. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde Zingal ormancılık şirketi kalıntıları ve ormancılık müzesi gezilerek orman ürünlerinin pazarlanması, kayın bakımı ve doğal gençleştirilmesi, göknar kabuk böceği ile mücadele, göknar seçme işletmesi konularında bilgiler verildi. Sinop Orman İşletme Müdürlüğünde ise Hamsilos fiyordu ve İnceburun gibi önemli noktalar gezilerek fıstık çamı ağaçlandırması, kumul ağaçlandırması ve dişbudak gençleştirilmesi hakkında bilgi alındı. Teknik ormancılık uygulamaları yanında Sinop ilinin tarihi ve doğal güzelliklerinden Boyabat Kalesi, Akgöl ve Sinop şehir merkezindeki cezaevi ve müzeleri de gezilerek yöre tarihi ve kültürü hakkında bilgi sahibi olundu.



AĞAÇLANDIRMA YÖNETMELİĞİ HAKKINDA DANIŞTAYA DAVA AÇILDI

30 Nisan 2009 tarihinde Ağaçlandırma Yönetmeliğinde yapılan değişikliklerle "Ağaçlandırma Tanımının değişikliğe uğradığı orman kurma amacının bu tanımdan çıkarıldığı, devlet ormanlarında özel ağaçlandırma ile yapılaşmaya izin verildiği, orman alanlarının orman niteliğini hukuken kaybetmesine neden olduğu ve orman bütünlüğünün bozularak orman alanlarının daraltılmasının" yolunun açılması, kamuoyunca kaygıyla izlenmektedir.

Orman alanları üzerinde yıllardır oynanan oyunların benzerini bu yönetmelik içeriğinde de görmek bizleri şaşırtmamıştır.

Ormanları özelleştiren ve orman alanlarında yağmaya-yapılaşmaya yol açacak bu değişikliklerin önüne geçmek ve engellenmesi için hukuki süreci başlatmak asıl görevimizdir.

Türkiye Ormancılar Derneği, Kamu Yararına Çalışan bir Dernek olarak orman ve ormancılık çalışmalarında kamu yararını gözeten, ormanlarımızın kamusal varlıklar olarak gözetilmesini ve yönetilmesini savunagelmıştır.

Bu amaçla; 30.04.2009 tarih ve 27215 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren, Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1, 2, 3, 4, 6, 10, 14 ve 21. maddelerinin; Anayasanın 6831 sayılı Orman Yasasının ve ilgili diğer yasaların emredici hükümlerine aykırılığı ve kamu yararıyla bağdaşmayan düzenlemeler olduğu gerekçesiyle;

Öncelikle YÜRÜTMENİN DURDURULMASI ve İPTALİNE ilişkin 29.06.2009 tarihinde DANIŞTAY'a dava açmıştır.

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ YÖNETİM KURULU

DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'NA

İPTAL KARARI

İSTEYEN (DAVACI) : Türkiye Ormancılar Derneği, Tuna Caddesi No:5 Ankara Vergi No: 8790031792

VEKİLİ : Av.Ünal Yılmaz, Ataç Sok. No:33/22 Kızılay-Ankara

DAVALI : T.C.Çevre ve Orman Bakanlığı, Ankara

T.KONUSU :30.04.2009 tarihli ve 27215 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1,2,3,4,6,10,14,ve 21.maddelerinin iptaline karar verilmesi istemi.

TEBLİĞ TARİHİ :30.04.2009

OLAY VE İPTAL NEDENLERİ:

1-Davalı Çevre ve Orman Bakanlığı'nca hazırlanmış olan ve 30.04.2009 tarihli ve 27215 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile daha önce 09.10.2003 tarihli ve 25254 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Ağaçlandırma Yönetmeliği'nin 17 maddesi değiştirilmiş ve 1 geçici madde eklenmiştir.

2-Bu değişiklik hükümleri; ağaçlandırma,imar ihya ve erozyon kontrolü faaliyetlerinin usulü ve esaslarında köklü değişiklikler getiren düzenlemeler olup, Anayasa ve 6831 sayılı Orman Kanununun temel hükümlerine aykırı olarak;

ORMANI ÖZELLEŞTİREN VE ORMANDA YAĞMAYA YAPILAŞMAYA YOLAÇAN değişikliklerdir.

T.C.Anayasası'nın 63.maddesi: "Devlet,tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır.

Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir."

T.C.Anayasası'nın 169.maddesi; "Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır.Yanan ormanların yerinde yeni ormanlar yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz.Bütün ormanların gözetimi devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre Devletçe yönetilir ve işletilir.

Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu edilemez.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; Münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlene suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla , bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.

T.C.Anayasası 170.maddesi; " Ormanların içindeki veya bitişiğindeki köyler halkının kalkındırılması ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımlarından,ormanın gözetilmesi ve işletilmesinde Devlet ile bu halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirler, 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında yarar görülmeyen yerlerin tespiti ve orman sınırları dışına çıkarılması, orman içindeki köyler halkının kısmen veya tamamen bu yerlere yerleştirilmesi için Devlet eliyle anılan yerlerin ihya edilerek bu halkın yararlanmasına tahsisi kanunla düzenlenir.

Devlet, bu halkın işletme araç ve gereçleriyle diğer giderlerinin sağlanmasını kolaylaştırıcı tedbirleri alır. Orman içinden nakledilen köyler halkına ait araziler Devlet ormanı olarak derhal ağaçlandırılır."

Yönetmelik değişikliğine dayanak olarak alınan 6831 Sayılı Kanunun 57.maddesi; " Orman sahasını artırmak maksadıyla, orman sınırları içinde yangın ve çeşitli sebeplerle meydana gelmiş açıklıklarda, verimsiz, vasıfları bozulmuş ve amenajman planlarında toprak muhafaza karakteri taşımadığı halde muhafazaya ayrılmış orman alanları ile, Devlete ait olup orman yetişme muhiti şartları bakımından elverişli olan yerlerde; köy tüzel kişilikleri ve diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından Orman genel Müdürlüğünce uygun görülecek planlara göre ağaçlandırma yapılabilir.

Köy, kasaba ve şehirler civarında Devlete veya diğer kamu tüzel kişilere ait arazilerde de gerekli şartlar bulunduğu ve ilgili kuruluşların talebi olduğu veya muvafakatleri alındığı takdirde, bu kuruluşlarca tesis edilmek ve bakılmak şartıyla Orman İdaresince ağaçlandırmalar yapılabilir.

Bu yerler için lüzumlu fidan ile ağaçlandırma planları ve ağaçlandırma ile ilgili yardımlar bedelsiz sağlanabilir.

Ağaçlandırılan sahayı orman halinde koruyup idame ettirmeyenlerden izin hakları geri alınır.İmar ihya çalışması yapılacak bozuk koru, bozuk baltalık ormanlarında bu fıkra hükümleri uygulanır.

Mülkiyeti hazine kalmak üzere bu ağaçlandırma sonucu meydana gelecek ormandan faydalanma usulü bu kanunlarda yer alan hususi ormanlara ait hükümlere göre yürütülür.

Bozuk ormanlardan çıkacak her nevi orman emvali, üretim, taşıma ve diğer giderler kendilerine ait olmak üzere bu sahaları boşaltıp ağaçlandıracaklara tarife bedeli üzerinden Pazar satışı olarak verilir.Uygulama usul ve esasları Tarım,Orman ve Köy İşleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikte gösterilir.

6831 sayılı yasanın 63.maddesi; en ufak parçası yarım hektardan ve parçaları yekunu bir hektardan aşağı olmamak şartıyla,okaliptus ve kızılbaş dahil olmak üzere yeni ağaçlandırılan arazinin sahibi, ağaçlandırmadan itibaren elli sene içinde ağaçlandırdığı sahalara ait arazi ve bina vergilerinden muaf tutulur.Bu sahaları orman halinde muhafaza etmeyenlerden vergi muafiyeti kaldırılır.Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazide ağaçlandırma yapmak isteyenler vali ve kaymakama müracaat ederler.Bu yerlerin bu durumda olduğu tespit olunduktan sonra orman idaresi tarafından yapılacak ağaçlandırma planına göre,ağaçlandırma işine ziraat vekaletince izin verilir.

Ağaçlandırma planları ve ağaçlama bilgisine ait türlü tardımlar, orman idaresince parasız yapılır.Plana göre ve müddeti içinde ağaçlandırılan sahalarda ağaçlamaya başlanan yıldan itibaren beş yıl sonunda bu ağaçlamayı yapana parasız temlik olunur.

Ağaçlanan sahayı;orman halinde koruyup idame ettirmeyenlerden temlik edilen yer geri alınır. Bu şartlara göre kurulan ve idame ettirilen ormanlar Devlet ormanına katılmak üzere istimlak edilmez."

6831 sayılı yasanın geçici 5.maddesi: "Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 6831 sayılı orman kanununun 17. Ve 115.md.lerine istinaden 99 yıl süreyle verilmiş bulunan izin ve irtifak haklarındaki süreye ilişkin saklı olup, bunlar hakkında bu kanunla değiştirilen 17.md.nin 3.fıkrasındaki 49 yıl sonundaki süre uzatımıyla ilgili hüküm uygulanmaz ve yapılmış her türlü bina ve tesislerin bedelsiz ve eksiksiz Hazineye devri işlemi bu 99 yıllık süre sonunda yapılır."

Emredici hükümler getirmiş olmasına rağmen yönetmelikte yapılan bazı değişiklikler Anayasanın ve 6831 sayılı yasanın ilgili hükümlerine açıkça aykırılık teşkil ettiği gibi kamu yararıyla da bağdaşmamaktadır. Şöyle ki;

A-Değişiklik madde1 ile ağaçlandırma yönetmeliğinin amaç başlıklı **1.maddesinde** "enerji ormanı tesisi" madde hükmünden çıkarılarak, "rehabilitasyon çalışmaları" amaca dahil edilmiştir. **Değişiklik madde 2 ile** de yönetmeliğin kapsam başlıklı 2 maddesi de yapılan 1.madde değişikliğine uyumlandırılarak "karma orman kurma çalışmaları" kapsam dışına çıkarılmıştır. Yine **değişiklik madde 4 ile** yönetmeliğin tanımlar başlıklı 4.maddesinden bazı tanımlar çıkarılmış,bazı tanımlar değiştirilmiş ve yeni tanımlar eklenmiştir. Bu değişiklikte;

"Rehabilitasyon: Bozuk veya verimsiz orman alanlarında mevcut türlerden gerekenlerin korunması,aşılınması,canlandırma kesimi,boşluk alanlara ormanlarda doğal olarak yetişen türlerin ekimi ve bu türlerin aşılı veya aşısız fidanlarının dikimini,"

"Fidanlık: Orman bitki türlerinin üretildiği fidanlıkları,"

"Ağaçlandırma: Saha etüdünden başlayarak proje,tohum temini,fidan üretimi,arazi hazırlığı,dikim ve bakım faaliyetlerinin tümünü,"

Olarak tanımlanmıştır.

Ayrıca **değişiklik madde 3** ile yönetmeliğin Hukuki Dayanak başlıklı 3. Maddesinden; "orman sınırları dışında olan ve ağaçlandırılması zorunlu olan yerlerde Orman Genel Müdürlüğü'nce hazırlanacak plan çerçevesinde ağaçlandırma yapılmasını" öngören 6831 sayılı yasanın 61.maddesinin hukuki dayanaklardan çıkarılmış olması da dikkate alındığında;

Bu değişikliklerin 6831 sayılı yasanın57.maddesine açıkça aykırı olduğu görülmektedir.Zira Öncelikle rehabilitasyon çalışmaları 6831 sayılı yasanın 57 maddesinin öngördüğü, "orman sahasını artırmak maksadıyla" yapılan bir ağaçlandırma çalışması olmayıp; "bozuk ve verimsiz sayılan ORMAN ALANLARINDA" yapılan çalışmalardır.

Yine "fidanlık" tanımlaması da ,"fidanların üretildiği fidanlıklar.." biçiminde iken,"orman bitki türlerinin üretildiği fidanlıklar" olarak düzenlenmekle; fidanlıklarda yapılacak çalışmaları sınırsızca genişletmiştir.

"Ağaçlandırma" tanımlanmasıyla da, yönetmelikte ağaçlandırma faaliyeti içinde yer alan,"türlerin biyolojik bağımsızlıklarını kazanıncaya kadar geçen sürede öngörülen bakım işlemleri" ağaçlandırma faaliyetleri dışına çıkarılmıştır.

B-Değişiklik madde 6 ile yönetmeliğin 8.maddesinde yer bulan "özel ağaçlandırma,özel erozyon kontrolü ve özel imar ihya " çalışmalarına konu olabilecek alanlar; ANAYASA VE BİR ÇOK YASAYA AYKIRI OLARAK genişletilmiştir.

8.maddenin b bendinde yapılan değişikle; çeşitli gerekçelerle koruma altına alınmış olan milli park,tabiat parkı,tabiatı koruma alanı,tabiat anıtı gibi özel çevre koruma bölgesi olarak ayrılmış yerlerde de özel ağaçlandırma,özel erozyon kontrolü ve özel imar-ihya çalışmalarına konu olabilecektir.

Bu değişiklik T.C.Anayasası'nın "Tarih,kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını" öngören 63.maddesiyle açıkça çeliştiği gibi 2873 sayılı Milli Parklar,2872 sayılı Çevre Kanunu,2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıkları Korum Kanunu gibi bir çok kanunun ilgili hükümlerine de aykırıdır.

C-Değişiklik madde 10 ile yönetmeliğin 13.maddesindeki; "Orman alanlarında ve Hazine arazilerinde gerçek ve tüzel kişiliklere bir defada en fazla 300hektar saha için özel ağaçlandırma izni verilebilir."

Hükmü, "Orman alanlarındaki özel ağaçlandırma çalışmalarında saha ile ilgili üst sınır Bakanlıkça belirlenir" olarak düzenlenmiştir.Bu değişiklik Anayasanın 169. Maddesinde hüküm bulan "devlet ormanların kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz" ilkesine aykırı düşmektedir.

D-Değişiklik madde 14 ile yönetmelik madde 17 de yapılan değişikliklerle ise orman alanlarındaki tesisleşmenin kapsamı 6831 sayılı yasanın ilgili hükümlerine aykırı olarak genişletilmiştir.En önemlisi yönetmelikte 6831 sayılı yasanın 17.maddesine uygun olarak yer almış olan,"Devlet ormanlarında yapılaşmaya izin verilemez" ifadesi kaldırılmıştır.Ayrıca yönetmelikte yer alan ,üretim ,bakım ve koruma amaçlı olarak izin verilen tesislerin başında yer alan TAŞINABİLİR ifadesi de kaldırılmıştır.Bu durumda 6831 sayılı yasanın ilgili hükümlerine aykırı olarak Devlet Ormanlarında bu tesislerin daimi olarak yapılmasının önü açılmış ve Devlet Ormanlarının içine yerleşme ve tesis yapma yasağına aykırı bir düzenleme getirilmiştir.

E-Değişiklik madde 21 ile yönetmeliğe eklenen geçici 2.madde ile getirilen;" 29.02.2009 tarihinden önce özel ağaçlandırma,özel imar-ihya,özel erozyon kontrolü ve özel fidanlık sahası olarak tesis edilen yerlerde,17.maddede belirtilen tesislerin yapılmasına proje revizyonu yapılması ve ek taahhüname alınması şartıyla izin verilebilir." Hükmü ile daha önce kanuna aykırı olarak yapılmış ve ceza almış tesislere örtülü bir af getirilmektedir.Bu Anayasa'nın 169.maddesindeki "Orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz " emredici hükmüne açıkça aykırıdır.

3-Sonuç olarak 30.04.2009 tarih ve 27215 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren ,Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1,2,3,4,6,10,14 ve 21. Maddeleri T.C.Anayasası'nın ,6831 sayılı Orman Yasasının ve ilgili diğer yasaların emredici hükümlerine aykırı,kamu yararıyla bağdaşmayan düzenlemeler olup iptali gerekmektedir.

4-Türkiye Ormanlılar Derneği, Kamu Yararına Çalışan Dernekler statüsünde olup,bir ormancılık meslek örgütüdür.Orman ve ormancılık faaliyetlerinde kamu yararının korunması yönünde tasarrufta bulunması tüzüğü gereği görev ve ödevleri arasındadır.Bu davayı açma hak ve zorunluluğumuz doğmuştur.

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMİ:Değişiklik maddelerinin yürürlüğünün devamında (Devlet ormanlarının özelleştirilmesi,yağmalanması ve yapılaşmaya açılması yönünde) giderilmesi olanaksız zararlar doğacağından; yürütmenin durdurulmasına karar verilmesini istiyoruz.

YASAL NEDENLER : T.C.Anayasası, 6831 sayılı Orman Yasası,ilgili diğer yasal düzenlemeler.

KANITLAR :Ağaçlandırma Yönetmeliği, Değişiklik yönetmeliği,tüm kanıtlar.

SONUÇ VE İSTEM :Sunulu ve yapılacak inceleme sonucu ortaya çıkacak nedenlerle;

T.C.Anayasası'na ve ilgili yasalara aykırı hükümler içeren 30.04.2009 tarihli ve 27215 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş olan Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin,1,2,3,4,6,10,14,ve 21.maddelerinin **İPTALİNE,**

Öncelikle **yürütmenin durdurulmasına,**

Yargılama giderleriyle vekalet ücretinin davalıya yüklenmesine karar verilmesini saygıyla vekaleten dilerim.

29.06.2009

Ek. 1- Ağaçlandırma Yönetmeliği

2-Değişiklik Yönetmeliği

3-Vekaletname

YORUMSUZ!...

FROM : ORM. MUH. ODASI

FAX NO. : 98 312 2298633

HAZ. 24 2009 16:54 S1



TMMOB
ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI
CHAMBER OF FOREST ENGINEERS

Sayı : 04.00/ 346

Ankara
24/06/2009Konu : 17.06.2009 tarih ve 2009/00107
sayılı yazınız

TMMOB
ORMAN MÜHENDİSLER ODASI
İSTANBUL ŞUBE BAŞKANLIĞINA
İSTANBUL

İLGİ: 17.06.2009 tarih ve 2009/00107 sayılı yazınız.

İlgi 2009/00107 sayılı yazınız ile 30.04.2009 tarih ve 27215 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" bazı maddelerinin yeniden düzenlenmesi için yazınız ekindeki rapor doğrultusunda Danıştay'a Oda Genel Merkezi olarak dava açılmasını veya dava açmak için Şubenize yetki verilmesini, aksi takdirde bireysel başvuru hakkını kullanmak isteyen üyelerimizin bilgilendirilmesini talep etmekteyiz.

Genel Merkez Yönetim Kurulu'nun konuyla ilgili olarak söz konusu "Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" de yapmış olduğu inceleme neticesinde; bazı maddelerde çekincelerimiz olmakla birlikte genel olarak dava açılacak bir durumun oluşmadığına kanaat getirmiştir.

Bu nedenle, Yönetim Kurulu olarak Ağaçlandırma Yönetmeliği'nin bazı maddelerinin yeniden düzenlenmesi için dava açılmasına gerek görülmediği hususunu bilgilerinize rica ederiz.

Cemal SUNAR
Genel Yazman

Mecit Orhan TÜTER

Orman ve Av'ın bu sayısında mesleğimizin yaşayan çınarlarından 92 yaşındaki Mecit Orhan TÜTER ile Dr.Murat ALAN ve Filiz SÖNMEZ'in yaptıkları röportajı ormancılığın yakın tarihine ışık tutması amacıyla yayımlıyoruz. Sayın TÜTER'e uzun ve sağlıklı bir ömür diliyoruz.

CUMHURİYETİN İLK YILLARINDAN, DÜLÜKBABA AĞAÇLANDIRMASINA

Memuriyete girenler için doldurulan sicil kayıt defterinden alınan bilgilere göre kısa özgeçmişi aşağıya çıkarılmıştır.

Sicil no: 1398

Baba adı: Mehmet Ana adı: Zeynep

1917 (1333)'de Gaziantep'in Zemge köyünde doğdu.

1941'de Orman Fakültesinden "eyi derece" ile mezun oldu.

1941-1944 arası askerliğini yedeksubay olarak tamamladı.

1944'de Adana-Kozan'da mesleğe bölge şefi olarak başladı.

1946'da Kahramanmaraş-Andırın'a işletme müdürü olarak atandı.

1947'de Kahramanmaraş'a işletme müdürü olarak atandı.

1948'de Gaziantep'e işletme müdürü olarak atandı.

1951'de Elazığ'a işletme müdürü olarak atandı.

1953'te Mersin'e işletme müdürü olarak atandı.

1955'te Sivas-Koyulhisar'a işletme müdürü olarak atandı.

1956'da Kastamonu'ya işletme müdürü olarak atandı.

1957'de Afyonkarahisar'a işletme müdürü olarak

atandı.

1958'de İngiltere'de 3 ay + 45 gün (uzatma) ağaçlandırma konusunda eğitim aldı.

1961'de Adapazarı Orman Başmüdürlüğü, kısım müdürlüğüne atandı.

1962'de Antakya'ya işletme müdürü olarak atandı.

1963'de Amasya'ya orman başmüdür muavini olarak atandı.

1971'de Ankara'ya Orman Genel Müdürlüğü, Eğitim Dairesi Başkanlığına mühendis olarak atandı.

1973'te Orman Genel Müdürlüğü, orman müfettişi olarak atandı.

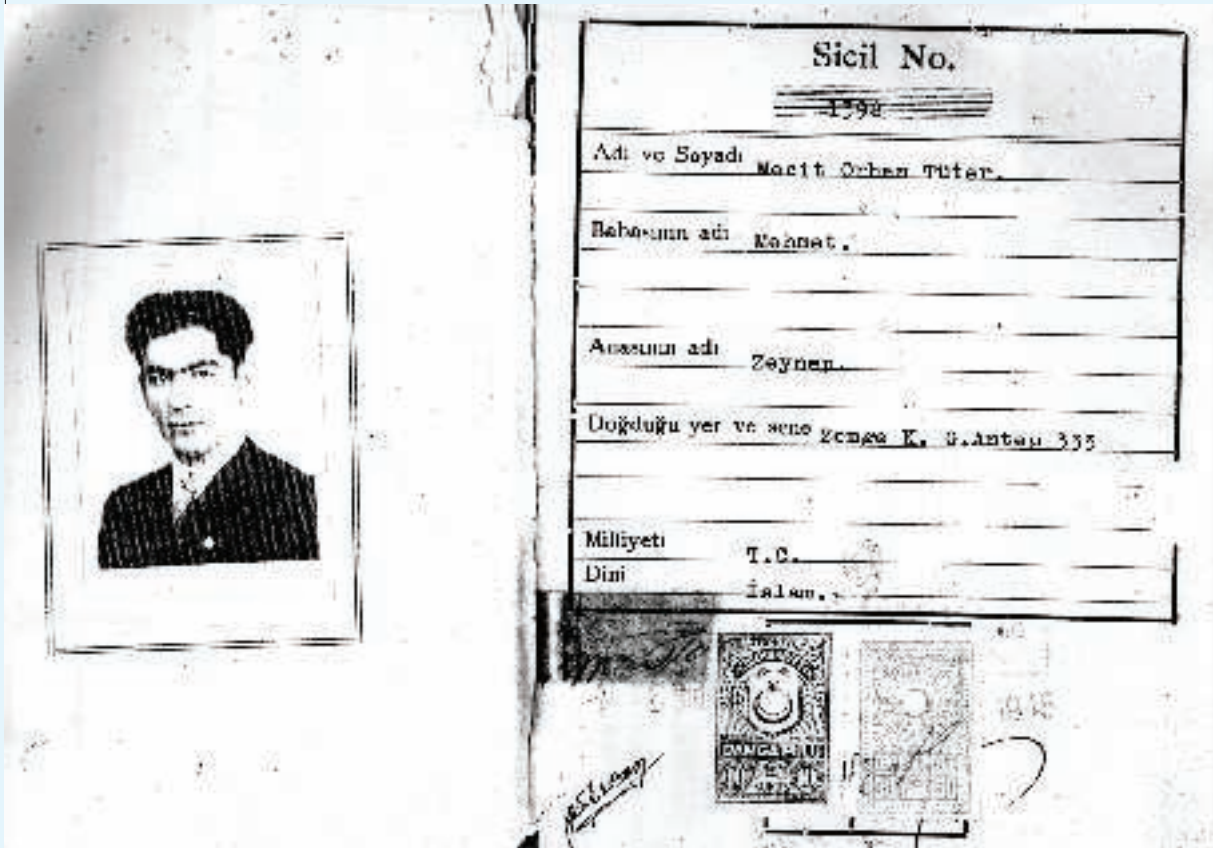
1982'de emekli oldu. Halen Ankara'da yaşamaktadır.

Aldığı Ödüller:

1953'te İçel Valiliğince vazifesinde göstermiş olduğu başarısından dolayı takdirname,

1957'de orman yangınlarının söndürülmesinde göstermiş olduğu üstün başarıdan dolayı takdirname,

1958'de orman yangınlarının söndürülmesinde göstermiş olduğu dikkat ve alakadan dolayı Ziraat vekilince takdirname.



**Orman ve Av: Orhan Bey nerde doğdunuz?
Orman Fakültesine kadar nasıl bir eğitim aldınız?**

1917 yılında, Gaziantep'in daha önce adı Zemge olan Serince köyünde doğdum. Cumhuriyet kurulduğunda ben 6 yaşındaydım. İlkokula başlayacağım sırada nüfusa kayıt olmamıştım. Önce nüfusa kaydım yapıldı. Dayı Ahmet Ağa Köylü İlkokulu diye yatılı bir okula kayıt oldum. Üç yıl orada okudum. O sıra şehirde de bir okul vardı, öksüz aile çocuklarını alıyordu, o da yatılıydı. Dördüncü sınıfa geçtiğim sene Darül İtam denen yatılı ve öksüzlerin kaldığı okul ile benim okul birleştirildi ve Kayseri'nin Talas ilçesi Zincidere köyüne (Erciyesin eteğinde) nakledildi. Ben de okulla birlikte Kayseri'ye taşındım. Yeni harflerin kabul edildiği 1928 yılında ilkokulu bitirdim. Gaziantep'e döndüm ve 1 yıl köyde kaldım, yeniden okula gidemedim. O dönem ortaokula gitmek için sağlık raporu veriliyordu. Ortaokul için rapor almak istedim, gözümde trahom tespit edildi, doktor iyileştirmek için iki madeni lira istedi. Aslında bende trahom yoktu, doktor rüşvet istedi, verneyince de doktor okula gitmeme mani oldu. Dolayısıyla o yıl okula gidemedim. Sonraki sene 1930 da Gaziantep'te ortaokula başladım. 1937'de liseyi bitirdim. 1938 de Orman Fakültesini kazandım. Ankara da Yüksek Ziraat Enstitüsüne (ziraat, orman ve veteriner birlikte) kayıt oldum. İki yıl burada, 2 yılda İstanbul, Bahçeköy'de okudum. 1941 yılında orman fakültesinden mezun oldum. Hocaların tamamı Alman'dı, Türkler asistan olarak çalışıyordu.

**Orman ve Av: Aileniz ne iş yapıyordu?
Çiftçi idi.**

Orman ve Av: Günümüz köylüsü bile çocuklarını okula göndermekten imtina ederken o dönemde aileniz birçok şeyi göze alarak sizi okula gönderiyor, okula gitmenizdeki önemli faktörler nelerdir?

O zaman köylerde okul diye bir şey yok. Burç diye bir köy vardı bize 5 km uzaklıkta, orda bölge okulu vardı. O dönemde öğretmen yok, eğitmen yok. Babama hoca derlerdi ama okur yazarlığı dahi yoktu. Diğer köyden Kara hoca diye birini getirmişlerdi. Eski yazı okumaya 5-6 yaşında başladık, iki yıl devam ettikten sonra hoca gitti. Hoca gidince cami hocası bizi okuttu. Babamın ahabaları çoktu. Çıralı cami imamı Kürt Ahmet Efendi diye belediyede bir nikah memuru vardı, Fransız harbinde cami yıkılınca belediyeye nikah memurluğuna alınmış. Ona babam okul olmadığını anlatmış. O adam babama benim için "yatılı okula kayıt etmek üzere alalım" demiş. Babam "Gaziantep'e okula gider misin?" diye sordu bana. Daha sonra Gaziantep'e gitmeye karar verdim. Gaziantep'e gittim, nüfusa kayıt olmadığımı öğrendim. Babamın tanıdığı vardı ve nüfus kaydımı yaptırdık. Nüfus memurluğunda "bu 10 yaşında var" dediler, Ahmet efendi "8 yaz" dedi, okula gidişim böyle oldu.

Aslında benim adım Mecit'tir, ilkokulda hocalar beni beğendiler, Naciye Hanım ve eşi Lütfi Bey "senin bir adın da Orhan olsun" dedi. İlkokulu bitirdiğimde diplomam Orhan olarak geldi. Okul Müdürü Tahir Bey

"nüfus cüzdanında Mecit, diplomada Orhan yazıyor bu olmaz" dedi. Bunun üzerine öyle bir ilmühaber yaptırdık adı Mecit, mahlası Orhan yazdırıp, bu şekilde nüfusa kaydettirdik, böylece ortaokula kaydoldum.

Orman ve Av: Öğrenciyken Orman Fakültesinde o dönemde kimlerle arkadaşlık ettiniz?

Nizamettin ACAR, Melih MELEN, Şinasi AKAT vardı. Hepsı vefat etti. Ben 92 yaşındayım.

Orman ve Av: O dönemde Orman Fakültesinde kız öğrenci var mıydı ?

Ziraat ve Veterinerde kız öğrenci vardı ama orman fakültesinde yoktu. Biz mahrumduk!

Orman ve Av: Orman Fakültesinde eğitim-öğretim nasıldı?

Tüm hocalar Alman'dı İkinci dünya harbi bitince, Rektöründen beden eğitim öğretmene varıncaya kadar tüm hocalar gitti.

Orman ve Av: Üniversite eğitimimizin temelini Almanlar mı attı?

Ziraat enstitüsü kurulunca Almanların yardımıyla teşekkül etti enstitü. Enstitünün tüm malzeme araç gereç vb hepsi ordan geldi. Beden eğitimi malzemeleri bile Almanya'dan geliyordu.

Orman ve Av: O dönemde hangi dersleri görüyordunuz?

Ziraatçılar 1 yıl çiftlikte staj görüyordu, 2. sınıfta enstitüye gelirlerdi. Orman doğrudan enstitüde başlardı. İlk 2 yılda ortak dersler alıyorduk. Mühendislik temel dersleri Ankara'da, ormancılık temel derslerini İstanbul'da görüyorduk. İstanbul'da bizim hocalar verdi dersleri, içinde Alman olanlar da vardı.

Orman ve Av: Hocalarınızdan ismini hatırladığınız var mı?

İsmi hatırlayamıyorum ama Botanikçi vardı en eski kitabı yazan. Mazhar DİKER vardı. Fehim FIRAT vardı. Başka hoca da hatırlayamadım şimdi.

Orman ve Av: Öğrenciyken nerede kalıyordunuz?

Yatılı kalıyorduk, yurt Fakültenin yanında. Her şeyi devlet karşılıyordu. Hafta sonları İstanbul'u geziyorduk. Tatil olunca otobüsle Büyükdere'ye inerdik, ordan vapurla Galata Köprüsüne inerdik, oradan yukarı çıkardık Beyoğlu'na. Gidip gelinceye kadar akşam olurdu. Böylece günümüz yolda geçerdi. Gezmeye giderken Fakülteden öğle yemeği olarak kumanya alırdık. Galata köprüsünde balık ekmek falan yiyecek paramız yoktu. Bir sene okulda kaldım, eve dönmedim, imkanlar kısıtlıydı. Trenle eve, memleketlere dönerdik. Yol uzundu ama keyifli olurdu.

Orman ve Av: Aklınızda kalan Fakülteye ilişkin bir anınız var mı?

Bir sene üç arkadaş birlikte Karabük ormanlarına

staj yapıp harçlık kazanmaya gittik. Sonra 1 sene de köy etütlerine gönderildik. Bakanlık kanalıyla gittik. Bültenleri doldurduk, köylerde çalıştık ve harçlığımızı kazandık.

Orman ve Av: Ormancılık o zaman çok popüler miydi?

Orman Fakültesi seçme ve fakir öğrencilerden oluşuyordu. Orman Fakültesine gelen öğrenciler daha çok Darüşşafaka lisesinden gelen öğrencilerdi. Bu liseden bizim sınıfta 8-10 kişi vardı. Onlar sınavsız girebiliyorlardı Orman Fakültesine. Eğitimleri iyi, yabancı dil bilgileri vardı. Orman Fakültesindeyken mevcudumuz 45-50 kişiydi. Orman Fakültesine liselerin fen şubelerinden iyi ve pekiyi olanlar, ziraat fakültesine pekiyi olanlar alınıyordu, sanırım veteriner fakültesi de ziraatla aynıydı.

Orman ve Av: O zaman öğrencilerin ihtiyaçlarını her fakülte karşılıyor muydu?

Hayır. Sadece ziraat ve ormada okuyan öğrencilerin masraflarını devlet karşılıyordu.

Orman ve Av: Orman fakültesinden 1941 yılında mezun olduktan sonra ne yaptınız?

Asker oldum, harp seneleriydi. 2.5 yıl askerlik yaptım 6 ay yedeksubay okulu, 2 yıl da kıtada 17. Mütetep Kolordu, İskenderun Topçu Alayında subay olarak askerliği tamamladım. İkinci Dünya savaşı biterken terhis oldum. Kozan'a 1944 yılında bölge şefi olarak tayin oldum. O zaman işletme müdürlüğü de yoktu Kozan'da.

Orman ve Av: 1944 yılında Kozan'a atandığınızda, koşullar nasıldı?

Bizden önce 1937'de 3116 sayılı kanun yürürlüğe girmesinden sonra Kozan'a Devlet Orman İşletme Müdürlüğü açıldı. O zaman Nazım BATUR, sonra Faruk ŞEKER, Mazhar DİKER umum müdürleriydi. O dönemler de Kozan'ın İşletme Müdürlüğü kuruluşunu yaptık, İşletme Müdürü olarak Şevket GEDİZ tayin oldu ve bölgelerin yerleri tespit edildi. Kozan Orman İşletme Müdürlüğü olarak kuruldu, ben Horzun Bölge Şefi olarak atandım. Merkeze yakındı, orda 8-10 km mesafede bir karakol vardı. Bölge şefliğinin bir tavalası (atların beslenip, bakıldığı yer) vardı. Atlarla veya mekkârelerle (yük taşıyan hayvan) görev yaptık. İki yıl orada görev yaptım. O arada ben Karabük işletmesinde 15 gün bir hizmet içi eğitim (muhasabe vs konularında) gördüm, Sonra döndüm. Andırın Orman İşletme Müdürlüğünü kurmak üzere görevlendirdiler. Andırın Orman İşletme Müdürlüğünün kuruluşunu 1946 yılında yaptım. Kuruluşu yaptıktan sonra 1,5 yıl kaldım. Oradan Kahramanmaraş Orman İşletme Müdürlüğüne tayinim çıktı. Kahramanmaraş'tayken 1950 yılı seçimleri yaklaşıyordu. Kahramanmaraş'tan Gaziantep Orman İşletme Müdürlüğünün kurmak üzere tayinim yapıldı.

Orman ve Av: Ne zaman evlendiniz?

1947 yılında Andırın'da evlendim. Askerdeyken

Kemal AĞCA diye biriyle tanıştık, alayda beraberdik, arkadaş olduk. Ben Kozan'a geldiğimde Adana'ya iniyordum. Kemal AĞCA Adana'ya geldi. O asker (yedeksubay) iken evlenmişti. Fikriye diye bir hanımı vardı. Tanıştık. Ben bekarım işte. "Seni evlendirelim" dediler. Ben de "olur" dedim. Nasıl olsa evleneceğiz. Eşim Fikriye hanımın arkadaşımış. Tanıştırıldık o vesileyle evlendik. Eşimin adı Nefise, Gürani sülalesinden.

Orman ve Av: Gaziantep'e Orman İşletme Müdürlüğü kurmak üzere gittiniz, orada nasıl çalışmalar yaptınız?

Gaziantep Orman İşletme Müdürlüğü'nün kuruluşunu yaptım. Buraya gelince Dülükbaba ormanının durumunu size anlatmam gerekir.

Mr. Aisli diye biri Gaziantep'teki Amerikan hastanesinin idare müdürüydü. Dr. Dui de hastanenin başhekimiydi. Dr. Dui Gaziantep'te bir orman kurulmasını istemiş. Bu nedenle Mr. Aisli, ben Gaziantep'e gelmeden önce Gaziantep'te bir orman tesis edilmesi için Ankara'ya gelmiş. Bakanlık Enstitü ve Orman Umum Müdürlüğü ile görüşerek bir orman tesisi için söz almış. Geldi bana dedi ki "ben söz aldım, buraya bir orman tesis edeceksin." Ben de dedim ki "tamam yapalım ama önce yazı gelsin". Zaman zaman beni ziyaret ederdi. Umum Müdürlük bir orman tesisi için Elazığ Fidanlık Müdürü Kemal ALAGÖK'e yer bulunması ve raporunun da yapılıp gönderilmesi yönünde emir vermişti. ALAGÖK geldi oraya, Mr. Aisli'de var. Ormanlık tesisi için uygun bir yere bakılıyor. Sof dağında güzel bir su çıkar, Dr. Dui de burayı beğenirmiş. Mr. Aisli de orayı önerdi, Mr. Aisli, ALAGÖK ve ben kamyonla bindik, makam aracımız kamyondu o zaman. Gidip oraya baktık, o zaman yol yok. O tarihte Köy Hizmetleri de yok yıl 1948-1949. Sof Alıcısı diye bir köy var, oraya kadar kamyonla geldik. Sonra Sof dağına kadar yürüdük. Köy dağın yamacına kurulmuş, o yüzden dağ yakın köye yakın, oralara baktık. Genelde görülen yerler, köylüler tarafından bağ bahçe yapılmış. Derli toplu bir yer yok. Ben dedim ki "buraya gidip gelmek zor, çalışmak zor, ben biliyorum asıl ağaçlandırma yapılacak yeri" dedim ve geri dönüp geldik Gaziantep'e. Bir Belediye Başkanı vardı Nail BILER diye. Ona telefon ettim ve dedim ki "böyle bir durum var, şu yere senin jeep marka arabayla çıkalım." "Olur" dedi. Sabahleyin geldi. Belediye başkanı, Mr. Aisli, Park Bahçeler Müdürü Kemal GÖĞÜŞ, Fidanlık Müdürü Kemal ALAGÖK ve ben yeri inceledik. Gaziantep'e 10 km mesafede bir tepe. Arka tarafında Dülükbaba köyü, Sal köyü, diğer tarafta Ankara'ya giden E-5 yolu var. Kısacası derli toplu, geniş orman tesisi için uygun bir yer. Güneyi de Gaziantep'in bağ ve bahçelerine kadar iniyor. Sonuçta benim önerime göre ağaçlandırma yapılacak yere karar verildi, iş rapora kaldı. Kemal Alagök ölçüp hesap yapmadan, rapor yapıp Umum Müdürlüğe göndermiş. Umum Müdürlüğü tarafından bu rapor beğenilmedi, uygun görülmedi. Sonra bana rapor hazırlamam için emir verildi. Bunun üzerine de ben ölçtüm, biçtim, haritasını vb hesaplarını yaptım 1/25 000'lik askeri paftalardan yararlanarak 4200 dekarlık

bir alan belirledim ve raporumu hazırladım. Ali KALELİ, Mustafa BAYDIK, Cafer KAYGINER 1948 yılında mezun olunca aday bölge şefi olarak bana gönderildiler. Böylece gönderdiğimiz bu raporun onaylanması 1949 yılını buldu. Tahsisat da gönderilecek diye bilgi verildi. Dülükbaba ağaçlandırmasında Amerikan hastanesi başhekiminin de katkısı var. Mr. Aisli Ankara'ya ağaçlandırma talebi için başvuru yaptı. Ben de yeri önerdim ve yaptığım raporla da ağaçlandırma yürürlüğe girdi.

Orman ve Av: Dülükbaba ağaçlandırmasının Türkiye'nin ilk ağaçlandırması olduğunu herkes biliyor. Kimin fikri olduğu pek bilinmiyordu.

Ağaçlandırmanın yeri konusundaki fikir, projenin raporunun yapılması ve ağaçlandırmanın başlatılması bana ait. Oysa oraya Mahmut TÜZÜN ve Muhterem OKUTUR ormanı diye yazmışlar, ama doğru değil. Raporu ben yaptım. Entrikalar var. Benim raporlarda imzam var. Ayrıca Gaziantep Orman İşletme Müdürlüğü'nün de kuruluşunu yapan benim, bu çalışmaların nasıl olduğunu biliyorum. Mahmut TÜZÜN 1951 yılında mezun oluyor, ama Mr Aisli ile görüşmüş falan filan... Oysa 1949 yılında benim raporum onaylanıp gönderiliyor. Bu bakımdan tarihlerde bir çelişki var. *Dülükbaba ağaçlandırması Mecit Orhan TÜTER'in fikridir (eseridir).*

Orman ve Av: Orman işletmeleri kurma görevi de verilmiş size.

Andırın Orman İşletme Müdürlüğü, Gaziantep Orman İşletme Müdürlüğü kurduğum işletmelerdir. Fakat Gaziantep Orman İşletme Müdürlüğü'nün kuruluşu Umum Müdürlükçe tasdik edildi. Tahsisat da ayrıldı, ancak daha sonra 1950 de Gaziantep Orman İşletme Müdürlüğü kapatıldı. DP yönetime geldiğinde 20 işletme kapatıldı. Gaziantep'te onlardan bir tanesiydi. 1951 yılında başmüdürlükler kurulmaya başlandı. Ben de Elazığ Orman İşletme Müdürlüğüne tayin edildim.

Orman ve Av: Mesleğe başladığınızda üretim nasıldı, neler yapıyordunuz? Büyüklerimiz bize derlerdi ki biz hep at sırtında çalıştık diye doğru mu?

Tabi ki doğru. Yol iz yok, araba da yok. Andırın'a geldiğimde bana orada bir jeep verdiler. Kahramanmaraş'a geldiğimde de bir araba verdiler. Kahramanmaraş'ta işletme müdürlüğü lojmanı vb tesisleri vardı, önceden kurulmuştu. Ben kurulu işletmeye geldim. Şeflerin arabaları yok, sadece işletme müdürlerinin var. Bizden önce işletmeler kurulmadan önce mültezim denilen müteahhitlik sistemi vardı. Amenajman planı falan yok daha. Ben oraya geldiğimde 1. derece amenajman planı yapıldı. Ölçümler tabandan ve tepeden alınarak ortalama bir değer üretildi. 1. derece amenajman planı denen planlar yapıldı. Hatta ben oradayken İsmail KARAKAN da amenajmancı olmuştu. Müteahhitlere verilir. Nerede ve ne kadar yapılacaksa tespit edilir ve müteahhitlerle anlaşması yapılır, müteahhitler

göreve başlayınca müteahhitlik sistemi kalktı. Müteahhitlere müstenzim denilirdi. Artık müteahhitlerle değil işletmelerle doğrudan doğruya vahidi fiyat usulü dediğimiz işçilerle (Tahtacılar) onlarla kesme-taşıma pazarlığı yapılır, onların hazırladığı m³ üzerinden istihkak yapılır, anlaşma gereğince muhasebeden ücretler ödeniyordu.

O zaman hızarla (karşılıklı çekilen testere) Adana çeşidi dediğimiz latalar üretilirdi. O zaman tomruk üretimi yok, yol yok ki olsun, latalar şeklinde üretim yapılırdı. Ben Mersin Orman İşletme Müdürlüğüne geldiğimde, orada Çamalan Bölgesinin Çamalan köyü vardır, burası tamamen tahtacı ve orman işçiliği yapılarıydı. Ben ilk defa Mersin'de Gözne Bölgesinde tomruk yapılacak dedim. Hatta o zaman Menderes Başbakan, Mersin'de liman yapılması için oradan geçerken, köylüler karşıyor, beni Fehmi KÖRALTAN'a şikayet ediyorlar, "bize iş vermiyor" diye. Ama bana bir şey olmadı.

Orman ve Av: O zaman siyaset, şimdiki kadar ormancılık işlerine karışıyor muydu?

DP devrinde her ocak bucak başkanına varıncaya kadar ormancıların üstünde tepesindeydiler. O zamana kadar köylü vatandaşın hakkı suistimal edilmiyordu. Köylü de pek orman idaresinin işlerine karışmıyordu.

Orman ve Av: DP ile birlikte bir takım sıkıntılar olmaya başladı, bunlar ormancılığa nasıl yansdı?

DP zamanında asker, sivil ve diğer çalışanlar da memnun değildi iktidardan. İhtilalin sebebi de askerlerin memnun olmamasıydı. Onlar samimi değillerdi. "Memur göreve gitmediği takdirde vatandaş kulağından tutup göreve götürebilir" sloganları vardı. Bu memurun işte her türlü hizmette kullanılması anlamına geliyordu. Kuralları zorlamaya başladılar. Hep kendi çıkarlarına göre hareket ettiler.

Orman ve Av: Teknik açıdan altyapıyı zorladılar mı, kendi kuralıslıklarını ormancılığa dayattılar mı?

Valla biz raporlarımızı hazırlıyorduk. Her işletme 1 yıl içinde yapacaklarını, bütçe ile birlikte hazırlanır ve işletme buna göre çalışmaya girerdi. Ne yapacağını bilirdi. Öyle şeyler oluyordu ki mesela Tarsus'un Keşmiköyü Sarıkavak yolu bizim programımızda yok. Bunu ormancılar yapsın diye Bakanlığa veya Umum Müdürlüğüne baskı yapılıyordu. Ödenek yok, ormana bir faydası yok. Yaylaya gidilecek ve o yol kullanılacak. O yol ormancılara yaptırıldı. Plansız programsız işler

yaptırılmaya başlandı. 1951'de Baş müdürlükler kuruldu. Diyarbakır işletmesi kapatılmış, Elazığ'a bağlanmış vb. nedeni ekonomik değilmiş diye kapatıyorlarmış. 150 km yol var Elazığ Diyarbakır arası. Ben İşletme Müdürü olarak Elazığ'dan kalkıp Diyarbakır'a gideceğim çok rantabl değil.

Orman ve Av: Ekonomik olmadığına kim kararverdi?

Hükümet karar verdi.

Orman ve Av: O zamanlar orman mühendisliğinin toplumdaki yeri nasıldı, önemseniyor muydu?

Bizden önce, orman işletmelerinin kuruluşundan önce "çevirge müdürlükleri" vardı. Vilayetlerin emrinde bir çevirge müdürlüğü ve yine bölgeler falan vardı. Fakat bölge şefleri müteahhitlerin emrindeydi. Müteahhit onlara araçlar verir, yeme içmelerini temin eder, Müteahhit kendisine göre kesimi belirlerdi. Herşey müteahhidin isteğine bağlıydı. "Gavurun ekmeğini yiye gavurun kılıcını sallarsın" yani.

Orman ve Av: Orman mühendisliği kız verilecek bir meslek miydi o zaman?

Çevirge müdürlüğü zamanlarında suistimal almış yürümüş, çünkü ondalıkçı tabir edilirmiş ormancılar. O zaman ormancılara pek itibar yoktu. Rüşvet falan almış yürümüş. Onların yaptığı işler o şekilde yürümüş. Fakat işletmeler kurulunca bunların hepsi kalktı ve ormancı yeniden saygın bir

kimlik kazandı. Hatta İstanbul'a gidip işletme için parasız istediğin şeyi alabilirdin. Ben işletme için alıyorum dedin mi akan sular dururdu. Orman işletmesi ile ilgili malzemeler güvene dayalı olarak verilirdi. Örneğin işletmenin telefonlarını çekiyorduk. Bunların malzemelerini alıyorduk, parasını sonra vermek üzere. Çok güzel bir güven ortamıydı. Canla başla çalışıyorduk.

Orman ve Av: Atatürk'le ne zaman tanıştınız?

Burada, Ankara'da öğrenciyken oldu. Gaziantep'in kurtuluş günü sanırım 25 Aralık. O zaman bizim Ali KILIÇ, Ömer Asım AKSOY, Hafız SAİM bunlar Gaziantep milletvekililerdi. İşte kurtuluş gününü kutlamak için halkevinde, şimdiki etnoğrafya müzesi varya, orda kutlanacaktı. Ankara'daki Gaziantep'li öğrenciler de çağrıldı. Geldik oraya akşam, Atatürk'le de telgraf çekildi, davet edildi. Atatürk geldi oturdu, yanında Behcet Kemal ÇAĞLAR da vardı. Şimdi Behcet Kemal ÇAĞLAR, orada Gaziantep'in kurtuluşu için bir şiir yazmış, onu okudu.



Şiirde Fransızların Jane Dark denilen kahramanı var ya ondan esinlenmiş ve benzetmeler yapmıştı. Atatürk "böyle bir şey yok, o efsane bu olamaz" dedi. "Onu değiştir yerine Gaziantep için hakikatli ifadeler kullan, hayali kahraman olmasın" dedi. O gün Atatürk kalktı, mendilini çıkardı başa geçti ve halay çekti. Ondan sonra da hastalandı, 1937 yılının sonuydu.

Orman ve Av: Atatürk öğrencilerle konuştu mu?

Ortada yuvarlak masa vardı. Hepimiz Atatürk'le aynı masada oturduk. Orada kalkıp halkla halay çekmesi de mütevazı olduğunu da gösterir, müstesna bir kimseydi Atatürk.

Biz Atatürk'ün eseriyiz, Atatürk'ün zamanında başlayan o okulların kuruluşu, diğer şeylerin yapılışı, Atatürk artık öyle bir kimse ki hesaba kitaba sığacak bir adam değildi.

Orman ve Av: Çocuklarınız ne zaman doğdu?

İlk çocuğum kızım- 5 Haziran 1948'de oldu. İkincisi oğlum- 7 ağustos 1949'da doğdu. Üçüncüsü oğlum- 31 Aralık 1959'da doğdu.

Orman ve Av: Çalışma yaşamınıza dönersek. 1951 de Elazığ İşletme Müdürlüğüne geldiniz, daha sonra nerelerde çalıştınız?

Dokuz ay Elazığ'da kaldım. Elazığ'dan tekrar Kahramanmaraş'a atandım. Ondan sonra Mersin İşletme müdürlüğüne atandım. Mersin'den sonra ise Sivas- Koyulhisar işletmesine geldim.

Orman ve Av: Mersin'den Sivas'a gelmek biraz sürgün gibi. Sürgün mü edildiniz?

Evet, sürgün edildim. Güneşe karşı durduk. Mücahit ŞAYLAN diye bir başmüdür vardı. Ben onunla anlaşamadım. Ordan Koyulhisar'a gittim ve 1,5 yıl kaldım. Sonra 1956'da Kastamonu Orman İşletme Müdürlüğüne gittim. 1957 seçimlerinden önce ordan da Afyonkarahisar Orman İşletme Müdürlüğüne sürgün oldum. Halkçı olduğumu söyleyerek sürgün ettiler. Aslında çalışmalarımın dolayısı, kendi işlerine gelmediği için, sürgün ettiler, çok işler gördüm, bu nedenle sürgün edildim. İşletme müdürü olarak çok işler yaptım. Orda bir muhafaza memuru vardı, sonra onu vurdular. Çalıştığı sıralarda işçilerden hisse almış, ben gelince hepsi ortadan kalktı, istenmeyen adam oldum. Bu nedenle halkçı diye sürgün edildim. Kastamonu'dan sonra, Afyonkarahisar'a tayin oldum. Afyon'da 4 yıl kadar kaldım. Sonra Adapazarı'na Koruma Kısım Müdürü olarak gittim. Orada da az kaldım 8-9 ay kadar. Adapazarı Kısım Müdürlüğünden, Antakya Orman İşletme Müdürlüğüne oradan da Amasya'ya başmüdür muavini olarak atandım. Orada 1962-1970 yılları arasında 8 yıl kaldım.

Orman ve Av: O dönemde siyasi görüş olarak hangi siyasi yapıyı kendinize yakın hissediyordunuz?

Halk Parti tabii, başlangıçtan beri öyle geldik. 40

ta adaylığımı bile koydum Halk Partisinden. Ama görevdeyken partililik yapmadım. Sadece doğru çalıştım. Partililer içimize zorlu baskı yaptılar, onlara uymadığımız isteklerini yapmadığımız için sürüldük.

Orman ve Av: 1960 ihtilali olduğunda neredeydiniz? İhtilalden nasıl etkilendiniz ?

Ben Afyonda'yken ihtilal oldu. Doğrusu memnun olduk. Ocak bucak başkanlarından bıkmıştık. Devamlı tepemizdeydiler. Hepsini çalıp çırpıcıydı. Kendilerine biraz dokundun mu, faydalanmalarını kestir mi adamlar seninle uğraşmaya başladılar.

Orman ve Av: Halk partisinden nerde, ne zaman aday oldunuz?

Amasya'da iken aday oldum. 8 yıl kalmıştım. Gaziantep'te kardeşlerim Halk Partisi Başkanı ile görüşmüşler, gel seni uygun gördük aday ol dediler. Gittim Gaziantep'ten aday oldum.

Orman ve Av: Adaylık için süreç nasıl işliyordu ?

Ayrıntıyı ben de bilmiyorum. Kardeşlerim söyledi, Gaziantep'ten teklif geldi. Ancak hazırlıksızdım. Kazanamadım ve Amasya'ya geri döndüm.

Orman ve Av: 12 Mart muhtırasına nerde yakalandınız?

1970 yılı sonunda Ankara'ya geldim. Sonra muhtıra oldu. Eğitim Dairesine mühendis olarak geldim. Kısa süre kaldım eğitim dairesinde, sonra müfettiş oldum. Muhtıra verildiğinde zaman müfettiştim. Bolu'daki satışlara müdahale edilmiş, spor kulüpleri falan var ya onlar tarafından satışa müdahale edildiği iddiası vardı. Bolu'ya gittik, yattık, sabah kalktık muhtıra verilmiş. Neyse ordan Adapazarı'na gitmemiz gerekiyordu. Başmüdürlükten resmi araba almaya gittik. Sıkıyönetim ilan edildi ama bize araba verdiler ve işimize devam ettik.

Orman ve Av: Muhtıradan sonra, çalışma yaşamınıza Ankara'da devam ettiniz.

Evet. 1982 yılında Müfettiş olarak emekli oldum.

Orman ve Av: Meslektaşlarına bir mesajınız var mı?

Çalışan meslektaşlarımın ne dereceye kadar hâlihazırda sağlıklı ve güvenli bir durumda olup olmadıklarını bilemiyorum tabii. Bazı görüştüğümüz kimselerin durumdan memnun olmadığı anlaşılıyor. Fazla bir araya gelemiyoruz meslektaşlarımla. Ama böyle bir şey hissediyorum, bir memnuniyetsizlik var görebildiğim kadar.

Çok teşekkür ederiz Orhan ağabey...
Ben teşekkür ederim.

Röportaj kaydının çözülmesinde yaptığı önemli katkıdan dolayı Hülya KILIÇ'A teşekkür

SENELER SONRA ORMANCILIĞIMIZ

İsmet Tezcan

Ormancılığımızın 1870 tarihli Orman Nizamnamesi ile başladığı, 1870'ten 1907'ye kadarki 67 yılımızın Batı ormancılığına nasıl erişebileceğimizi araştırmakla/deneme çalışmalarıyla geçtiği, Türkiye'de teknik ormancılığın 3116 sayılı Orman Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ve devlet işletmeciliğinin uygulanmasıyla 1937'de başladığı söylenebilir. Yurdumuzda 72 yıldan beri teknik ormancılık uygulanıyor. Geçen bu sürede nerelerden nerelere geldik? Biliyorum, bu soruyu ancak kurumlar, fakülteler, araştırmacılar cevaplayabilir. Ben bu soruya ilişkin sadece bazı anı ve düşüncelerimi Orman ve Av okurlarıyla paylaşmak istedim.

Ormancılığa 3116 sayılı Orman Kanunu'nun 5. yılında, henüz 18 yaşında iken, Ağustos 1942'de Orman Mühendis Muavini unvanıyla Daday Orman İşletme Müdürlüğü'nde başladım. Bir ay sonra bana Pınarbaşı İşletme Şefliği (o zamanki adı Bölge Şefliği idi) görevi verildi. 1942'de Orman İşletme Müdürlüğü (o zamanki adı Revir Amirliği idi) sayısı 15'ten çok değildi. Bunlara "örnek" deniyordu. 1937'de yürürlüğe giren 3116 sayılı Kanunda ormanlarımızın devletçe işletilmesi yöntemine geçilmesi için 10 senelik bir süre öngörülmüştü. İşletme Müdürlükleri hızla artırıldı ve 1939'dan 1945'e kadar süren 2. Dünya Savaşı'nın yarattığı ağır şartlara rağmen 1947'de ormanlarımızın tümü devlet işletmeciliği kapsamına alındı. 1950 başlarında Bölge Müdürlükleri (o zamanki adı Başmüdürlük idi), 1960'da Orman Bakanlığı kuruldu.

Yaklaşık 6 yıl İşletme Şefliği yaptıktan sonra, Orman Genel Müdürlüğü ile Orman Bakanlığı'nda çeşitli yer ve kademelerde çalıştım. Mesleğin sivil toplum örgütlerinde de görevler yüklendim. 1958-1964 ile 1970-1972 dönemlerinde Türkiye Ormanlılar Derneği'nde Yönetim Kurulu Üyeliği, 1969-1970 döneminde Yeşil Türkiye Ormanlılar Derneği Başkanlığı, 1970'te kurulan Ormanlı Personelin Çocuklarını Okutma Vakfı'nın kurucu üyeliği ve Yönetim Kurulu'nun ilk Genel Sekreterliği görevlerini yüklendim. Orman Bakanlığı Kuruluş Kanunu tasarısı çalışmalarına katıldım. Orman Ürünleri Sanayi (ORÜS) Genel Müdürlüğü Hukuk Müşaviri iken 1972'de Orman Bakanlığı 2. Hukuk Müşavirliği'ne tayin edilince orman teşkilatından

ayrıldım. Ankara'da avukatlık büromu açtım ve 2005'e kadar Uluslararası Hukuk alanında serbest avukatlık yaptım. Serbest avukatlığa başlayınca ormancılıkla tüm ilişkimi kestim, orman davası hiç almadım, tüm vaktimi ve enerjimi yeni işime ve Uluslararası Hukuk konularına hasretmem gerekti. Fakat ormancılıkla gönül bağım hiç kopmadı. Ayrılıştan beri 37 yıl geçmiş. Bu yazım ormancılığa dışarıdan bakış olarak da algılanabilir.

Kuruluş yıllarında ormanları ormanın içine yerleşerek işletmek ve korumak politikası uygulanıyordu. 1941 yazında son sınıf öğrencisi iken ormancılık stajımı yaptığım Dursunbey İşletmesi'nin Gölcük Şefliği, köylerden uzakta ormanın içindeydi. Şef lojmanı, yönetim binası ve başka eklenti binalar vardı. Derede küçük bir gölet oluşturulmuştu ve bir türbinle elektrik üretilip geceleri Şeflik aydınlatılıyordu. 1944-1945'te çalıştığım Daday İşletmesinin Ballıdağ Şefliği de ormanın içindeki bir açıklıkta kurulmuştu. Şeflik binasının üst katı lojman idi ve Şeflikte eklenti binalar da vardı. 1947-1950'de çalıştığım Sinop İşletmesi'nin Bektaş Şefliği de Giregöz ormanının bitişiğindeki Bektaş köyündeydi. Orada da Şef lojmanı, yönetim binası ve eklenti binalar vardı. Şefler o tarihlerde İşletme Müdürüne haber vermeden, telefonla izin almadan, İşletme Müdürlüğüne gitmezdi. Ormanda kesim, tomruklama, taşıma, depolama gibi işleri birim fiyat ya da işçi ücreti (yevmiye) ödeyerek orman köylüsüne yaptırıyorduk, müteahhit kullanmıyorduk. Şefliklerde güzel binek atlarımız vardı, ormandaki iş yerlerimize at sırtında gidiyorduk. Genel Müdürlük 1949'da Sinop İşletme Müdürlüğü'ne bir cip (jeep) tahsis etmişti, daha önce İşletme Müdürünün motorlu binek aracı yoktu.

1937'de 3116 sayılı Kanunla devlet orman işletmeciliği kurulmakla yetinilmemiş, aynı yıl 3157 sayılı Kanunla, Orman Genel Komutanlığı da oluşturulmuştu ve ormanları koruma görevi askere verilmişti. Askerler, orman suçlarına ilişkin olarak düzenledikleri tutanakları, mahkemelerde takip edilmeleri için Orman Daireleri'ne verirdi. Orman İşletme Şefliği yaptığım 1942-1945 yıllarında ormanların orman askeri eliyle korunması dönemini yaşadım ve bu yöntemin başarısızlığına tanık oldum. 1945'te çıkan 4767 sayılı Kanunla, ormanların asker eliyle korunmasından vazgeçildi ve ormanları koruma görevi Devlet Orman İşletmeleri'ne verildi. İşletme Şeflikleri'ndeki ormanlar koruma mıntıklarına bölündü, her mıntika bir Orman Muhafaza Memuru'nun sorumluluğuna teslim edildi. Ormanların içine ikişer lojmanlı muhafaza memuru binaları inşa edildi. Görev mıntıkları değiştiğinde halef ve selef

memurlar mıntıkayı birlikte gezip kontrol eder ve teslim-tesellüm tutanağı düzenlerdi.

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca verdiğim dilekçelerime karşılık Orman Genel Müdürlüğü (OGM) bana aşağıdaki resmi bilgileri verdi:

A) OGM'de; 23.03.2007'de; 27 Orman Bölge Müdürlüğü, 217 Orman İşletme Müdürlüğü, 1310 Orman İşletme Şefliği var; 3060 Orman Mühendisi, 112 Orman Endüstri Mühendisi, 10 Orman Teknikeri istihdam ediliyor.

B) OGM'de; 14.11.2007'de; 5958 Orman Muhafaza Memuru ile 170 adet Orman İşletmeciliği mezunu, 121 adet Fidan ve Fidecilik mezunu, 105 adet Elektrik ve Elektronik mezunu, 20 adet Av ve Yaban Hayatı mezunu ve 47 adet diğer Ön Lisans mezunları olmak üzere toplam 463 Ön Lisanslı teknik eleman istihdam ediyor.

C) 26.02.2009'da yaklaşık 21,2 milyon hektar ormanımız var. Bunun %99'u devlet ormanı, %1'i özel kişilere ait orman. Devlet ormanlarının yaklaşık %50'si verimli orman, %50'si bozuk orman. Verimli ormanlardan alınabilen ortalama verim yılda 16 milyon metreküp. Ormanların % 95'inin orman kadastro tamamlanmış.

Orman kadastro sunun %95 oranında tamamlanmış olması çok sevindirici. Orman İşletme Şefliği yaptığım 6 yılda beni en çok orman kadastro sunun yokluğu yorup üzmüştü. Ormanlar devletleştirilmiş fakat 3 hektardan küçük tapulu yerlerdeki ağaç toplulukları, devletleştirme dışında kalmıştı. O yıllarda nüfusumuzun yaklaşık %80'i kırsalda yaşıyordu. Tapulu yerinden ağaç kesmek ve tomruk damgası yaptırıp nakliye tezkeresi almak için Orman Dairesi'ne ayda 10-15 dilekçe verilirdi. İşletme Şefi, yerinde keşif yapmak, tapunun gösterilen yere ait olup olmadığını belirlemek, isteğin yasaya uygun olup olmadığına karar vermek zorunda kalıyordu. İbraz edilen tapu senetlerinde hudutlar ve alan ölçüleri yetersiz / muğlâk idi. 3116 sayılı Orman Kanunu "Kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup da herhangi bir çeşit orman hâsılatı veren ağaç ve ağaççıkların toplu halleri yerleriyle beraber orman sayılır." diyordu. Uygulamada, kadastro yerine bu tarifi kullanıyorduk. 1945'te 4785 sayılı Kanunla istisnalar kaldırılarak tüm ormanlar devletleştirildi, fakat 1950'de 5653 sayılı Kanunla, biraz daha belirgin şartlarla, istisnalar yeniden getirildi. Devlet ormanı sınırlarını kendileri belirlemek zorunda kalmayan bugünün İşletme Şefleri şanslı. Çok engebeli arazilerde ve zor şartlarda çalışıp orman kadastro sunu % 95 oranında tamamlamış olanlara

teşekkür borcumuz olduğunu düşünüyorum.

1942'de Orman Genel Müdürlüğü, Ankara'daki Kazım Özalp ile Mithatpaşa Caddeleri'nin kesiştiği köşede kiralanmış, 4 katlı bir binaya sığmıştı. Şimdi, yönetim binaları, lojmanlar ve eklenti binalarıyla kocaman ve güzel bir yerleşkenin (kampus) içinde bulunuyor. Taşrada da Bölge Müdürlükleriyle İşletme Müdürlüklerinin irili ufaklı yerleşkeleri var. Ormanlarımızın %99'unun devlet ormanı olması ormancılarımıza avantajlar sağladığı gibi, ağır sorumluluklar da yüklemektedir. Globalleşen dünyamızda, rekabetin bulunmadığı ortamlar işletmelerin hantallaşıp verimsizleşmesi sonucunu doğurabilmektedir. Bu duruma düşmekten sakınmak için, sadece kanunilik denetimiyle yetinilmeyip, dünya standartlarında nedensellik ve verimlilik denetimleriyle ekonomik değerlendirmeler yapabilen uzman ve tamamen özerk kuruluşlardan periyodik raporlar alınmalı ve orman işletmelerimiz uluslararası standartlar paralelinde geliştirilmelidir.

Yaklaşık 10,6 milyon hektar bozuk ormanımızın verimli ormana dönüştürülmesi işinin önümüzde hedef olarak durduğu anlaşılıyor. Bu hedefe şayet 50 yılda ulaşmak planlanır ise, yılda ortalama 212000 hektar bozuk ormanı normal/verimli ormana dönüştürmemiz gerekecek demektir. Dünyadaki teknolojik gelişmenin ivmesi göz önüne alınınca, ormancılarımızın bu hedefe şimdi öngörülebilenden daha kısa sürede ulaşacağına inanıyorum. İçinde keçi sürülerinin geleneksel biçimde otlatılması sonucu çalılışmış bozuk meşe ormanlarının 20 senede verimli çam ormanlarına nasıl başarıyla dönüştürülmüş olduğuna Tekirdağ-Şarköy İlçesinde tanık oldum. Benzeri örnekleri yurdun başka taraflarında da görebiliyoruz.

2008/6 sayılı Yeşil Türkiye dergisinde yayımlanan "Orman Genel Müdürlüğü'nün İstihdam Politikası" başlıklı yazısında, Orman Genel Müdürlüğü İşletme ve Pazarlama Daire Bşk. Sayın Ahmet Başkan "Türkiye'nin yıllık 23-24 milyon metreküp odun talebinin 14 milyon metreküpü endüstriyel odun ve 11 milyon metreküpü de yakacak odundur. OGM, 2007 yılında 10 milyon 53 bin metreküp endüstriyel odun üretimi yapmıştır. Endüstriyel odun talebinin %62'si OGM, %23'ü özel sektör, %15'i ithal yoluyla karşılanmaktadır." diyor. Özel sektör, %23 endüstriyel odun üretimini sadece özel ormanlarda değil müteahhit sıfatıyla devlet ormanlarından da yapmış olmalıdır. Eski yıllarda döviz sıkıntısı nedeniyle, yurt dışından odun ithalatı hiç yapılamıyordu. Son yıllarda, bildiğim kadarıyla, endüstriyel odun ithalatında sınırlama yok. Yapılan ithalat ormanlarımızda zorunlu/aşırı üretim yapılmasını önlediği gibi odun fiyatlarının makul düzeyde

tutulmasını da herhalde sağlamaktadır.

OGM'nin bildirdiğine göre Türkiye'deki 10,6 milyon hektar verimli ormandan alınabilen ortalama verim yılda 16 milyon metreküp, yani hektarda 1,5 metreküp imiş. Benim bildiğime göre, Avrupa'nın verimli ormanlarında hektardaki ortalama verim/artım 45 metreküptür(*Editör Notu: Eurostat verilerine göre 25 AB üyesi ülkenin ormanlarının hektardaki yıllık artımı 4,1 metreküptür*). Görülüyor ki, verimli ormanlarımızın verimini Avrupa standartlarına çıkarmak işi de var önümüzde.

Türkiye'nin fiziki yapısı ve iklimi göz önünde tutulunca, er geç, ülkemiz arazilerinin sürdürülebilir ekonomik kullanım yeteneklerine uygun şekilde işletileceğini düşünüyorum. 19.07.2005 tarih 5403

Anayasamızda “Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz... orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen... yerler...” gibi deyim/hükümler yer almış fakat ormanın tanımı yapılmamıştır.

sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu bu yönde, eksikliklerine rağmen, önemli bir aşamadır. Ülke arazileri sürdürülebilir ekonomik kullanım yetenekleri uyarınca kullanıldıklarında, toplam orman arazimizin 21,2 milyon hektardan çok daha fazla olacağını düşünüyorum.

Anayasamızda “Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz... orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen... yerler...” gibi deyim/hükümler yer almış fakat ormanın tanımı yapılmamıştır. 6831 sayılı kanunda orman “...ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır” şeklinde tanımlandı. 3116 sayılı kanunda da benzeri tanım var idi. Benim bildiğime göre bilimde, hatta ormancılık biliminde dahi, ormanın tanımı çeşitli

açılardan yapılmaktadır, üzerinde herkesin mutabık kaldığı bir tanımı yok ormanın. Hukukumuzda arazi ormandan bağımsız bir kavramdır, başka anlatımla arazi'nin bütünleyeni (mütemmim cüz'ü) değildir orman. Arazi de orman gibi bir işletme sermayesidir. Ormancılarımız 21,2 milyon hektar ormanı verimli/ekonomik şekilde işletmeye çalışırken kendilerine teslim edilen 21,2 milyon hektar arazinin de ekonomik şekilde işletilmesinin gerektiğini göz önünde tutmalıdır.

Makroplanda, ormancılarımızın önünde durmakta olan işlerin;

a-10,6 milyon hektar normal (verimli) ormanımızda hektardaki yıllık artımın (verimin) 1,5 metreküpten 35 metreküpe çıkartılması, (*Editör Notu : Bu rakama ulaşmak mümkün değildir. Avrupa ormanlarında bile hektardaki dikili servet 135 metreküp civarındadır.*)

b-10,6 milyon hektar bozuk ormanımızın normal ormana dönüştürülmesi,

c-Sürdürülebilir ekonomik kullanım yeteneği uyarınca ormana tahsis edilmesi gereken arazilerin ormanlaştırılması, olduğu anlaşıyor.

Önümüzdeki yıllarda ormancılığımıza ilişkin bütün faaliyetlerin bu makro hedeflerin gerektireceği yönde gelişip biçimleneceğini ve bu sürede orman teşkilatının da ormanın içine daha çok yerleşip çalışması zorunluluğunun doğacağını düşünüyorum.

Globalleşen, iletişimin hızla gelişip yaygınlaştığı dünyamızda, verdikleri verginin nereye harcandığını, kamu varlıklarının nasıl yönetildiğini, vatandaşların oylarıyla denetlemesi de giderek daha etkin ve yönlendirici olacaktır.

OGM'de, 14.11.2007'de, 5958 Orman Muhafaza Memuru istihdam ediliyormuş. Bu miktara, 170 adet Orman İşletmeciliği mezunu Ön Lisanslılar da ilave edilirse 21,2 milyon hektar ormanımızı 6128 Muhafaza Memuruyla korumaya çalışmakta olduğumuz söylenebilir. Bu durumda, beher Muhafaza Memurunun ortalama 3500 hektar ormanı koruması gerekiyor. Bozuk ormanlar koruma dışında bırakılır ise, bu takdirde, beher Muhafaza Memurunun ortalama 1750 hektar verimli ormanı koruması gerekecektir. 6128 kişilik bir muhafaza memuru kadrosuyla ormanlarımızı gerektiği gibi korumanın mümkün olmayacağını düşünüyorum.

Türkiye'de, 3116 sayılı Kanunla ve Devlet Orman İşletmelerinin kurulmasıyla başlayan teknik ormancılık mesleğinde 3 kademe vardı:

1-İşletme Şefliğinden başlayarak mesleğin en üst basamağına kadar yükselebilen Yüksek Orman Okulu mezunu veya Üniversite Lisanslı (Orman Mühendisi)

ormancılar.

2-Orman meslek okullarında 3 yıl ormancılık eğitimi almış, mesleğe İşletme Şefliği ya da Şef Yardımcılığı göreviyle başlamış fakat istisnalar hariç meslek hayatı boyunca bu görevde çalıştırılmış olan Orman Mühendis Muavini ile Tekniker ormancılar.

3-Süresi 1 yıla kadar çıkan hizmetiçi eğitim kurslarından mezun olan ve genellikle orman koruma hizmetlerinde çalıştırılan, Orman Muhafaza Memuru ormancılar.

OGM'de, 23.03.2007'de, 3060'ı Orman Mühendisi ve 112'si Orman Endüstri Mühendisi olmak üzere toplam 3172 mühendis istihdam ediliyormuş. Aynı tarihte OGM'nin 6421 Orman Muhafaza Memuru istihdam ettiği göz önüne alınırsa OGM'de beher mühendise karşılık 2 Orman Muhafaza Memuru'nun istihdam edilmekte olduğu anlaşıyor.

İşletmelerde çalışanlar genellikle işçi, teknisyen ve mühendisten (üniversite lisanslı) oluşur ve bunlar tabanı geniş bir piramitle şemalandırılır. Orman Tekniker okulları kapatılmıştı, halen istihdam edilmekte olan tekniker sayısı 10'a düşmüş, ormancılık mesleğinden Teknikerlik de tasfiye edilmiş.

OGM'de son yıllarda Orman Muhafaza Memurluğu'na münhasıran Ön Lisanslı (Liseden sonra Üniversiteler bünyesindeki meslek okullarında 2 yıl ormancılık eğitimi almış) kişiler atanmakta imiş. 14.11.2007'de OGM'de büyük çoğunluğu 5 yıllık ilkökul eğitilmiş ve sadece hizmetiçi eğitimi /kurs almış 5958 adet Orman Muhafaza Memuru istihdam ediliyormuş. İstihdam edilen (121 adet fidan ve fidecilik, 105 adet elektrik ve elektronik, 20 adet av ve yaban hayatı mezunu ön lisanslılar hariç tutulursa) orman işletmeciliği mezunu ön lisanslı orman muhafaza memurunun sayısı 14.11.2007'de sadece 170 adet olduğu görülüyor. Ormanlarımızı usulünce işletip koruyabilmek için mevcut orman muhafaza memuru kadromuzu çok artırmamız, ikiye belki üçe katlamamız gerekeceğine inanıyorum. Ön lisanslılar mesleğin teknisyenlerini oluşturacak ise, yaratılacak yeni kadroların doldurulmasını ve halen istihdam edilmekte olan 5958 adet orman muhafaza memurunun zamanla ön lisanslıya dönüştürülmesini sağlayacak planlama yapılmış mıdır?

Önümüzdeki yıllarda meslekte, biri üniversite lisanslı (mühendis), diğeri ön lisanslı (orman muhafaza memuru) olmak üzere sadece iki kategori ormancı bulunacağı öngörülyorsa, insan kaynaklarının kullanımına ilişkin bu politika bana göre yanlış. Şehir/kasaba'dan uzaklarda orman köylerinde ve engebeli orman arazilerinde çalışacak orman muhafaza memurlarının lise eğitimi almasına gerek yok. Batı'nın gelişmiş ve bizden çok daha zengin ülkelerinde; liselerdeki eğitim programları üniversitelere öğrenci yetiştirmeye yöneliktir, yetenekleri ya da başka nedenlerle üniversitelere gidemeyen gençler-ki bunlar büyük çoğunluktur-orta öğretim aşamasında ve genç yaşta-yken sanat/meslek okullarına yönlendirilir ve bu okullarda teknisyen/usta olarak yetiştirilirler. Teknisyen/usta yetiştirmek ve çalıştırmak üniversite lisanslı ya da ön lisanslı eleman yetiştirip çalıştırmaktan daha ekonomiktir. Globalleşen dünyamızda, Devlet de bir işletmedir ve tüm faaliyetlerinin verimli/ekonomik olması zorunludur.

Orman muhafaza memurluğu yapmak için işe alınan ön lisans sahipleri, liseyi üniversiteye girmek için okumuş, çoğunluğu şehir/kasabada doğup büyümüş ve örneğin doktor, mühendis, hukukçu olmak hayaliyle girdiği imtihanda yeterli puanı tutturamayınca çaresizlik içinde kalıp üniversitenin ön lisans okuluna girmiş, orman

köylerindeki yaşam ortamını ve engebeli orman arazilerindeki çalışma şartlarını, büyük ihtimalle bilmeyen gençlerdir. Bu gençlerin, mesleğe muhafaza memuru olarak başlayıp, yeteneği olanlarının dahi üst görevleri terfi edemeden, orman muhafaza memuru olarak geçecek meslek yaşamlarında yüksek moralli ve verimli olmaları bence çok şüphelidir.

Bana göre; meslekteki muhafaza memurluğu kadrosu mümkün olan en kısa sürede artırılmalı ve ormanlarımızı korumaya yeterli düzeye çıkarılmalıdır. Mevcut kalifiye orman işçileri arasından ve orman köylerinden seçilecek belli yaşın altındaki gençler 1-2 yıllık programlarla eğitilerek başarılı olanlar orman muhafaza memurluğu kadrolarında, en alt basamaktan başlatılarak, istihdam edilmelidir.

Şehir/kasaba'dan uzaklarda orman köylerinde ve engebeli orman arazilerinde çalışacak orman muhafaza memurlarının lise eğitimi almasına gerek yok. Batı'nın gelişmiş ve bizden çok daha zengin ülkelerinde; liselerdeki eğitim programları üniversitelere öğrenci yetiştirmeye yöneliktir,

İŞIK DAĞI

İrfan AKALP

Ekoturizm grubu ile ilk kez geçen yılın sonbaharında konaklamalı Kovada gölü gezisiyle tanışmıştım. O geziden sonra kendi kendime bir sonraki geziye katılma konusunda söz vermiştim. Ancak araya kışın girmesiyle bu sözümde duramadım.

Şimdi ise konaklamasız gününbirlik Işık dağı gezisi vardı ve hemen eşimle beraber adımı yazdırdık. Bu gezinin diğerlerinden farkı ise tıpkı dağcılar gibi bir zirveye tırmanacak olmamızdı.

Sabah saat 8'de Ankara'dan hareket edip bir saat sonra Kızılcahamam'a ulaştık. Yürüyüş ve tırmanışa geçmeden önce ilk ve son kez burada bir ihtiyaç molası verdik. Buraya kadar her şey normaldi. Çünkü buraları daha önce defalarca görmüştük. Otobüsümüz saat 10'da Kızılcahamam'dan hareket edip ormanın derinliklerine doğru ilerleyip yeşillikler arasında yol almaya başlayınca, ister istemez içimi bir yaşama sevinci ve mutluluk doldurdu. Çünkü bize bu kadar yakın olan bu muhteşem güzellikleri o ana kadar hiç görmemişim. Bulutsuz masmavi bir gökyüzü altında yeşilin onlarca tonu arasında ilerlerken seyrine doyum olmayan bu ağaçların, sarıçam, meşe ve titrek kavak olduğunu rehberlerimiz sayesinde öğrendik. Saat 10.30'da yürüyüş başlangıç noktasına ulaşmıştık. Yürüyüş başlangıç noktasına ulaşınca otobüsten inerek miş gibi kekik kokuları arasında yürümeye başladık. Üç-beş kez verilen su içme molalarından sonra zirveye yaklaştık. Zirveye yaklaşıncı neden ormanın önce seyrekleşip daha sonra da çoraklaştığının sebebini eko turizm rehberlerimizden detaylıca öğrenmiş olduk. Deniz seviyesinden yükseklik arttıkça ağaç türlerinin de buna paralel olarak nasıl değiştiğini çıplak gözlerimizle görüp

resimlerini çektik.

Planlandığı gibi saat 12.30'da zirveye ulaştık. Zirveye vardığımızda bizden önce gelmiş olan bir başka gezi grubu ile karşılaştık. Bu grubun rehberinin, bizim kâr amacı gütmeyen grubumuzun rehberlerinden Murat Bey'e gezinin fiyatını sormasıyla aldığı cevap karşısındaki şaşkınlığı görülmeye değerdi. Çünkü o grup ile gelenler bizim ödediğimiz fiyatın iki mislini ödemişlerdi. Üstelik diğer grupta orman ve ağaç konusunda herhangi bir bilgilendirmede söz konusu değildi. Bu durumun sebebi ise ekoturizm grubunun faaliyetlerinde kâr amacı gütmemesiydi. Sırt çantalarından çıkan ve önceden hazırlanmış yiyeceklerimizi 2036 rakımlı zirvede tatlı serin bir rüzgâr eşliğinde yedikten sonra yaylaya inmek üzere saat 13.30 gibi harekete geçtik.

İnişte tıpkı tırmanış gibi çok zevkliydi. Ormanda sessizliği bir motor sesi bozuyordu. O gün ağaç kesim günü olduğunu ve bu sesin motorlu testereden geldiğini öğrendik. Rehberlerimiz bize o ana kadar merak edip de bir türlü öğrenemediğimiz, "ağaçlar ne zaman kim tarafından nasıl nerede kesilirler" konulu ayaküstü bir 'kesim' sunumu yaptılar.

Yaylaya vardığımızda ise saatlerimiz 15.45'i gösteriyordu ve el değmeyecek kadar soğuk olan ve devamlı olarak akan pınardan kana- kana su içip su kaplarımızı doldurduk. Biraz sonra gelen otobüsümüz ile birkaç kilometre ilerideki Karagöl'e hareket ettik.

Karagöl ve çevresi ise maalesef burada anlatılamayacak kadar olağanüstü ve gerçeküstüydü. Geri dönmek istemiyor ayaklarımız geri-geri gidiyordu. Ancak hevesimizi bir sonraki geziye saklayarak dönüş yolculuğuna çıktık.

08.06.2009

YEDİGÖLLERDEYİZ

Aysun Öztürk
AFSAD Doğa Grubu

Saat 08.15 den beri yoldaydık. Gezi görevlileri Murat Alan, Sedat Ay ve Ziya Şeker önce kendilerini tanıtip sonra da bizleri tanıdılar sırasıyla.

İlk mola yerimizdi ağaçlar arasındaki orman işletmesine ait bina ve ilk ilgimi çeken de duvardaki doğa fotoğrafları oldu. Bu güzel görüntüler daha iyi çekilebilirdi diye düşündüm. Güzel bir öğle yemeği yedik. Orman kebabı! Ne de olsa Mengen dolaylarındaydık, aşçının eline sağlık.

Tekrar yola koyulduk, ağaçlar gittikçe çoğalıyordu. Yolun her iki tarafındaki orman görüntüsünün karşılıklı olarak farklılıklar gösterdiğini, Güneye bakan tarafta makiye rastlanabileceği gibi, Kuzeye bakan tarafta da gürgen ve kayın ağaçları olduğunu öğrendik ve birbirine çok benzeyen bu iki ağacı nasıl ayırt edebileceğimizi.

Bir de bitkiler tabii ki. Sedat Ay, kırlangıç otunun öyküsünü anlattı bize, bu bitkinin içinden çıkan sıvıyla yavru kırlangıçların gözlerini dünyaya açtıklarını öğrendim o gün. Doğanın en güzel olayı olan anne ve bebek arasındaki o muhteşem bağı diğer canlılarda da görebilmek, duyabilmek tatlı bir şefkat duygusu yarattı bende.

Kenarlarını heybetli çınar ağaçlarının doldurduğu yol bizi Yedigöller taşıdığı anda kendimizi misafirhanenin önünde bulduk. Kimimiz çadıra kimimiz misafirhanede kalacaktık. Eşyalar arabadan indirildi birer birer, çadırlar kuruldu göl kenarına. Ağaçların yansımaları vurmuştu göle ve yeşildi renk her yerde.

Banu ve ben bu güzelliği evimize taşımadan edemedik. Yoksa kalbimizi de aklımızı da burada bırakmak zorunda kalacaktık. Diğer arkadaşlar yürüyüşe çıktıklarında biz de fotoğraf makinelerimizi sırtlanıp göl kıyılarında dolaşmaya başladık. Göldeki yansımaları, yumru yumru olmuş ve yosunlanmış ağaç köklerini çektik bol bol. Çeşit çeşit kuşlar uçuşuyordu etrafta, piknik yapan insanların kırıntılarını topluyorlardı.

Günün geceyle buluştuğu saatlerde akşam yemeği için toplandık bir yerde. Ortada kocaman bir soba ve sıcak bir odada sıcak insanlarla yedik yemeğimizi. Ardından Serdar Şengün'ün sözü ve sazi eşliğinde kimi zaman coştuk, kimi zaman hüznüldük, kimi zaman da yolculuk yaptık anılarımıza ve muhabbet bir ateş etrafında devam etti. Gecede ateşin

kıvılcımları, saz telinin titreşimleri ve o muhteşem ses ulaşıyordu yıldızlara ve aya.

Odamızın penceresinden sızan ışıqla kavuştuk güne. Gün güneşliydi. Pencereyi açıp günü odaya sığdırmak istedim ama!

Kahvaltı sonrası hep birlikte açıldık doğaya. İki göl arasında kalan tahta bir köprüden geçtik. Derin göl, Serin Göl, Büyük Göl ve Nazlı Göl derken sıra İnce Göldeydi. Göllerin oluşumlarını Nihat Aybar anlattı bize.

Sonra kendimizi yerden 20-25 m yukarıda birbirine kenetlenmiş iki ağacın altında bulduk. Aşk ağacıydı bir diğer adıyla pisagor. Kökleri farklı toprak yüzeyinden çıkmış ve sonra kenetlenmiş iki gövde.

Yola devam ettik. Ağaçların bol olduğu bir yerde

durduk. İki ağac arasındaki üçgen gibi duran alete takıldı gözümüz. Orman mühendisi Tahsin Ertaş bunun ne işe yaradığını anlattı bize. Zararlı böcekleri çekiyordu kendine, göknar kabuk böceğiydi adı. Erkek böcek, ağacın kabuğu altına girip yerden iki metre yukarıya bir yere yuva yapıyor. Sonra salgıladığı koku ile dişileri kendine çekiyor,

döllenen dişiler yaklaşık 60 yumurta yapınca ortaya çıkan yavru da ağac katliamına başlamış oluyormuş. Bu ağac yıkımını önlemek için de orman mühendislerimiz onlara bir tuzak kurmuş ve diş böcekleri bu tuzakla ağaçlardan uzak tutmayı başarmışlar.

Sonra, Sedat Ay bize yara otunu tanıttı. Sindirim sistemindeki iyileşmeyi nasıl başardığını anlattı.

Yola devam ettik, sonraki durağımızda biyolojik çeşitliliği Orman Mühendisi Serdar Şengün'den dinledik.

Son durağımız Sazlı Gölü. Tepeden baktık ona. Üzerindeki o minik minik bitkiler ne güzel süslemişti onu. İnişe geçtiğimizde Şelaleye uğramadan edemedik. Banu ve ben önden hızlı hızlı gidip üçayaklarımızı kurduk hemen. 56 kare de burada aldıkten sonra çekimlerimizi de tamamlamış olduk. Malzemelerimizi toparlayıp bizi sollayıp geçen Ekotur yollarını yakalamaya çalıştık. Bu tatlı yorgunluğumuzu keyifli bir çay muhabbetiyle noktaladık. Bizi getiren kaptanımız bizi aldığı yerlere bırakmak üzere tekrar yola koyuldu.

Yolculuğumuza eşlik eden yağmur, şimşek ve fırtına da ne güzeldi doğa.



BOLU ALADAĞLAR

Yalçın YILMAZ

Eşim ile birlikte ilk defa katıldığımız 12 Nisan 2009 Aladağlar gezisi ile TOD EKOTURİZM ve EKOTURİZM' e gönül verenlerle tanıştık. İlk defa tanışıyor olmakla birlikte sanki 40 yıldır birbirimizi tanıyormuşçasına sıcak bir topluluğun bizleri karşıladığını hemen hissettik.

Çok güzel ılık bir bahar sabahında daha önce bildirilen saatte kalkan iki minibüs ile yaklaşık 40 kişi Bolu yönüne hareket ettik. Bizim için programda belirtilen saatlere uymak için çaba gösterilmesi o işin ne kadar ciddiye alındığı konusunda bir ipucu olmuştur (nitekim yanılmadığımızı gezi sonrasında anlayacaktık).

Yolda gideceğimiz yerler ve yürüyüş konusunda detaylı bilgiler verilirken ağaçlar ve ormanlar hakkında da bilgilendiriliyordu.

Gölcük'te bizi bekleyen Orman Muhafaza Memuru arkadaşın bize katıldıktan sonra Aladağlar'a doğru tırmanışa başladık. Yaylaya ulaştıktan sonra araçlardan eşyalarımızı alarak indik. Etraf dağ çiçekleri ile dolu şehir gürültüsünden uzak aradığımız huzur kokuyordu.

Rehberimiz ormanını yeşilliğinden görünmeyen dağların halen 1 m kadar karla kaplı olduğunu söylerken bizler olayı pek kavrayamadık. Çünkü bulunduğumuz yayla yüksekliğinde bile hava oldukça iyi idi. Bir müddet kâh eriyen karların oluşturduğu suların üzerinden atlayarak kâh çiçek toplayarak yürüdük. Buralarda bile yer yer kar kalıntıları bulunuyordu. Zaman zaman kar sularının geçit vermeyecek büyüklüğe ulaştığını gördüğümüz zaman şaşkınlığımızı gizleyemeden, üzerlerinden atlayacak kadar daraldıkları yerleri aramaya koyulduk. Neyse büyük bir sorun yaşamadan birbirimize yardımcı olarak önümüze çıkan ilk zorluğu hep birlikte aştık (Bu arada bölgenin bu sene su sorunu çekmeyecek kadar yağış aldığını konuşuyorduk).

Rehberimiz diğer tarafların çok daha yoğun karla örtülü olduğunu belirterek yönümüzü daha az karlı olduğunu düşündüğü yöne çevirdi. Birden önümüzde beliren dağa tırmanış başlamıştı. Tepelere doğru

ulaştığımız dağ yolları bile 1-1,5 m kar ile kaplı idi. Burada havalara kanarak uygun donanım ile gelmeyenler, biz de dâhil sorun yaşamaya başladık. Özellikle karın ayakkabılarımızın içerisine girmesine engel olamazken botlarımız su çekmeye başlamıştı. Neyse ki öğlen molası verdiğimizde ıslanan çoraplarımızı bir nebze kurutmaya başardık. Kumanyalar bir çırpıda bitmişti ancak daha tepeye ulaşmamıştık. Tekrar yola koyulduğumuzda bazı arkadaşlar 1 m kara gömülüyor diğerlerinin yardımı ile çıkabiliyordu. Bu bile insanlara çok büyük bir haz veriyordu. Çünkü zaman zaman geyik sesleri duymaya başlamıştık. Hatta bir ara taze

ayak izlerine rastladık bu kadarını ummuyorduk, demek ki onlara çok yakın geçiyorduk. Tepeye ulaştığımızda fırtınadan devrilmiş ağaçları gördük bunlara sebep olan unsurlar hakkında gezi sorumlusu Sn. Murat Alan tarafından bilgi verildi. Bundan sonra iniş başlamıştı ama ne iniş. Karla kaplı 60 derecelik dağ yamacından inerken hepimiz değme sporculara taş çıkartıyorduk. Bu arada bizler bata çıka inerken sanırım 57-58 yaşlarındaki Orman Muhafaza Memuru rehberimiz altı kauçuk kısa bir ayakkabı ve ütülü giysileri ile hiç ıslanmadan seke seke yol göstermeye çalışırken hiç yorulmamış ve ıslanmamış görünüyordu. Göynük milli parkına indiğimizde hepimiz

yorulmuş ıslanmış ancak bu mevsimde doğa ile iç içe 5-6 saat geçirmiş olmanın mutluluğunu yaşıyorduk.

Katkılarından dolayı emeği geçenlere tekrar teşekkür ederken daima doğa dostlarının yanında olmayı hedefliyoruz.

Sağlıkla kalın.



Zaman zaman kar sularının geçit vermeyecek büyüklüğe ulaştığını gördüğümüz zaman şaşkınlığımızı gizleyemeden, üzerlerinden atlayacak kadar daraldıkları yerleri aramaya koyulduk.

SESSİZ KUĞU

Cygnus olor (Gmelin.)

Dr. Nuri Kaan Özkazanç
Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi

Morfolojisi

Boyu 152-160 cm'dir. Kanat uzunlukları erkekte 55-62 cm iken dişide 54-57 cm civarındadır. Kanat açıklıkları ortalama 208-238 cm civarındadır. Yaklaşık olarak 12-15 kg ağırlığı ile sessiz kuğu erkek toy kuşundan sonra Türkiye'nin en ağır 2. kuşudur. Ergin bireylerde renk tamamen süt beyazdır. Gaga kiremit kırmızı ya da portakal renginde olup dip kısmında siyah bir çıkıntı bulunmaktadır. Gaga dibi ile göz arası siyahtır. *Cygnus olor* kenarları ve tabanı siyah dip kısmında siyah topuz benzeri yapısı olan kiremit kırmızısı, portakal ya da turuncu renkli bu gaga yapısı ile diğer kuğu türlerinden ayırt edilir. Gagadaki topuz özellikle çiftleşme zamanında daha da belirginleşir. İris kahverengidir. Genç bireylerin genel rengi 3 yaşına kadar beyazla karışık grimsi-kahverengi, gaga ve ayaklar ise gridir. Kuğuların uzun ve kalın olan boyun S şeklinde kıvrık olarak durmaktadır. Uçuş sırasında boyunları ileri doğru uzatırlar, ayaklarını ise kuyruk altına saklarlar. Uçuş sırasında ayırt edilebilen kuvvetli bir kanat sesi çıkarırlar. Yüzerken zarif yapıdaki boynunu kıvrık, kanatları ise vücudun gerisinde kemer şeklinde birleşik olarak durmaktadır. Ancak suda besinlerini ararlarken gagalarını su içine sokarlar. Kuğuların ayaklar gri siyah renktedir.

Yuvalar genellikle vejetasyon içerisinde ya da sulak alanlara yakın topraklara saz, ot ve kamışların serilmesi ile yapılır. Yuvaların dış çapı 1,5-2 m, yükseklikleri 20-30 cm civarındadır. Yumurtalar yeşilimsi beyaz renkte 8-11 cm boyundadır.

Yayılışı

Kuzey Almanya, Danimarka, İngiliz adaları, Kuzey merkez Avrupa, Güney ve Güneydoğu İsveç, Polonya, Dobruca, Volga, Asya'da Ural dağlarının güneyinden Güneybatı Sibirya ve



SİSTEMATİKTEKİ YERİ:

Takım: Anseriformes (Kazılar, Süzgeç gagalı kuşlar)

Familya: Anatidae (Ördekçiller)

Tür: *Cygnus olor* (Gmelin.) (Sessiz kuğu)

Ing: Mute swan

Alm: Höckerschwan

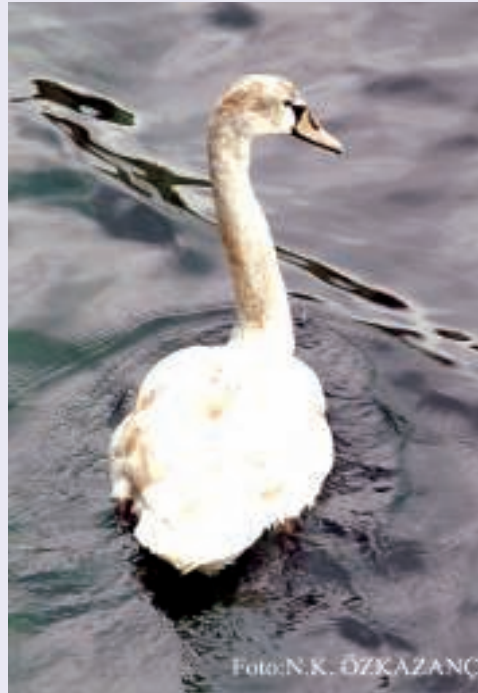
Frn: Cygne tubercule

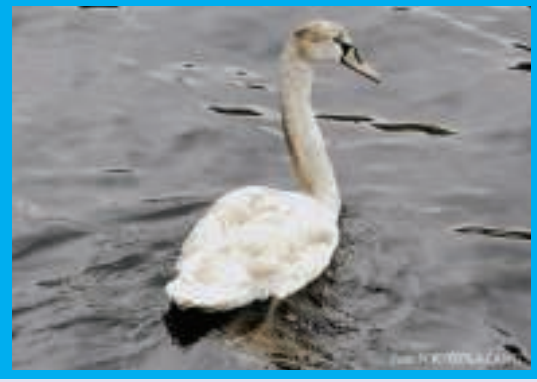
Türkistan'a kadar olan yerlerde, Ussuri, Güney Gobi ve Kuzey Kansu'da bulunur. Hindistan, Kore ve kuzey Afrika'da kışlayabilirler.

Yurdumuzda en çok rastlanan kuğu türüdür ve hem kış hem de yazın görülür. Türkiye'de başlıca üreme bölgesi Göller Yöresi'dir, ayrıca Meriç deltası, Marmara gölü, Karamık gölü, Akşehir gölü, Kızılırmak deltasında kuluçkaya yatar. Ayrıca Trakya'da, Gala, Terkos, ve Çekmece göllerinde, Marmara bölgesinde Manyas gölü, Ulubat ve İznik göllerinde, İç Anadolu'da Eber, Eğridir, Akşehir ve Beyşehir göllerinde, güneyde Göksu deltası, Akgöl, Paragölü'nde kış göçmeni olarak rastlanmaktadır. Ayrıca Batı Karadeniz'de Bartın ve Zonguldak sahil kesimlerinde kış göçmeni olarak görülmüştür. Nadir olarak Polatlı ve İzmir'de gözlenmiştir.

Yaşam Alanları

İnsana yakın bir tür olan *Cygnus olor* dağılım gösterdiği yerlerdeki hemen tüm sulak alanlarda bulunabilir. Durgun ve ağır akan sularda ve özellikle göl ve bataklıklarda bulunur. Göç zamanı deniz ve nehir kenarlarında da görülür. Ehişleşmiş olanları parklardaki küçük havuzlarda dahi yaşamaktadır. Kışın korunmak amacı ile de deniz sahillerine gelirler.





Besinleri

Çoğunlukla su bitkileri ve su böcekleri beslenirler. Her türlü su ve bataklık bitkisinin taneleri, yeşil otlar, böcek, larva, küçük salyangoz, midye, kurbağa ve balıkları yiyebilirler. Yüzerken uzun boyunlarını suya sokarak besinlerini yetiştirdikleri yerden alırlar.

Biyolojisi

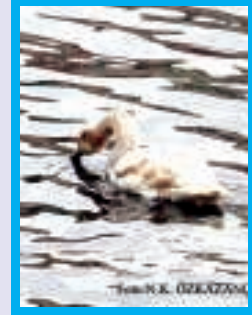
Göçücü ve gezici kuşlardandır. Kuzey ve Doğu Avrupa'dan kış mevsiminin şiddetine bağlı olarak Almanya, İsviçre, Fransa, Hollanda, Belçika ve Akdeniz ülkelerine kadar göç edebilirler.

Kuşu büyükçe olan yuvasını, içerisine saz ve kamışların bulunduğu göller ile adacıklar üzerindeki korunmuş emin yerlere yaparlar. Çiftleşen dişiler Nisan sonu ile Mayıs başında genellikle 4-7 nadiren 10-12 adet yumurtayı yuvalarına bırakırlar. Yalnızca dişi kuşlar kuluçkaya yatar. Her iki cinsiyette çok iyi ebeveynlerdir, yuvalarını ve yumurtalarını dikkatle korurlar. Özellikle erkek yuvaya yaklaşan bir tehlike

hissettiğinde oldukça vahşi bir şekilde saldırganlaşır. Yaklaşık 35-36 günlük bir kuluçka döneminden sonra yavrular yumurtadan çıkar. Yavrular yumurtadan çıktıkta bir gün sonra ebeveynler ile yuvadan ayrılabilir onların arkasından sıra halinde gelirler ve yüzerler. Tehlike anında sesiz kuğu yavruları annelerinin üzerine tırmanarak tehlike geçene kadar orada kalırlar. Yavrular 4-5 aylık bir palazlık döneminden sonra uçarlar. Uçuşları çok yüksekte ve boyun ileriye doğru uzamış şekilde olur. Dişiler 2 yaşında eşeysel olgunluğa ulaşırlar. Genellikle monogamdırlar. Kışın sürü halinde gezen kuğular çiftleşme döneminde çiftler halinde bulunur ve yer tutarlar.

Çiftleşme döneminde kur yapmak için kanatlarını kabartarak suda süzülerek yüzerler. Suda ağır yüzmelerinin yanında gerektiğinde güçlü ayaklarını vurarak hızlı da yüzebilirler. Kuğu palazları suya dalabildikleri halde yetişkin bireyler dalamaz. Zamanının çoğunu suda geçirseler de zaman çayırlarda otladıkları görülmektedir. Ağır bir kuş oldukları için zor havalanırlar. Havalanmak için karada veya su yüzünde koşarken kanat çırpırlar. Havalandıktan sonra düzenli ve derin kanat vuruşları ile güçlü ve hızlı olarak uçarlar.

Kısa mesafelere alçaktan, uzun mesafelere yüksekte, göç sırasında ise çok yüksekte uçarlar. Sürü halinde uçuşlarda ya eğik tek sıra ya da V şeklinde katar yaparlar. Doğada yaklaşık olarak 19 yıl yaşarlar. Türkiye'de son yıllarda şehir parklarında evcil olarak beslenmektedir. Her ne kadar sessiz kuğu denilse de üreme mevsiminde genizden gelen kötü sesli bir ötüşü vardır.



Kaynaklar:

- Anonim (2009) <http://www.oiseaux.net/birds/distribution/mute.swan.html>
 Benson, V. S. (1971) The Observer's Book of Birds. Frederick Warne & Co. Ltd. London, England ISBN: 0 7232 0043 2
 Çanakçıoğlu, H., Mol T. (1996) Yaban Hayvanları Bilgisi. İstanbul Üniversitesi Yayın No: 3948, Fakülte Yayın No: 440 ISBN 975-404-424-4 X + 550 s. İstanbul
 Ergene, S. (1945) Türkiye Kuşları. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Monografileri, Say:4, Kenan Matbaası, XX + 361s. + 104 Tablo İstanbul.

Huş, S. (1963) Av Hayvanları Bilgisi. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları İ.Ü. Yayın No.: 1036, O.F. Yayın No.: 91 Kurtulmuş Matbaası, İstanbul

Kızıroğlu, İ. (1989) Türkiye Kuşları (Kimizi Listede Olanlar ve Bulundukları Bölgeler) Orman Genel Müdürlüğü, Eğitim Daire Başkanlığı, Yayın ve Tanıtım Şube Müdürlüğü 314 s. Ankara

Peterson, R., Mountfort. G., Hollom P.A.D. (1972) A Field Guide to the Birds of Britain and Europe. Printed in Great Britain Collins Clear-Type Press London and Glasgow. ISBN 0 00 212020 8

Somçağ, S. (2005) Türkiye Kuşları. Yapı Kredi Yayınları 2273 ISBN: 9750810198 275 s. İstanbul.

Turan, N. (1990) Türkiye'nin Av ve Yaban Hayvanları. Kuşlar 2. Kitap. Orman Genel Müdürlüğü, Eğitim Daire Başkanlığı, Yayın ve Tanıtım Şube Müdürlüğü 274 s. Ankara.



DERNEĞİMİZİN GİRİŞİMİ İLE TERKOS KUMUL AĞAÇLANDIRMA SAHASI İBRAHİM AKSU HATIRA ORMANI OLMUŞTUR.

Derleyen: Hakan KÖRBALTA
Orman Mühendisi

1-Terkos projesinin tanıtımı

Cumhuriyet'ten önce Fransız Terkos şirketi tarafından aratılarak İstanbul'un içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılayan Durusu Gölü günümüzde Terkos Gölü olarak adlandırılmaktadır. İstanbul'un 45 km. Kuzeybatısında yer alan ve 25 km² yüzölçümlü olan göl, 619 km² su toplama alanına sahiptir. Etrafı Eosen devrine ait yaşlı killi marnların çevirdiği gölün Karadeniz'e kıyı kesimlerinde kuvvetli Kuzey rüzgarlarının taşıyıcı etkisi ile oluşan ve çöllerdeki yüzey

2.945.000 fidan dikilerek 2.102 hektar alanda kumul tespit ve ağaçlandırma çalışması yapılmıştır. Son derece başarılı olan bu çalışma diğer kumul ağaçlandırma çalışmalarına da örnek olmuştur.

Durusu kumul tespit ve ağaçlandırma çalışmalarında izlenen çalışma programı Şekil 1'deki gibidir:

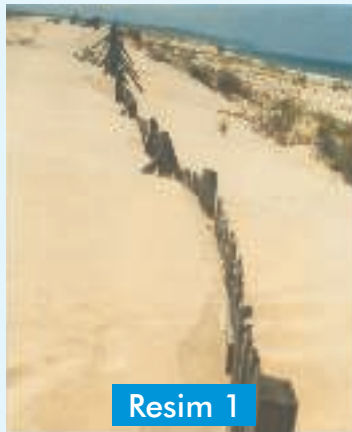


şekillerinin küçük örneklerini teşkil eden kum tepeleri yer almaktadır. Topraklarının su tutma gücü az, geçirgenliği fazla ve kaba tekstürlüdür.

Pek çok canlının yaşadığı gölün suları aşırı kurak geçen yıllarda çok azalmaktadır. Ancak yıllardır göl sürekli olarak tehdit eden asıl tehlike Kuzeydeki kumların Güneye doğru ilerleyerek gölü doldurmasıdır. İstanbul'un su ihtiyacını karşılayan en büyük kaynaklardan biri olan Terkos Gölü'nün kumlarla dolmasını önlemek için ilk çalışmalara 85 yıl önce sular idaresi ile ilgili Fransız Şirketi "Dersaadet Anonim Şirketi" tarafından başlanmıştır. Ayrıca Prof. Dr. İbrahim ATAY tarafından 1959 yılında 5 Hektar sahada 8500 adet fidan dikilerek başarılı bir kumul ağaçlandırma denemesi yapılmıştır.

Kumulların rüzgârla taşınmasına karşı planlı ağaçlandırma çalışmalarına 1961 yılında başlanılmıştır. Mülkiyeti hazineye, intifa hakkı Orman Genel Müdürlüğü'ne ait olan arazinin ortalama yüksekliği 20 metre, % 0-15 meyilli ve % 70 Güney-Güneybatı ile % 30 Kuzeydoğu-Kuzey-Kuzeybatı bakısındadır. Karadeniz iklimi hakimdir. 1987 yılına kadar

Bu program uyarınca ilk önce ön kumul teşekkül ettirilmesi aşamasına geçilmiştir. Fiziki safha da kıyıya paralel ve hakim rüzgar yönüne dik olmak üzere tahta perdeler yapılmış ve çalı perdelerle takviye edilmiştir (Resim 1-2).

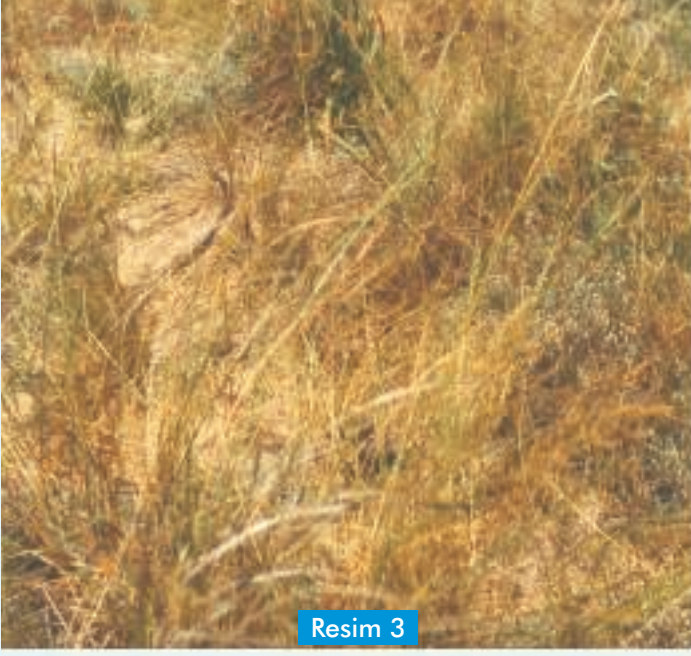


Resim 1



Resim 2

Biyolojik safhada ise ön eksibe ideal yüksekliğe erişince meydana gelen sırtın tümünde çayırlandırma; çayırlandırmanın yeterli olduğu yerlerde ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır (Resim 3-4).



Resim 3



Resim 4

Kumul sahasında çayırlandırmak kullanılan türler şunlardır: *Ammophilla arenaria*, *Isatis arenaria*, *Ammophilla brevgulata*, *Allicum*, *Sarathommus scopariu*.

çayırlandırma.

İç kısımlarda sathı kum hareketlerinin önlenmesi için fiziki aşamada; kazıklı saz veya çalı perdeler, kazıksız çalı perdeler, çalı serme, çalı ve saz demet karelaj ve kazıklı karelaj işlemleri gerçekleştirilmiştir.

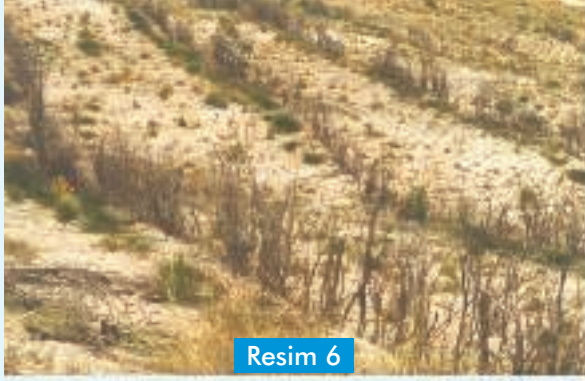
Resim 6: Kazıksız çalı perdeler.

Biyolojik Safhada ise çayırlandırma ve ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır.



Resim 5

Resim 5 : *Ammophilla arenaria* ile yapılmış



Resim 6



Resim 7

Resim 7: *Sarathammus sciporus* ile birlikte *Pinus maritima* dikimi.

Kumul sahasında başlangıçtan beri dikilen başlıca türler şunlardır: *Pinus maritima* (sahil çamı), *Pinus pinea* (fıstık çamı), *Pinus brutia* (kızıl çam), *Alnus glutinosa*, *Robinia pseudoacacia*, *Cupressus pyramidalis*, *Sarathammus scoparius*, *Tamarix*, *Spartium junceum*, *Hippophae rhamnoides* gibi türlerdir. Bunlardan *Alnus*, *Robinia pseudoacacia*, *Hippophae rhamnoides* çıplak köklü, diğerleri tüplü dikilmiştir.

Terkos kumul ağaçlandırma çalışması, teknik bilgi, titiz çalışma ve yoğun emek harcanarak 25- 30 yılda tamamlanmıştır. Tüm alanda fidan tutma oranı %85'dir. Günümüzde de aynı azim ve hırsla çalışmalara devam edilmektedir.

Bu çalışmanın bir diğer başarı göstergesi ise yaban hayatı zenginliğinin artmasıdır. Karaca, yabankedisi, saz kedisi, yaban domuzu, keklik ve sülün popülasyonları ile su kuşları türleri ve sayısı da artış göstermiştir. Anılan bütün bu türler alanda koruma altındadır.

Terkos Gölü'nün kumlarla dolmasını önlemek için 1961 yılında başlanan kumul tespit ve ağaçlandırma çalışmaları başarı ile tamamlanmış; fedakâr Türk Ormancısının başarmaktan gurur

duyacağı en görkemli eserlerinden birisi olmuştur.

2-Hatıra ormanı süreci

Türkiye Ormancılar Derneği, Marmara Şubesi'nin önerisi ile bu eserin ortaya çıkmasında gecesini gündüzüne katarak çalışan ve sonuçlanmasını sağlayan başta Merhum Orman Yüksek Mühendisi İbrahim Aksu olmak üzere tüm emeği geçenlere teşekkür etmek için Hatıra Ormanı çalışmalarını başlatmıştır. Yapılan bir dizi resmi yazışmalar ve görüşmeler neticesinde Durusu (Terkos) kumul ağaçlandırma sahasına İbrahim Aksu Hatıra Ormanı adı verilmiştir.

İbrahim Aksu Hatıra Ormanı için Türkiye Ormancılar Derneği tarafından 27.12.2008 Tarihinde bir tören düzenlenmiş; törene İbrahim Aksu'nun kardeşi Hüseyin Aksu, eşi ve akrabaları, Derneğimiz Şube Başkanı İsmail Başoğlu ve yönetim kurulu üyeleri, İstanbul Orman Emeklileri Derneği yönetim kurulu ve üyeleri, İstanbul Orman Bölge Müdürü İsmail Üzmez, İstanbul Orman İşletme Müdürü Erol Koç ve tüm işletme personeli, İbrahim Aksu'nun sınıf arkadaşı Prof.Dr. Doğan Kantarcı katılmışlardır.

Resim 8- İbrahim Aksu'nun Çalışma Hayatı

Törende sırasıyla Şube Başkanı İsmail Başoğlu, Emekli Orman Bölge Müdürü Hüsnü Esen, Prof.Dr. Doğan Kantarcı, Çatalca Orman İşletme Müdürü Erol Koç, İstanbul



Resim 8

Orman Bölge Müdürü İsmail Üzmez söz alarak Terkos kumul ağaçlandırma çalışmalarından bahsederek Merhum Orman Yüksek Mühendisi İbrahim Aksu anıları ve çalışma hayatı konuklara aktarılmıştır.

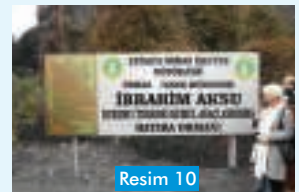


Resim 9

Resim 9- İbrahim Aksu Hatıra Ormanı

Törenin tamamlanmasını takiben İbrahim Aksu Hatıra

Ormanı'na gidilerek Türkiye Ormancılar Derneği Marmara Şubesi'nce tarafından yaptırılan tanıtım tabelası yerine dikilmiştir. İbrahim Aksu Anısına tanzim edilen şilt ailesine takdim edilerek tören sona ermiştir.



Resim 10

Resim 10- Tanıtım Tabelası

Vali: Yıkın Bakan: Durun

Mehmet ERÇAKIR / DHA

Isparta Valisi Ali Haydar Öner'in Türkiye'nin en önemli tatlı içme suyu havzalarından olan Eğirdir Gölü'nün korunması için 178 kaçak yapının yıkımına ilişkin başlattığı mücadele, Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu'nun talimatıyla durduruldu.

Vali Öner, Yerel Sulak Alan Komisyon ve Eğirdir Gölü Yönetim Planı toplantısında, geçen hafta bir dizi temaslarda bulunmak üzere Şarkikaraağaç'a gelen Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu'nun sözlü talimatları doğrultusunda Eğirdir'deki yıkım işlemlerinin askıya alındığını açıkladı. Eğirdir'deki kaçak yapıları Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu ile görüştüklerini ve Bakan Eroğlu'nun yapıların imarı konusunda destek vaat ettiğini

vurgulayan Öner, şunları söyledi: "Yeni yerleşim alanlarının imar planları yapıncaya kadar sayın bakanımızın sözlü talimatlarıyla yıkımları askıya aldık. Yeni yerleşim alanlarının planlarını süratli yapabilirsek, o zaman köylünün zorunlu ihtiyaçlarını çözmeye bakımından planlı çalışmaya gitmiş olacağız. 'Bu konuda nasıl olsa izin alındı' diye hiçbir kimse yanlış yapıya müsaade etmesin."

178 kaçak yapı mahkemelik

Hakkında yıkım kararı bulunan 178 kaçak yapıdan davası sonuçlanan 18 kaçak yapının yıkımına başlanmıştı. Bu kapsamda son bir ay içinde 18 yapıdan üçü yıkılmış, diğerlerinin yıkım çalışması sürüyordu. 7.06.2009 Hürriyet

Çevre Günü'nüz kutlu olsun...

Bekir Coşkun

SAKSAĞAN, yavrularını bahçede gezdirmedi bu sene.

Serçeler eski şarkılarını söylemiyorlar. Dudağımı saçak altına doğru uzatıp serçe şarkısı söylemek geliyor içimden, becersem de, beceremesem de... Daha dün Edremit Körfezi'ne açıldım, yunuslar yok...

Papatya tarlalarına kutu kutu "yazlıklar" yaptı müteahhit, adını da "cennet evleri" mi koymuş, ne...

Bu sene menekşeler açmadı. Belki seneye...

*

Bir şeyler eksiliyor. Domatesler, salatalıklar, erikler eskisi gibi kokmuyor... Nergis topladınız mı hiç son zamanlarda?.. İçinizde çiğdem çiçeğini gören var mı?.. Son yıllarda rastlıyor musunuz hiç sincaba?.. Eksik var, eksik... Bir şeyler kayboluyor giderek gözlerimizden... Diyelim ki neden kırlangıçlar evlerin balkonlarındaki o köşelere yuvalarını yapmıyorlar kaç senedir?.. Kim yaktı kırlangıç yuvalarını?..

Neden?..

*

Sevdam Seyfe Gölü'ne ne Macar ördekleri geldi, ne flamingolar, ne yaban kazları... Çevreciler haber verdiler; karacaları ile sülünleri Anadolu yakasındaki ormanlardan kovmuşlar... Konya'nın yaban koyunlarını dikenli tellerin arasına kapattılar...

Tuz Gölü artık yok...

Söyler misiniz; Marmara var mı?..

Hadi denizin mavisini fotoğraflarda sakladınız... Peki iyot kokusunu nasıl anlatacaksınız çocuklarınıza?..

Şu pis kokan kıyı kasabaları...

Şu çirkin-zevksiz-beton ve çelik yığını şehirler...

*

Önceki gün "Dünya Çevre Günü" idi. Yayınlanan uluslararası araştırmalara göre, çevreyi en hızlı tahrip edip hızla tüketen ülkedir Türkiye...

Siz altına uzanacağınız bir tek ağaç bilir misiniz?..

Akasya kokuları yok...

Tarlalar menekşe vermedi bu sene...

Belki seneye...





Meslektaşımız Muhterem OKUTUR Gaziantep Valiliği ve Milletvekilleri tarafından, ülke genelinde sürdürdüğü ağaçlandırma çalışmaları ile doğaya eşsiz hazineler kazandırması, Kahramanmaraş, Hatay, Osmaniye, Şanlıurfa illerinde özellikle Atatürk Barajı



ağaçlandırma başlatması Türkiye Büyük Üstün Hizmet gösterilmiş Sayın OKUTUR 2009 tarihinde törenle ödülünü

ci varında çalışmaları nedeniyle Millet Meclisi Ödülüne aday meslektaşımız 13 Temmuz düzenlen en almıştır.

1927 yılında Gaziantep-Nizip'te doğan Muhterem OKUTUR 1951 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nden mezun oldu. Halen Gaziantep Ağaç Yetiştirme ve Koruma Derneği Başkanlığını yapmaktadır. Sayın OKUTUR'u kutlar, başarılarının devamını dileriz.

MESLEĞİMİZİN ULU ÇINARLARINDAN

Sabit Osman AVCI'nın da dünyamızdan ayrıldığını duyarak üzüldük.

Sabit Osman AVCI'nın Türkiye'de Ormançılık Yüksek Öğretimi (1857-1972) yıllarını kapsayan Tarihçe ve Albüm kitabında İ.Ü. Orman Fakültesinden 1944 yılında mezun olduğunu öğrenmekteyiz. Bu kitapta 1021 sırada, Artvin 1337 (1921) doğumlu olduğunu görmekteyiz

Orman Genel Müdürlüğünde; 1534 sicil numaralı orman yüksek mühendisi olarak çeşitli bölgelerde çalıştığı, 1947 yılında Türkiye Ormançılar Derneğine 834 numarayla üye olduğu, Arapazarı ve Mersin Orman Başmüdürlüğü yaptığı bilinmektedir. Rahmetli Ömer Özen Beyin düzenlediği milletvekilliği yapmış meslektaşlar listesine göre 4 dönem Artvin milletvekilliği, 1 dönem de İstanbul milletvekilliği yaptığı, Köy İşleri Bakanlığı, Orman Bakanlığı (İlk Orman Bakanı), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yaptığı, 1970-1973 yılları arasında TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi) Başkanlığı yaptığı bilinmektedir.

08.Şubat 2009 tarihinde de vefat ettiği öğrenilmiştir. Kendisine rahmet, yakınlarına ve meslektaşlara başsağlığı dileriz.

NUR İÇİNDE YATASI ŞEFİM MUSTAFA GERDANLI

Bu iyi insanı ilk kez Kırklareli'nin Keşirlik (Kofçaz) İşletme Şefliğinde 1959 yılında ilk stajımda tanımıştım. O tarihte Keşirlik yeni ilçe olmuştu, 15-20 hanelik bir belde. En düzgün bina bizim Orman Bölge Şefliği binası, ne yatacak yer ne de lokanta var. Allah razı olsun gerek Mustafa Bey gerekse eşi Emine Hanım hemen yemek hazırladılar, yatak serdiler kendi kardeşleri gibi ağırladılar.

Mustafa GERDANLI Kırklareli 1926 doğumlu, Bolu Orman Okulundan 1946 yılında mezun olduğu, Türkiye Ormançılar Derneğine 23.02.1956 yılında 1432 numarayla üye olduğu, ilk görevine 20.11.1946 tarihinde Biga Orman İşletmesinde başladığı, 1947-1948 yıllarında yedek subaylığını yaptığı, 30.04.1949 da terhis olarak Trabzon'a tayin olduğu, daha sonra Demirköy, Adapazarı, Hendek, Akyazı, Kırklareli, Gediz, Amasya'da Orman İşletmelerinde görev yaptığı, 1972 de Genel Müdürlük 2/A Şubesinde görev yaptığı, 01.03.1982 tarihinde Kadastro Daire Başkanlığı müdür muavinliğinden kendi isteğiyle emekli olduğu bilinmektedir.

Emekli olduktan sonra da Yeşil Türkiye Ormançılar Derneği Yönetiminde çalıştığı ve OPÇOVAK (Ormançı Çocuklarını Okutma Vakfı) yönetiminde 2000-2008 tarihleri arasında rahatsızlanana kadar özveriyle çalıştığı, 26.11.2008 tarihinde rahatsızlığı nedeniyle ayrıldığı, ve 18 Nisan 2009 tarihinde de vefat ettiğini öğrenerek çok üzüldüm.

Mustafa GERDANLI ağabeyimize Ulu tanrıdan rahmet, kederli ailesine, yakınlarına ve meslektaşlarımıza başsağlığı dileriz.

M. Yaşar İNAN Orman Y. Mühendisi

YİTİRDİKLERİMİZ

MEHMET AKTAŞ
Niksar 1337
Orman Okulu 1940
15.04.2009 Ankara

MUSTAFA GERDANLI
Kırklareli 1926
Bolu Orman Okulu
18.04.2009 Ankara

GÜNHAN TOKER
Denizli - 1933
İ.Ü. Orman Fakültesi 1960
29.06.2009 - İzmir

YAZIM KURALLARI

Dergi içeriğinde;

• Mesleksel olarak; yapılmış bilimsel-teknik inceleme, araştırma, gözlem ve uygulamalara ilişkin rapor vb sunumlara

• Gezi, anı, spor, sanat, öykü, şiir, resim, fotoğraf, karikatür vb sunumlarla, bu konulardaki görüş, eleştiri ve önerilere ve ayrıca güncel yaşamda karşılaşılan, günlük ilginç oluşumlara yer verilecektir.

• Dergimize yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, e-posta aracılığıyla veya bilgisayar ortamında bir elektronik kopya (disket/CD) olarak, "Word" formatında gönderilmelidir.

• Yazar ve yazarların ad-soyadı ve tanıtımları yazı başlığının altında yer almalı, görevi ve varsa elektronik posta adresi verilmelidir.

• Yazının daha önce yayınlanıp yayınlanmadığı ayrıca bildirilmelidir.

• Yazılar, A4(210x297mm.) boyutlu kağıda 1,5 satır aralı 12 punto ve "Times New Roman Tur" özelliğinde yazılmalıdır.

• Yazılar, Çizim, Fotoğraf ve Tabloları ile birlikte 1 2 (oniki) sayfayı geçmemeli, tablo ve grafikler zorunlu ise kullanılmalıdır.

• Çizim, Tablo ve Fotoğraflar yazı içinde uygun yerlere numaralandırılarak konumlanmalıdır.

• Fotoğraflar net, temiz olmalı, slayt dışı sayısal gönderilen fotoğrafların çözünürlüğü yüksek olmalıdır. Çözünürlüğü düşük fotoğraflar baskıya uygun olmadıklarından kullanılmayacaktır.

• Tablo tanımları tablonun üst kısmında, çizim

tanıtımları şeklin alt kısmında kısa ve açık anlatımlı olmalıdır. •Yazılarda Türkçe sözcük kullanılmasına özen gösterilmeli, Türkçe yazım kurallarına uyulmalıdır. Yazı içindeki kısaltmalar ilk kullanımda parantez içinde açıklanmalıdır.

• Kullanılan formüllerdeki simgeler, birimleri ile birlikte açıklanmalıdır. Simgeler, "Uluslararası Birim Sistemi "ne uygun olmalıdır.

• Yazıda kaynak anılırken, kaynak yazarın soyadı, kaynak yazının yayın yeri ve yılı belirtilmelidir. İki'den fazla ad varsa ilk yazarın soyadına "ve ark." Kısaltması eklenmelidir.

• Metin içinde alıntı yapıldığı anılan tüm yapıtlar, sona eklenecek "KAYNAKLAR" bölümünde yazarının soyadı göz önüne alınarak alfabetik sırayla anılmalıdır. Kaynak belirtmede; yazarın adı, yayının adı, yayın tarihi, yayınevi, yayınlayan kurum, yayın no'su, yayınlanan kent, sayfa sayısı yer almalıdır. Kaynak Internet ortamındansa, yazar adı, yazı tarihi ve yapının adından sonra Web adresi belirtilmelidir.

• Yayınlanacak tüm yazı, çeviri ve belgelerdeki teknik ve içeriklerden doğacak sorumluluklar yazarına aittir.

• Dergi Yayın Kuruluna gönderilen yazı ve gönderiler yayınlansın - yayınlanmasın geri gönderilmez.

• Yayın Kurulu ve editör, yayınlanacak yazılarda gerekli gördüğü düzeltmeleri yapabilir ve uygun görülen yazılar dergide yayınlanır.

• Dergide yayınlanan yazılardan "Kaynak Göstermek" koşuluyla alıntı yapılabilir.

Abonelik ve Reklam için derneğimize başvurabilirsiniz...

